

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Sociální politika a sociální práce

Diplomová práce

Bc. Rut Bělohávková

Zastoupení sociálně znevýhodněných skupin v rámci sociálního podnikání v ČR

The representation of social disadvantaged groups in the social sector of
business in the Czech Republic

Praha 2020

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph. D.

Poděkování:

Chtěla bych touto cestou poděkovat vedoucí práce PhDr. Jaroslavě Šťastné, Ph.D., za cenné rady, připomínky a poskytnutou pomoc. Dále pak bych ráda poděkovala všem, kteří se mnou práci konzultovali, probírali a podporovali mě v jejím zpracování.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Novém Městě nad Metují, dne 2. června 2020

Rut Bělohávková

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tématem sociálního podnikání v České republice. Hlavní oblastí zájmu zkoumání je zaměstnávání znevýhodněných skupin na trhu práce. Cílem práce je pomocí sekundární analýzy dat zjistit zastoupení jednotlivých cílových skupin a hledat souvislosti mezi zastoupením jednotlivých cílových skupin v sociálních podnicích a oblastmi podnikání, právní formou či místem působnosti daných sociálních podniků. Empirická část práce nabízí vhled do motivace k zaměstnávání znevýhodněných skupin. Práce je rozčleněna na tři části – teoretickou, analytickou a empirickou. Teoretická část práce se zabývá sociální ekonomikou a sociálním podnikáním a přináší vhled do historického kontextu těchto disciplín v České republice. Dále tato část představuje sociální podnik, jeho modely, definice a přínos pro společnost. Teoretická část práce rovněž pojednává o znevýhodněných skupinách zaměstnávaných v sociálních podnicích a představuje jejich specifika. Analytická část práce je zpracována na základě sekundární analýzy dat sociálních podniků. Informace o sociálních podnicích v České republice byly získány z webové stránky www.ceske-socialni-podnikani.cz, jež spadá pod Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Výsledkem analytické části je procentuální zastoupení v zaměstnávání jednotlivých cílových skupin v sociálních podnicích, zobrazení oblastí podnikání, které jsou specifické pro jednotlivé cílové skupiny, procentuální zastoupení sociálních podniků v rámci krajů České republiky, zastoupení právních forem, které sociální podniky používají. Třetí empirická část nese přidanou hodnotu analytické části, kdy pomocí rozhovorů se třemi sociálními podniky ukazuje na možné příčiny privilegovaných cílových skupin v sociálních podnicích.

Klíčová slova (česky)

osoby znevýhodněné na trhu práce, sociální ekonomie, sociální podnik, znevýhodněná skupina, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky, etnické menšiny, zdravotně postižení, lidé bez přístřeší, lidé po výkonu trestu odnětí svobody, sociálně znevýhodnění, mládež a mladí v nepříznivé životní situaci, lidé se závislostí

Absatract

This diploma thesis deals with the topic of social entrepreneurship in the Czech Republic and is specifically focused on the work integration of particular needy groups (such as ex-convicts, long-term unemployed, disabled persons and former alcohol or drug addicts etc.). The aim of the thesis is to identify patterns and regularities between specific groups and types of social enterprises they work for. The secondary data analysis explores social enterprises registered at czech social entrepreneurship website as well as the groups they employ and compares different approches of the enterprises. The qualitative empirical research uncovers entrepreneurs' motives and furthermore explores connections between the types of social enterprises and the target groups they employ.

Key words

Disadvantaged and vulnerable groups, social entrepreneurship, social enterprise, ex-convicts, long-term unemployed, disabled persons, former alcohol or drug addicts, ethnic minorities, youth, social exclusion

Obsah

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	12
I. Sociální ekonomika a sociální podnikání	12
1.1. Sociální ekonomika	12
1.2. Sociální podnikání	14
1.3. Historický kontext sociální ekonomiky a sociálního podnikání v České republice	18
1.3.1. Tradice družstevnictví	18
1.3.2. Současnost družstevnictví	20
1.3.3. Tradice dobrovolnictví	22
1.3.4. Solidarismus u českých ekonomů	24
II. Sociální podnik	27
2.1 Definice sociálního podniku	27
2.2 Modely českých sociálních podniků	31
2.3 Principy a indikátory sociálního podniku	33
2.3.1 Indikátory pro integrační sociální podnik	35
2.3.2 Indikátory pro obecný sociální podnik	38
2.4 Legislativní rámec a právní formy sociálních podniků	41
2.4.1 Společnost s ručením omezením	43
2.4.2 Obecně prospěšná společnost	44
2.4.3 Občanské sdružení / Spolek	44
2.4.4 Evidované právnické osoby církví a náboženských společností	45
2.4.5 Družstva	45
2.5 Zaměstnanci v sociálních podnicích	46
2.6 Přínos sociálního podnikání	47
III. Znevýhodněné skupiny osob zaměstnáváné v sociálních podnicích	49
3.1 Vymezení cílových skupin zaměstnáváných v sociálních podnicích dle Komory sociálních podniků a společensky odpovědných podniků	49
3.2 Specifika zaměstnávání jednotlivých skupiny	51
ANALYTICKÁ ČÁST	54
IV. Současný stav sociálních podniků v České republice	54
4.1 Současná situace v ČR	54
4.2 Data a metody	56

4.3	Výsledky průzkumu a hodnocení.....	59
4.3.2	Cílové skupiny osob znevýhodněných na trhu práce v sociálních podnicích v České republice.....	61
4.3.3	Oblasti podnikání sociálních podniků.....	64
4.3.4	Počet oblastí podnikání sociálních podniků.....	66
4.3.5	Cílová skupiny vs. druh podnikání.....	67
4.3.6	Právní formy sociálních podniků.....	78
	EMPIRICKÁ ČÁST.....	80
V.	Exkurz do sociálních podniků Královéhradeckého kraje.....	80
5.1	Pro-Charita s.r.o.....	81
5.2	R a R POLÁK stavební a zemní práce v.o.s.	82
5.3	SKOK do života, o.p.s. – Bistro u dvou přátel.....	83
5.4	Shrnutí empirického výzkumu.....	85
	ZÁVĚR.....	87
	Seznam použité literatury.....	91
	Seznam grafů.....	94
	Seznam obrázků.....	94
	Seznam tabulek.....	95
	Přehled příloh.....	95
	Přílohy.....	96

ÚVOD

Práce je odjakživa přirozenou součástí lidského života. Mareš pojednává o Freudovi, který vnímá práci jako pouto, které člověka váže k realitě¹. Být mimo realitu samo o sobě člověka z většinové společnosti vyčleňuje. Nezaměstnanost, a především ta dlouhodobá, s sebou často nese obtíže psychického rázu, pocity neschopnosti a deprivace. Tato deprivace je u nezaměstnaných spojena s jejich vyloučením ze sociálních vztahů a s vyloučením z konzumu, jež je považován za hlavní aktivitu moderní společnosti². Obecně je známo, že čím déle je člověk mimo zaměstnání, tím horší návrat do práce je. Jedním z důvodů může být i to, že nezaměstnanost člověka ztrácí svůj sociální status, kdy pracovní vztahy jsou pojímány jako zdroj identity člověka³. A právě sociální ekonomika řeší problém nezaměstnanosti a zároveň spojuje dvě zcela odlišné dimenze. Oblast sociální a oblast ekonomickou, podnikatelskou. Sociální oblast má za úkol začlenit osoby, pro které je začlenění obtížné, ekonomická oblast má za cíl vytvořit zisk. V sociální dimenzi sociálního podnikání lze spatřit významnou provázanost se sociální prací. Skrze sociální služby se snaží o sociální začleňování a ochranu práv a zájmů osob v nepříznivé sociální situaci⁴. Dle Gulové usiluje sociální práce o naplnění lidského potenciálu, tedy lidství, které se vyznačuje přirozenou snahou o pomoc potřebným nejen v duchu vzájemného soužití, ale i v duchu zahrnutí potřebných po legislativu⁵. A právě přirozené zapojování osob ohrožených na trhu práce do podstaty sociálních podniků je známkou lidství. V České republice je téma sociální ekonomiky poměrně nově a téma sociálního podnikání prozatím není v legislativě právně ukotveno, nicméně firem hlásících se k myšlenkám sociálního podnikání je v České republice přes dvě stě.

V rámci sociálního podnikání jsou mnohdy zaměstnávány osoby znevýhodněné na trhu práce, a to především v integračních sociálních podnicích, kde je zaměstnávání takovýchto lidí jedním z hlavních principů. Vedle integračních sociálních podniků pak stojí obecné sociální podniky, které mohou, ale nemusí tuto skupinu integrovat.

---

¹MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3. Str. 68

²Tamtéž. str. 76

³Tamtéž. str. 68

⁴MALÍK HOLASOVÁ, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4315-8. str. 11

⁵GULOVÁ, Lenka. *Sociální práce: pro pedagogické obory*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3379-1. str. 14-15

Samotný pojem sociální podnikání je sám o sobě specifický, a to především tím, že zahrnuje jak sociální, tak ziskový sektor. A právě propojením těchto dvou složek vznikají sociální podniky, které se řídí podle 3 hlavních principů. Prvním z nich je sociální prospěch. Zde se může jednat o integraci určité znevýhodněné skupiny do ekonomického sektoru, nebo o prospěch pro určitou skupinu obyvatel. Druhým principem je prospěch ekonomický, který se však liší od běžných podniků tím, že je zde kladen důraz na autonomii v manažerském rozhodování a zisk je reinvestován do rozvoje podniku. Třetím, neméně důležitým principem sociálního podnikání, je pak environmentální a místní prospěch, kdy sociální podnik přednostně využívá místní zdroje a usiluje o udržitelné a zodpovědné podnikání.

Oblasti v rámci sociálního podnikání jsou rozmanité a můžeme najít firmy od služeb po výrobu. Na druhou stranu cílových skupin zaměstnaných v sociálních podnicích tolik není. Jedná se o skupiny osob znevýhodněných na trhu práce, mezi které patří například lidé s postižením, etické menšiny, lidé pečující o rodinné příslušníky, propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, lidé dlouhodobě nezaměstnaní apod. Většina z těchto cílových skupin jsou často klienty sociální práce, avšak v sociálních podnicích je s nimi rovnocenně počítáno a jsou jejich nedílnou součástí.

V rámci mých náhodných i plánovaných návštěv sociálních podniků ve mně zůstal dojem, že cílovou skupinou jsou především lidé se zdravotním postižením. Ať už tělesným, nebo mentálním. Začala jsem se o sociální podnikání více zajímat a zjistila, že mé zdání pravděpodobně neodpovídá realitě. Je mnoho cílových skupin, které mohou být zaměstnávány v sociálních podnicích a proto často ani nemusí být zřejmé, že se jedná o sociální podnik, například když se jedná o zaměstnávání pečujících, nebo osob dlouhodobě nezaměstnaných. Na základě těchto poznatků a vyvstalých otázek jsem se rozhodla v tomto tématu prohloubit své znalosti a zjistit, jak si procentuálně jednotlivé cílové skupiny sociálního podnikání vedou. Další otázka, která se v tomto tématu otevírá, je zjištění oblastí podnikání v zaměstnávání určitých skupin v určitém druhu podnikání a motivace a informovanost sociálních podnikatelů.

Cílem diplomové práce je zmapovat existující sociální podniky zaregistrované na portálu českého sociálního podnikání, který spadá pod MPSV, a zjistit, jakou cílovou skupinu zaměstnávají. Práce má za cíl odpovědět na tři výzkumné otázky, a to zjistit procentuální zaměstnávání cílových skupin sociálního podnikání, zjistit odlišnosti

v oblastech podnikání u podniků zaměstnávajících jednotlivé cílové skupiny a v poslední řadě zjistit možné důvody pro výběr konkrétní cílové skupiny.

Výsledkem by pak měl být ucelený přehled cílových skupin spolu s jejich procentuálním zastoupením v rámci všech sociálních podniků. Ze shromážděných dat se pokusím vysledovat odlišnosti oblastí podnikání v zaměstnávání cílových skupin. V rámci jednotlivých cílových skupin lze předpokládat, že vyvstanou skupiny, které i přesto, že patří do škály osob zaměstnáváných v sociálních podnicích, budou v zastoupení zaměstnávání vysoce poddimenzovány. Pro získání vhledu do problematiky poddimenzovaných cílových skupin bude proveden exkurz do třech sociálních podniků. Spolu s představiteli sociálních podniků bude blíže projednána otázka zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce a osvěta takového typu zaměstnávání. Důležitým faktorem je pro tuto oblast i instituce Úřad práce, který eviduje nejrozličnější skupiny nezaměstnaných. Zde bude z řad sociálních podnikatelů zjištěno, jakým způsobem spolupracují s Úřadem práce.

Pro zpracování tématu je důležité vymezit základní informace o sociálním podnikání. Práce je rozdělena na tři části, a to teoretickou, analytickou a empirickou. První část zahrnuje tři kapitoly – sociální ekonomika, sociální podnikání, znevýhodněné skupiny na trhu práce. V první kapitole bude blíže představen společensko-historický kontext konceptu sociální ekonomiky a sociálního podnikání. Dále pak budou jmenovány tradice realizované v českých zemích, které byly inspirací pro vznik sociálních podniků. Jedná se konkrétně o tradici družstevnictví a tradici dobrovolnictví. Ve druhé kapitole bude definován sociální podnik a vymezen jeho legislativní rámec. Budou blíže popsány modely sociálních podniků, jejich principy a indikátory obecného sociálního podniku a integračního sociálního podniku. Ve třetí kapitole práce naváže na zaměstnávání osob v sociálním podnikání a vymezení cílových skupin – znevýhodněných osob na trhu práce. Budou představena specifika jednotlivých skupin, výhody a možná rizika v zaměstnávání jednotlivých cílových skupin.

Druhá, analytická část práce, mapuje sociální podniky a jejich zaměření v kontextu zaměstnávání znevýhodněných skupin a to pomocí analýzy sekundárních dat. Pomocí informací z webových stránek jednotlivých podniků budou zjištěny cílové skupiny znevýhodněných osob na trhu práce, které jsou v podnicích zaměstnány. Dále pak bude evidována jejich právní forma, druh podnikání a kraj, ve kterém se podnik nachází.

Tyto informace budou zaznamenávány do tabulek, které budou součástí příloh této práce.

Třetí, empirická část, přinese exkurz přímo k sociálním podnikatelům, s cílem zjistit jejich pohled na zaměstnávání určitých sociálně znevýhodněných skupin. Pomocí rozhovoru se zástupci třech sociálních podniků se tato kapitola pokusí přinést hlubší vhled do problematiky poddimenzování určitých sociálně znevýhodněných skupin a naopak zaměstnávání preferovaných znevýhodněných osob na trhu práce. Tyto poddimenzované skupiny budou zjištěny pomocí druhé – analytické části.

TEORETICKÁ ČÁST

I. Sociální ekonomika a sociální podnikání

Tato kapitola představuje sociální ekonomiku a blíže pak sociální podnikání. Vnáší vhled do společensko-historického kontextu konceptu sociální ekonomiky, dále pak sociální ekonomiky v České republice.

1.1. Sociální ekonomika

Již v roce 1967 se téma sociální ekonomiky objevilo, a to ve Francii v Paříži v rámci světové výstavy. Sociální ekonomika zde byla vyobrazena jako „*umění šťastného života*“. Postupem času docházelo k přesnějšímu vymezení pojmu, především skrze myšlenky sociální solidarity, spravedlnosti, ale i díky myšlenkám udržitelné ekonomické spolupráce jednotlivců.⁶ Myšlenky sociální ekonomiky jako je sociální solidarita a spravedlnost jsou úzce spojeny se sociální prací, neboť jsou součástí její podstaty.

To, že spolu sociální ekonomika a sociální práce úzce souvisí, lze spatřovat i tom, že sociální ekonomika je považována za součást třetího sektoru. A právě třetí sektor je svým charakterem z velké části zaměřen na cílové skupiny osob, které sociální ekonomika bere jako její nedílnou součást. Například Dohnalová nazývá propojení sociální a ekonomické dimenze jako lidskou ekonomiku. Ta na rozdíl od ekonomiky tržní bere v úvahu lokálnost, osoby v ní žijící a bere ohled na všechny cílové skupiny, které by jinak musely být odkázány na systémovou pomoc.

Ian Buchanan, bývalý profesor Univerzity New York zabývající se třetím sektorem, vnímá sociální úmysl jako podstatu třetího sektoru. Avšak pojem třetí sektor je dle něj vyhrazen výhradně pro organizace a asociace, které jsou součástí občanské společnosti a vláda nad nimi nemá přímou kontrolu. Míru dohledu vlády tedy vnímá jako rozhodující faktor pro rozlišení mezi sociálním podnikáním a třetím sektorem.⁷

Dohnalová pojímá, na rozdíl Buchanana, sociální ekonomiku jako nedílnou součást třetího sektoru, bližší rozdílnosti mezi těmito disciplínami však neřeší.

---

⁶ DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. V Brně: Nadace Universitas, 2006. Scientia (Nadace Universitatis Masarykiana). ISBN 80-7204-428-1. str. 21

⁷BUCHANAN, Ian in R. Gunn and Ch. D. *Social entrepreneurship a skills approach*. The Policy Press. 2010. ISBN 978-1-84742-296-5 str. 8

Dohnalová uvádí, že sociální ekonomika je součástí třetího sektoru, který je alternativou vůči veřejnému sektoru na trhu. Je v ní zdůrazňován ekonomický, sociální a místní význam. V sociální ekonomice je jak sociální, tak ekonomická dimenze – tzv. „lidská ekonomika“, která má podporu místních podniků a organizací. Tím přináší stabilitu v národním hospodářství, zároveň se může stát nástrojem snižování dopadu ekonomických krizí, a to především tím, že zaměstnává osoby, které by jinak byly příjemci sociálních dávek. Dále pak i skrz využívání místních lidských i jiných zdrojů.⁸

Samotný termín sociální ekonomika je dle Defournyho definován především na základě subjektů, které jí vytváří a spadají do ní. Sociální ekonomiku dělí podle subjektů, které do ní spadají na dva přístupy – institucionální a normativní. Institucionální, nebo právně-institucionální přístup vymezuje sociální ekonomiku na základě právních, nebo institucionálních forem. Pod nimi pak subjekty sociální politiky fungují.

Jsou jimi:

- družstva,
- vzájemně prospěšné společnosti,
- asociace,
- nadace,
- sociální podniky.⁹

Normativní přístup pak hovoří o společných principech sociální ekonomiky, které působí bez ohledu na právní a institucionální formy. Tyto principy jsou definovány v principech Charty sociální ekonomiky. Přístup pojímá sociální ekonomiku jako propojení ekonomické činnosti se sociálními nebo environmentálními cíli. Neméně důležitým faktorem je pak využití sociálně přínosných postupů a metod práce. Jak již bylo řečeno, činnost subjektu sociální ekonomiky by měla stát na třech hlavních bodech, pilířích, a to na ekonomické prosperitě, kvalitě životního prostředí a na sociálním kapitálu.¹⁰

---

⁸DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-269-3. str. 26

⁹DEFOURNY, J. in DOHNALOVÁ, Marie a Ladislav PRŮŠA. *Sociální ekonomika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-573-1. Str. 27

¹⁰NOYA, A. in DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-269-3. str. 27

A právě již zmiňovaný dokument Charta sociální ekonomiky je jakýmsi východiskem pro dnešní sociální podniky. Principy v něm uvedené jsou základem sociálních podniků.

Dokument Charta sociální ekonomiky byl sepsán ve Francii v roce 1980 Národní radou pro vztahy mezi vzájemnými společnostmi, družstvy a asociacemi. Dokument vymezuje hlavní hodnoty mezi subjekty sociální ekonomiky. Mezi nimi již byly obsaženy základní principy a hodnoty dnešních sociálních podniků. Patří do něj - **demokratický princip** jako základ řízení podniku, dále **princip jeden člověk – jeden hlas** při rozhodování o směřování organizace. Dalšími principy Charty sociální ekonomiky jsou **princip svobodného zapojení** členů v organizaci, **vzdělání a informovanost** – tímto principem jsou posilovány vztahy mezi jednotlivými členy, právo na **osobní rozvoj** každého subjektu a **právo pozitivního přebytku** – přebytek v organizaci není použit pro osobní zisk, ale musí sloužit společnému zájmu členů, nebo zájmu organizace.¹¹

1.2. Sociální podnikání

Skrze sociální ekonomiku a její cíle a hodnoty vzešlo právě sociální podnikání, které je jejím nástrojem. Defourny hovoří o subjektech vytvářejících sociální ekonomiku, sociální podnikání díky těmto subjektům rozvíjí a rozpracovává cíle a hodnoty sociální ekonomiky a skrze realizaci v sociálních podnicích jsou naplňovány. Dá se tedy říci, že sociální ekonomika nese myšlenku a hodnotu, sociální podnikání je způsob, jak myšlenku a hodnotu naplnit, a samotný sociální podnik je konečný realizátor těchto idejí. Pro pochopení celého systému je důležité jednotlivé složky blíže definovat.

Sociální podnikání lze vydefinovat jako nástroj k prosazování sociální ekonomiky. Sociálním podnikáním je myšlen inovativní záměr se sociálním kontextem. Realizátoři podniku nesou významná ekonomická rizika. Cílem takovýchto ekonomických aktivit je mimo individuálního zisku také sociální užitek.

---

¹¹DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. str. 22

Jedná se o užitek na úrovni lokálního, případně regionálního území.¹²

Doktor Kulothungan, významný inovátor sociálního podnikání ve Velké Británii, Evropě a Asii, hovoří o sociálních podnicích jako o hybridních organizacích, které pendlují mezi třemi rozdílnými póly své podstaty. První oblastí je tržní hospodářství, které nabízí zboží a služby na běžném trhu. Druhou oblastí je netržní ekonomika, kde jsou služby a zboží pod záštitou a dohledem sociálního státu. Třetí oblast pak představuje nepeněžní ekonomika, která je specifikována tím, že služby a zboží jsou předmětem výměnného obchodu a vzájemnosti.¹³ V pojetí Kulothungana lze nalézt shodu s tím, jak sociální podnikání popisuje například Dohnalová. Tři oblasti sociálního podnikání se u obou autorů shodují – ekonomická stránka podnikání, sociální a environmentální. Každý z nich popisuje jednotlivé složky s malým rozdílem. Kulothungan vnímá sociální oblast jako odpovědnost sociálního státu (welfare state), kdy stát usiluje o zajištění blahobytu pro své občany a je to něco automatického. Dohnalová hovoří o sociální dimenzi sociálního podnikání jako o nástroji, který může snížit dopady ekonomických krizí a to tím, že zaměstnává osoby, které by jinak byly příjemci sociálních dávek. Nejedná se o automatickou pomoc občanům v krizi. To si lze vysvětlit i absencí zákona o sociálním podnikání v České republice, který by ze zaměstnávání osob ohrožených na trhu práce udělal něco automatického, běžného.

Počátky sociálního podnikání a sociálních podniků můžeme nalézt v 90. letech 20. století, a to jak v Evropě, tak v Americe. V Evropě tento koncept vzniká díky aktivitám třetího sektoru a je navázán na družstevní hnutí. V Americe v roce 1993 vzniká na Harvardské univerzitě iniciativa pro sociální podniky (Social Enterprise Initiative). Vznik této iniciativy je brán jako zásadní pro oblast sociálního podnikání.¹⁴ Dees a Anderson v USA rozdělují sociální podnikání na dva hlavní myšlenkové proudy, a to na proud orientovaný na prosazování sociálních inovací (social innovation school of thought) a na proud zaměřený na zajištění finančních

---

¹²HUNČOVÁ, Magdalena. *Sociální ekonomika a sociální podnik*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2007. Acta Universitatis Purkynianae. ISBN 978-80-7044-946-2. str.18

¹³KULOTHUNGAN, Gladus in HULGÅRD, Lars, Jacques DEFOURNY a Victor Alexis PESTOFF. *Social enterprise and the third sector*. Taylor & Francis Group, 2014.

¹⁴DEFOURNY, J. in DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. str. 47

zdrojů vlastním příjmem (earned income school of thought)¹⁵.

Jako příklad proudu zaměřeného na zajištění finančních zdrojů vlastním příjmem lze uvést Muhammada Yonuse, který založil banku Grameen bank, kde poskytoval mikroúvěry. Chápe své podnikání jako službu chudým, a to konkrétně v zajištění statků a služeb. Výnosy banky nejsou vráceny investorům v podobě dividend, ale jdou do rozvoje podniku. Yonus definoval sedm principů sociálního podnikání. Mezi ně patří například: podnikání jako pomoc při řešení s chudobou, samostatnost podniku, šetrnost vůči životnímu prostředí, nárok zaměstnanců na tržní mzdu. Jako poslední princip uvedl: ...dělejte to s radostí.¹⁶ Principy definované dle Yonuse jsou v mnohém podobné principům dnešních sociálních podniků. Cíl podnikání je zde zaměřen na přínos změn konkrétním lidem v konkrétních podnicích. Druhý směr je zaměřen více na společnost jako celek.

Druhý směr sociálních inovací využívá především nových způsobů k uspokojování potřeb. Tento směr je úzce spjat s osobnostmi sociálního podnikání. Sociální podnikatelé jsou pak chápáni jako tvůrci zásadních změn ve společnosti. Pojem sociálního podnikání kombinuje individuální kvality sociálních podnikatelů a popis aktivit, které provádí. Tito podnikatelé jsou označováni jako agenti sociálních změn, které nastávají skrz: **formulaci poslání**, směřující k vytvoření a udržení sociální hodnoty, **vytrvalé hledání** nových příležitostí, **zlepšování se**, **učení** a zapojování do procesů inovací, **odvahu jednat** a **díky zvýšenému pocitu odpovědnosti** vůči klientům, aktérům, pro které pracuje.¹⁷ Jedná se o změny komplexní, systémové.

Průkopníkem sociálních podnikatelů je Bill Drayton, který pomáhal sociálním podnikatelům a podporoval je. Zároveň v roce 1982 založil organizaci Ashoka. Vizí a posláním této organizace je přispívání k rozvoji tvůrčího, globálního a konkurenceschopného občanského sektoru, který má za úkol podporovat podnikatele v sociální sféře a všem občanům pomáhat nalézat cesty ke změnám a také je realizovat.¹⁸

---

¹⁵DEES, J. G, ANDERSON, B. B. in DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. str. 48

¹⁶YUNUS, M. in DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 23

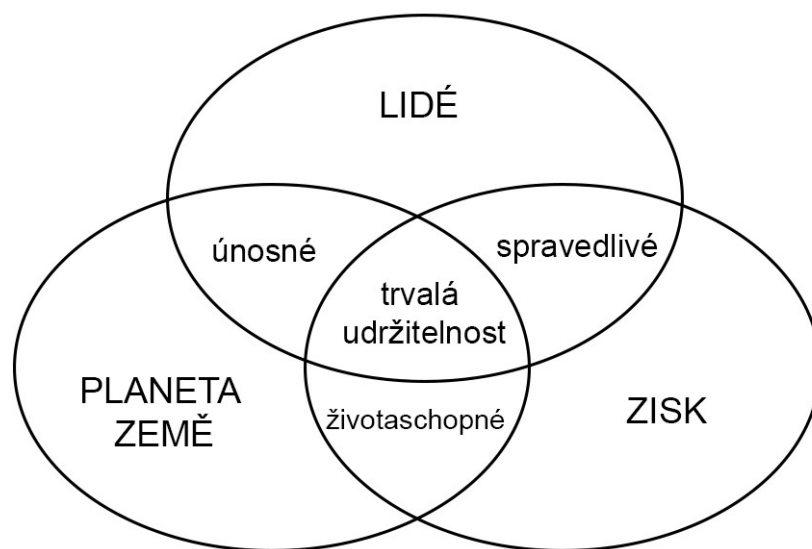
¹⁷DEES, J. in DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. str. 53

¹⁸ASHOKA in DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. Str. 45

Ve společnosti se může sociální podnikání asociovat se společenskou odpovědností firem, společenskou inovací a trojím prospěchem. Trojí prospěch, neboli „Tři P“ (Triple bottom line – Profit, People, Planet) je definován v oblasti ekonomické, sociální a environmentální. Prospěch v jednotlivých oblastech se vzájemně doplňuje a nevylučuje. Planeta Země by spolu s lidským působením měla být v rovině únosnosti. Lidé by měli dostávat spravedlivý zisk za svou práci a průsečíkem planety Země a zisku by pak měla být životaschopnost. Cílem trojího prospěchu je trvalá udržitelnost. Viz schéma.

Obrázek č. 1: Trojí prospěch - *Profit, People and Planet*

Zdroj: M. Dohnalová¹⁹

¹⁹DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého.* str. 31

1.3. Historický kontext sociální ekonomiky a sociálního podnikání v České republice

Pro komplexnější uchopení tématu sociálního podnikání je vhodné zabrousit do historie družstevnictví a dobrovolnictví v České republice. Sociální podnikání z hlediska svých hodnot a přístupu z těchto tradic velmi silně vychází, a proto se jim věnuje následující kapitola. Vedle informací o historii družstevnictví a dobrovolnictví kapitola obsahuje také exkurz do historie solidarismu u českých ekonomů.

V dnešní době má k sociálnímu podnikání velmi blízko třetí sektor, kam spadají kromě družstev také občanská sdružení, nadace, nadační fondy a obecně prospěšné společnosti. Nachází se v něm obecně organizace oddělené od státu, dávající přednost sociálním hlediskům a organizace samostatné. Jejich cílem není jen dosahování zisku.²⁰ Lester Salamon a Helmut Anheier definovali třetí sektor jako společenskou instituci, která pracuje mimo působnost trhu a státu. Patří mezi ně nemocnice, univerzity, sportovní kluby, školicí střediska, pečovatelská střediska, organizace na ochranu lidských práv. I přes různorodost působnosti onoho třetího sektoru, sdílejí instituce společné rysy. Jedná se o organizace, které jsou soukromé, svým charakterem neziskové a samosprávné. Posledním neméně důležitým společným rysem je pak dobrovolnost a otevřenost, kterými se instituce otevírá pro širší veřejnost. Členství v těchto institucích je založeno na dobrovolné bázi.²¹

Se sociálními podniky tyto subjekty sdílí princip sociálního prospěchu, který je pro ně typický. Na rozdíl od sociálních podniků pak jejich cílem není zisk, ani primárně neusilují o udržitelnost a environmentální hodnoty.

1.3.1. Tradice družstevnictví

Družstevnictví mělo dnešnímu sociálnímu podnikání nejbližší v 50. letech 20. století, kdy skrze družstva probíhala integrace zdravotně postižených osob do zaměstnání. Vznikala přímo výrobní družstva invalidů.²² Historie českého

---

²⁰DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. V Brně: Nadace Universitas, 2006.

²¹SALAMON, Lester M. a Helmut K. ANHEIER. *Nástup neziskového sektoru: (mezinárodní srovnání)*. Praha: Agnes, 1999. ISBN 80-902633-1-3. Str. 7

²²HUNČOVÁ, Magdalena. *Sociální ekonomika a sociální podnik*. 2007. str. 151

družstevnictví je však starší, tato kapitola přináší exkurz do období od konce 19. století. Jeho hodnoty se s dnešním sociálním podnikáním v mnohém prolínají, a tak lze říci, že je důležitým východiskem podoby dnešních sociálních podniků.

Na konci 19. století se začaly zakládat ekonomické subjekty, jejichž východiskem byl projev solidarity. Jednalo se o spotřební, výrobní a finanční svépomoc. Za hlavního průkopníka družstevnictví u nás je považován František Ladislav Chleborád. Ten se snažil povznést celý národ, především dělnictvo a chudé, nemajetné občany. Základ jeho činnosti je ve vlastenectví. V otázce družstevnictví se věnoval teorii hodnoty. Jedničkou hodnoty uznávané ve společnosti jsou podle Chleboráda peníze. Kapitál pak byl výsledkem výrobních sil, kterými jsou příroda a lidská práce. Chleborád navazoval ve svém působení na hnutí Rochdalských průkopníků. Podnikání v ideálním nastavení pak viděl v tovaryšství podnikatelském, tj. družstevnictví. Jeho myšlenky byly důležité i pro dnešní sociální podnikání. Dbal nejen na nabývání jmění, nýbrž i na jeho zachování a ochranu.²³

Na rozdíl od Chleboráda, který se zaměřoval především na chudé, se F. C. Kampelík věnoval obyčejným občanům, kteří často v rámci života potřebovali nárazově vyšší obnos peněz a na druhou stranu jindy měli možnost peníze spořit.

V oblasti spořitelní a úvěrní začala vznikat družstva koncem 80. let 19. století, a to podle vzoru Reiffeisenových záložen. V Čechách byla později nazývána „kampeličky“. Družstva se lišila od klasických městských úvěrních družstev, a to v omezené působnosti díky menšímu obvodu a snazší dostupnosti. Hlavním propagátorem takovýchto družstev u nás byl František Cyril Kampelík. Ten se zaměřil právě na menší spořitelní a úvěrní družstva a tím docházelo k úsporám nákladů. Jeho kolaturní spořitelny by pak představovaly spořitelny se sídlem ve farské osadě, kde by si lidé v neděli vyřizovali finance. Dopoledne by byl čas pro vklady, odpoledne pro úvěry. Tyto Kampelíkovy návrhy zapadly. Navrhoval zřízení všeobecných pojišťoven, na kterých by byli účastni všichni. Předpokládal, že kapitál pojišťoven postupem času vzroste a tím se sníží pojistné poplatky. Ve své době se návrh nepodařilo zrealizovat, nicméně jeho myšlenky

---

²³DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. str. 115

byly v 80. a 90. letech interpretovány a díky zásluhám průkopníka byly nazvány „kampeličky“.²⁴

V průběhu roku 1990 byly družstva a družstevní svazy v rámci demokratických voleb ustanoveny jako dobrovolné zájmové organizace. Legislativa byla upravena tak, aby se odstranily deformace z období před rokem 1989. Tím se družstva stala na státu nezávislými organizacemi. V podmínkách členství byla účast na majetku a hospodaření. V roce 1992 pak bylo družstvo uznáno rovnoprávným mezi dalšími podnikatelskými subjekty, přijalo hodnoty a principy mezinárodní úrovně. Zde již můžeme vidět znaky sociálního podnikání. Mezi principy a hodnoty mezinárodních družstev lze zařadit demokratičnost, svépomoc, svobodu, rovnost, spravedlnost a solidaritu. Jednotliví členové se pak řídí morálními principy, jako například úctou, čestností, otevřeností v jednání, spoluodpovědností za dění ve společnosti a starostí o ostatní.²⁵ Tyto principy jsou ve velké míře přeneseny i do současného družstevnictví, o kterém pojednává další část práce.

1.3.2. Současnost družstevnictví

Družstevnictví má u nás, ale i v Evropě bohatou tradici. Dnes jsou družstva považována za jeden z pilířů sociální ekonomiky. Patří do národního hospodářství, tím jsou důležitou součástí pro ekonomický růst, ale i pro zaměstnanost. V rámci družstev v Evropě byly stanoveny mezinárodní družstevní principy. Lze u nich pozorovat velikou shodu s principy sociálních podniků. V průběhu let procházela družstva různými transformacemi, ale v základu, kdy se jedná o svépomoc a spoluúčast nějaké skupiny osob, se nemění.

Mezinárodních družstevních principů bylo definováno sedm, a to Mezinárodním družstevním svazem, založeném již v roce 1895. Tyto principy jsou zakotveny ve stanovách Mezinárodního družstevního svazu. Zároveň jsou i nedílnou součástí jiných dokumentů na mezinárodní úrovni.²⁶ Blíže pak byly rozvedeny Lidmilou Němcovou.

---

²⁴DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. 2006. str. 119

²⁵Tamtéž. str. 104

²⁶Družstevní principy. [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <http://www.dacr.cz/mezinarodni-druzstevni-svaz/>

1. Dobrovolnost a otevřenost členů

Jedná se o otevřené organizace pro každého, kdo je ochoten přijmout podmínky členství a chce využívat služeb organizace. Není zde prostor pro diskriminace, ať už pohlavní, sociální, rasové, politické či náboženské.

2. Demokratická kontrola

Členové organizace průběžně organizaci kontrolují a zároveň se podílí na rozhodování vně organizace.

3. Ekonomická spoluúčast

Členové družstva jsou spravedlivě účastni na kapitálu družstva a demokraticky jej kontrolují. Majetkem družstva je pak část kapitálu. Přebytky hospodaření jsou využívány na hospodaření družstva, čímž je například rozvoj, podpora činností, nebo jako odměny členům, v závislosti na jejich vkladech.

4. Autonomie a nezávislost

Družstva jsou autonomními jednotkami, které jsou kontrolovány svými členy a jsou svépomocné. Družstevní nezávislost si zachovávají v každém případě. Ať už uzavřou dohody s jinými organizacemi, včetně vlád, nebo v případě obdržení kapitálu z externích zdrojů. Vždy by to měly konat za podmínek, které nenaruší jejich nezávislost.

5. Výchova, školení, informace

Pro rozvoj a efektivnost družstva je pro členy, manažery, zaměstnance zajištěna výchova a školení.

6. Spolupráce mezi družstvy

7. Odpovědnost za společnost.

Zde je snaha o trvale udržitelný rozvoj společnosti, který vychází podle členy schváleného programu.²⁷

---

²⁷NĚMCOVÁ, Lidmila. *Vybrané kapitoly z českého družstevnictví*. Praha: Družstevní asociace ČR, 2001. ISBN 80-238-7912-X. str. 12-13

V České republice vznikl v roce 1993 orgán, který zastřešuje veškerá družstva – Družstevní Asociace České republiky (dále jen DAČR). Ten ctí tradice družstevních hnutí a navazuje na ně. V jednáních se zastupitelstvy a vládou, s mezinárodními strukturami vystupuje jako hlavní reprezentativní orgán. Zároveň spolupracuje s orgánem Evropské komise, kdy se účastní statistických průzkumů a dotazníkových šetření. V otázce sociální ekonomiky usiluje asociace v České republice o významnou a stěžejní roli v rámci svého družstevního pilíře.

Členům družstev nabízí DAČR poradenství, v rámci legislativy hájí svá stanoviska a je aktivní ve vzdělávací činnosti. Mezi hlavními svazy, patřící do DAČR, jsou:

- Svaz českých a moravských bytových družstev
- Svaz českých a moravských spotřebních družstev
- Svaz českých a moravských výrobních družstev
- Zemědělský svaz České republiky.²⁸

V rámci Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích vznikl nový typ družstva, a to Sociální družstvo. V jeho definici je pojmenováno jako družstvo, které skrze svou obecně prospěšnou činnost podporuje sociální soudržnost s cílem integrace znevýhodněných osob do společnosti. Je založeno na místních zdrojích. Od klasického družstva se liší v mnohých bodech. Jedněmi z nich jsou zákaz emitovat dluhopisy a zákaz převedení, zastavení či pronajmutí svého závodu či pobočky.²⁹ Takovéto sociální družstvo je svou podstatou velice podobné sociálnímu podniku, z řad sociálních podniků je však tato právní forma ne úplně často využívána.

1.3.3. Tradice dobrovolnictví

Abychom pochopili a porozuměli kořenům sociálních podniků u nás, je potřeba podívat se i na tradici dobrovolnictví, které v dnešních sociálních podnicích hraje významnou roli.

---

²⁸DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. str. 75

²⁹Tamtéž. str. 112

Dobrovolníky lze pojímat jako zdroj pro většinu nestátních neziskových organizací (dále jen NNO) a často jsou i jmenováni v principech organizace jako nedílná součást. Nicméně zahrnutí dobrovolníků do sociálního podnikání není podmínkou. Jednotlivé podniky, v jednotlivých státech, různě zaměřené, otázku dobrovolnictví pojímají různorodě. Například Irsko klade veliký důraz na zapojování dobrovolníků, a to především v počátečních fázích podniku.³⁰ Dobrovolnictví má u i nás bohatou tradici. Za první Československé republiky zde bylo mnoho dobrovolnických organizací. Tradice vzešla již z 19. století a legislativně jsme navázali na rakouské zákony týkající se spolků. Ty popisovaly spolky jako dobrovolné, „trvalé spojení se několika osob v organismus, samostatnou osobnost reprezentující, k dosažení některého účelu životního“ (Dusil – Kliment, 1936: 15).³¹ Do roku 1848 byla situace spolkových činností ovlivněna osvícenstvím, romantismem a národním hnutím. Mnohé spolky vznikaly tajně, například svobodní zednáři. Vznikaly i organizace s dobročinným charakterem, které zřizovaly ústavy, dále pak podpůrné a pojišťovací spolky. Mezní rok pro spolky byl rok 1867, kdy byl vydán liberální spolkový zákon. Ten legalizoval mnohé, dosud neformální spolky. Spolky byly v rozkvětu. Vznikly dobrovolné hasičské sbory, Klub českých turistů.³²

Na konci první světové války začaly vznikat i jiné druhy spolků, a to především charitativní a dobročinné. Cílem těchto nových spolků bylo zmírnit válečné následky. Vznik samostatného českého státu však přinesl i upevnění politických stran a rozmach dělnického oborového hnutí. V roce 1921 vznikla Komunistická strana Československa. Nicméně do roku 1938 počet spolků rostl. V tomto roce jich bylo evidováno 9115. Vládní nařízení z roku 1939 však spolky postupně, nebo okamžitě zrušilo. Do spolků, které zůstaly, byli dosazeni noví správci. Stanovy byly přepsány v duchu nacionalistických principů.³³

Obnovení spolkového života nastalo částečně po 2. sv. válce, kdy byly aktivní jak nadace, tak církevní organizace. To mělo ale poměrně rychlý konec. Akční

---

³⁰NYSENS, M. in DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 132

³¹DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. 2006. str. 106

³²Tamtéž. str. 107

³³DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. 2006. str. 110

výbory založené Ústředními akčními výbory Národní fronty Čechů a Slováků měly za úkol provádět tzv. čistky spolků. Jednalo se o prověřování spolků a jejich socialistických a budovatelských postojů. Ve velkém se rušily také humanitární a podpůrné spolky a skrze znárodnění se likvidovaly pojišťovny, ale i akciové společnosti. V 60. letech přišlo politické uvolnění a proběhla obnova spolkové činnosti, a to díky snaze vybudovat socialismus s lidskou tváří. Obnovovaly se mládežnické organizace - Skaut, Junák. Vznikly SOS vesničky. V 80. letech se začaly většinou tajně scházet různé skupiny lidí za určitým cílem. Například skupiny hájící lidská práva, nebo ekologicky orientované. Po roce 1989 se tyto skupiny mnohdy registrovaly jako občanská sdružení, legálně.³⁴

Dobrovolnictví je v naší zemi hluboce zakořeněno. Má veliký význam v NNO, pro které je i velice důležité. V sociálních podnicích je jedním z hlavních pilířů ekonomická aktivita a zisk. To ne úplně vylučuje činnost dobrovolníků, ale na druhou stranu jí nepodporuje.

Společnost TESSEA provedla v roce 2012-2013 výzkum sociálních podniků. Bylo zkoumáno 93 podniků. Výzkum ukázal, že s dobrovolníky pracuje jen 12 podniků, tj. 13 %. Podniky, které deklarovaly práci s dobrovolníky, měly vesměs přesné informace o počtu odpracovaných hodin. Z toho lze usoudit, že když podnik dobrovolníky využívá, váží si jejich práce a bere je jako svou nedílnou součást³⁵. K dnešnímu dni žádný jiný výzkum dobrovolníků v rámci sociálních podniků u nás není. Podniků od té doby značně přibýlo a lze předpokládat, že i počet dobrovolníků vzrostl.

1.3.4. Solidarismus u českých ekonomů

Tato kapitola přináší vhled do historie českých národohospodářů a ekonomů, kteří formulovali různé sociálně ekonomické pohledy a zároveň se zaobírali úlohou státu solidární pomocí.

Tito národohospodáři a ekonomové působili na přelomu 19. a 20. století, především jako vysokoškolští profesori. Jedním z nich byl Albín Bráf, který byl aktivní jak v teorii politické ekonomie, tak v hospodářské sociální politice.

---

³⁴Tamtéž. str. 113

³⁵DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 139

Odmítal socialistické směry, které se snaží o nahrazení individualismu kolektivismem. Nehodí se podle něj, aby stát dopodrobna upravoval a určoval budoucnost společnosti. Na druhou stranu však jmenuje některé úkoly, které stát má. Patří mezi ně například činnost, kterou by sami občané sami nedokázali provádět, nebo jen nedokonale a zároveň jde o činnost obecně prospěšnou. Do tohoto bychom mohli zařadit třeba poštu. Bráf byl spoluzakladatelem Zemské banky, České akademie věd, a to zejména Národohospodářského ústavu.³⁶

Za zmínku stojí i Karel Engliš, který byl profesorem právnické fakulty. Ten říkal, že rozumění a poznávání ekonomických jevů je uspokojivé za předpokladu, že hledí na chování všech aktérů, a to hlavně na záměrnost, účelovost, na volbu cílů a postupů. Podstatu viděl Engliš v péči o zlepšení a udržení života a to skrze důsledně účelový pohled hospodářských činností. Dále se zabýval otázkou individualismu a solidarismu. Dle Engliše je důležité mít zastoupené obě složky. Uvádí příklad nařízení řízení automobilu vpravo, kdy se minimalizují srážky a naopak volnost každého individuálního jedince se maximalizuje.

„Jestliže se stará každý sám o sebe, nemají individua k sobě vztahy pozitivní, nýbrž jen vztah negativní, protože jeden druhému nepomáhá. Nicméně je i tu je třeba mezi individui pečujícími o sebe pořádku, aby jeden druhému neubližoval, neboť jen tak mohou všichni co nejlépe samo o sebe pečovat.“³⁷

Z výše uvedeného lze usoudit, že pro lidské bytosti je čistá individualita cizí. Individualismus a jeho podoby jsou považovány za výkonnější, produktivnější, ale v okamžiku ohrožení tělesa, individua, kdy je ve vypětí svých sil, utíká k solidarismu. Solidarismus lze také chápat jako společenskou složku života, kterou lidská bytost potřebuje. Engliš tvrdí, že všechny lidské snahy se pohybují právě mezi těmito dvěma póly. Opravdový pořádek a klid vždy zahrnuje jak individualismus, tak solidarismus.³⁸

Významný je také český ekonom Cyril Čechrák a jeho pojetí ekonomiky.

---

³⁶DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. 2006. str. 122

³⁷Tamtéž. str. 125

³⁸Tamtéž. str. 127

Tu popisuje jako vědu, zabývající se vším jednáním, prostředky, způsoby a organizacemi, mající za cíl zajištění lidských potřeb a životních standardů, a to bezprostředně nebo jako finální cíl působení.³⁹

Engliš, Bráf a Čechrák svými myšlenkami a prací položili základ české sociální ekonomice, z níž dále vycházely spolky, družstva. Například Engliš se zabýval individualismem a hovořil o něm jako o něčem, co je člověku cizí, jako opak individualismu uvádí solidarismus, který člověk k životu potřebuje. Bráf na druhou stranu vnímá stát jako toho, který by se měl v rámci solidarismu starat o potřebné a o ty, kteří si nedokáží pomoci sami.

---

³⁹DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. 2006. str. 128

II. Sociální podnik

V první kapitole byla definována témata sociální ekonomie a sociálního podnikání, tradice dobrovolnictví a družstevnictví u nás. Z těchto teoretických základů a tradic vyvstává a vzniká právě sociální podnik, který je předmětem této kapitoly. Vedle pojmu sociálního podniku budou blíže popsány jeho principy a indikátory. Budou vymezeny právní formy sociálních podniků u nás, zakotvení sociálního podnikání v legislativě a modely sociálních podniků. Kapitola se blíže věnuje také osobám zaměstnaným v sociálních podnicích.

2.1 Definice sociálního podniku

Pojem sociální podnik je ve světě běžně používán, nicméně výklad pojmu může být různý. Navíc spojení dvou rozdílných pojmů jako je *sociální a podnik* může vyvolat zmatek a nejasnosti.⁴⁰

L. J. Defourny v roce 1990 založil výzkumnou společnost s názvem EMES⁴¹ a Centrum sociální ekonomiky. Cílem EMES je mapování a porozumění diferenciálním zkušenostem na národních úrovních, a to v oblasti třetího sektoru. V letech 1996-1999 společnost realizovala v 15 zemích Evropské Unie mezinárodní projekt s názvem *Vznikání sociálních podniků v Evropě*. Výsledkem projektu byla sjednocená definice ideálního sociálního podniku, které EMES definovalo pomocí různých skupin indikátorů. Podle EMES je ideální typ sociálního podniku financován z více zdrojů, aktivity realizované podnikem zapojují různé skupiny obyvatel a v neposlední řadě pak podnik naplňuje různorodé cíle.⁴²

A právě o aktivitách sociálních podniků Hunčová píše, že stojí na samosprávné iniciativě občanů. Vládní podpora sociálních podniků musí být pouze v nepřímé formě – respekt vlády k sociálním podnikům, prostředky nepřímého financování z veřejných zdrojů (daňové úlevy, veřejné zakázky atd.). Podpora musí být taková, aby nenarušila iniciativu dobrovolnosti, samosprávnost podniků. Na základě těchto

---

⁴⁰ DAVISTER in DOHNALOVÁ, Marie a kol. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. str. 26

⁴¹ EMES je zkratka pro francouzský název rozsáhlého výzkumu na téma *Vznikání sociálních podniků v Evropě*. Cílem společnosti je spojit vědomosti existujících univerzitních výzkumných center působících na poli sociální ekonomiky.

⁴² NYSENS, M. in DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 30

kritérií jsou i postaveny principy a postupy financování z evropských fondů a dalších veřejných zdrojů.⁴³

J. Defourny a C. Borzaga hovoří o sociálním podniku jako o součásti neziskového sektoru, avšak uvádí, že se od klasického neziskového sektoru v mnohém liší. Pojmenovali čtyři hlavní znaky sociálního podniku. První znak pro sociální podnik je kontinuální vytváření služeb a zboží. Dalším znakem je vysoký stupeň autonomie. Následující znak navazuje na předešlý, kdy spolu s vysokým stupněm autonomie je automaticky spojeno vysoké riziko ekonomického rizika. Posledním znakem pro sociální podniky je pak kombinace placené práce, kterou vykonávají běžní zaměstnanci, a neplacené práce, která je zastoupena z řad dobrovolníků. Dále byla vydefinována kritéria, která musí sociální podnik splňovat, aby mohl být nazván sociálním podnikem. Mezi tato kritéria patří zřetelný přínos pro komunitu, sociální podnik musí vycházet z iniciativy občanů, dalším kritériem je rozdělení moci mezi všechny aktéry sociálního podniku, platí zde pravidlo – jeden člověk, jeden hlas. Dalším kritériem je zapojení všech účastníků do sociálního podniku, zde se jedná i o komunitu, ve které se sociální podnik nachází. Posledním kritériem je pak omezené rozdělování zisku.⁴⁴ Nejsrozumitelněji definuje sociální podnik EMES, neboť obsahuje konkrétní indikátory, které sociální podnik definují. Cílem výzkumu EMES bylo sjednocení přístupu, který lze na sociální podniky aplikovat.

Indikátory, stanovené dle EMES, které jsou v rámci podniků zkoumány, jsou rozděleny do tří skupin – sociální hledisko, ekonomické hledisko a hledisko participativního řízení podniku. Třetí hledisko bylo přidáno především pro to, aby vypíchlo formy řízení podniku ideální pro podnik sociální.⁴⁵ Zde můžeme vidět rozdíl mezi pojetím sociálního podniku, jak ho vnímá například Dohnalová, která popisuje sociální podnik na základě třech principů, a to princip sociální, ekonomický a environmentální. Sociální princip a ekonomický princip jsou s pojetím EMES stejné, třetí princip se liší. EMES má jako třetí princip hledisko participativního řízení podniku, čímž zkoumá formu vedení sociálního podniku. To je rozdílné od pojetí environmentálního, které vnímá sociální podnik jako společensky odpovědný

---

⁴³HUNČOVÁ, Magdalena. *Sociální ekonomika a sociální podnik*. 2007. str.18

⁴⁴DEFOURNY, J. BORZAGH, C. *The Emergence of social enterprise*. 2001. London and New York. ISBN 0-203-16467-9

⁴⁵DEFOURNY, J. in DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 30

a přínosný pro komunitu, ve které působí.

Indikátor **sociálního hlediska** je v cíli poslání organizace, kdy chce prospět skupině lidí, nebo společnosti. Neméně důležitým faktorem je pak zájem pro podporu sociální zodpovědnosti v místě, kde podnik je. Sociální podnik by měl vycházet ze skupinové iniciativy, tím je myšleno i to, že podnik vznikne přirozeně a je výsledkem aktivity skupiny lidí. Kolektivní dimenze v sociálním podniku však musí být zachována i tehdy, kdy podnik řídí například jeden člověk. Posledním bodem v sociálním hledisku je přerozdělování zisku, které má být omezené.⁴⁶

Druhým ukazatelem ideálního sociálního podniku je **ekonomické hledisko**. Zde jsou prvním bodem uvedeny trvalé aktivity zaměřené na výrobu zboží, nebo poskytování služeb. Cílem sociálních podniků nemá být účast na nejrůznějších dobročinných aktivitách, nýbrž ekonomická činnost. Druhým bodem je zodpovědnost a přijetí ekonomických rizik. Udržitelnost a životaschopnost závisí na aktivitě a úsilí všech členů podniku. I přesto, že v sociálních podnicích je veliký prostor pro dobrovolnickou činnost a mohou kombinovat peněžní a nepeněžní zdroje, posledním indikátorem ekonomického hlediska je minimální podíl placené práce.⁴⁷

Posledním indikátorem je pak **hledisko participativního řízení podniku**. V popředí zde stojí vysoký stupeň autonomie. Podniky jsou řízeny pomocí svých plánů, které samy stanovují. Mají ve své režii jak zřízení, tak i ukončení podnikání. Dalším indikátorem je rozhodovací právo v podniku, které není podmíněno výší vloženého kapitálu. Je zde uznáván princip „jeden člen, jeden hlas“. Dalším, posledním indikátorem je charakter participace jednotlivých členů. Hlavním cílem je zde podpora demokratických principů, zapojení všech aktérů, ať už se jedná o klienty, nebo zákazníky.⁴⁸

Pro zjednodušení pojmu sociálního podniku je možné nahlédnout na webové stránky českého sociálního podnikání. Zde je pojem vydefinován jako subjekt sociálního podnikání, tj. právnická osoba. Sociální podnik je založen podle soukromého práva, splňuje principy sociálního podniku, ve svých dokumentech má stanoven veřejnosti

---

⁴⁶DEFOURNY, J. in DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 31

⁴⁷Tamtéž. str. 32

⁴⁸Tamtéž. str. 33

prospěšný cíl, který naplňuje a zároveň v sobě nese trojí prospěch – ekonomický, sociální a environmentální.⁴⁹

V rámci sociálních podniků rozlišujeme dva typy. Jedním je **obecný sociální podnik**, který má především za cíl veřejnou prospěšnost, nicméně prospěšnost nutně nemusí znamenat prospěšnost pro osoby znevýhodněné. Druhým je pak **integrační sociální podnik**, který má za cíl především integraci osob znevýhodněných na trhu práce a často je označován termínem WISE (Work Integration Social Enterprises). Tyto cíle musí mít oba typy sociálních podniků definovány v základních dokumentech a zároveň musí být přístupné veřejnosti. V kapitole 2.3 jsou blíže popsány principy jednotlivých typů sociálních podniků a indikátory, které je stanovují.

O postavení sociálního podniku v rámci sociální ekonomiky lze říci, že se do velké míry překrývá s občanským sektorem. A právě sociální podniky, které jsou autonomní, lze chápat jako nový proud sociální ekonomiky. Reagují na potřeby ve společnosti, a to především vytvářením potřebných typů produktů, vytvářením pracovních míst pro osoby znevýhodněné na trhu práce, ale i službami, které nabízí. Postavení sociálních podniků lze spatřovat na průniku mezi občanským a družstevním sektorem.⁵⁰ Viz obrázek.

---

⁴⁹Principy a definice sociálního podnikání. [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/principy-a-definice>

⁵⁰DEFOURNY, J. in DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. str. 70

Obrázek č. 2: Sociální podniky mezi družstvy a neziskovými organizacemi občanského sektoru

Zdroj: J. Defourny, 2004⁵¹

2.2 Modely českých sociálních podniků

Modely sociálních podniků u nás vychází ze dvou hlavních směrů, které byly definovány v předchozích kapitolách. První směr, jenž vychází z tradice evropských spolků a družstev, kterému je vlastní především podnikání, přinášející vlastní zdroje, a to primárně organizacím občanského sektoru. Tento směr vychází z definice EMES. Druhým směrem je směr sociálních inovací, tržních principů a společenské odpovědnosti a prospěšnosti.⁵² Druhý směr nás spíše navádí na disciplínu sociálního podnikání.

Dnes rozlišujeme pět hlavních vlivů, které se zasloužily o přijetí koncepce sociálního podnikání u nás, a to následující.

1. Vliv zahraničních autorů a přístupů důležitých pro vypracování českých definic
Díky zahraničním zkušenostem a teoriím se k nám rozšířily myšlenky sociální ekonomiky a sociálního podnikání. Na vysokých školách začal být předmět sociální ekonomiky součástí studijních plánů. Pro studenty to není zanedbatelné

⁵¹DEFOURNY, J. in DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. str. 71

⁵²DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 39

téma. Například vznikl sociální podnik z řad studentů, s názvem Pragulic, který zaměstnává osoby bez domova a široké veřejnosti nabízí nahlédnout do světa lidí bez domova, a to právě skrz ně. Zároveň u nás probíhá výzkum sociálních podniků. Tento výzkum vychází z předpokladu, že v České republice sociální podniky existují.⁵³

2. WISE model – evropský vliv na vznik integračních sociálních podniků

Vliv Evropské Unie má významný vliv na vznik integračních sociálních podniků u nás, a to především díky Evropskému sociálnímu fondu. V rámci operačního fondu zaměstnanost vyčlenil ESF v roce 2017 částku 200 milionů korun na podporu sociálního podnikání – Výzva č. 129. Platnost výzvy běžela do konce letošního června.⁵⁴

3. Asociativní model sociálního podniku

Tento model vychází z občanského sektoru, kdy jde iniciativa tzv. zdola nahoru. Příkladem takovéto iniciativy je například platforma TESSEA, která podporuje sociální ekonomiku a sociální podnikání a vznikla ze skupiny lidí, zájímající se o sociální ekonomiku. TESSEA vypracovala tabulku principů a indikátorů, podle kterých lze zkoumat, zda sociální podnik naplňuje principy stanovené v definicích. Jak principům, tak indikátorům je pak přisuzována různá váha. Jsou děleny na povinné, nepovinné a doplňkové.⁵⁵

4. Družstevní model sociálního podniku

V družstevním modelu sociálního podniku jde stejně jako v asociativním iniciativa zdola nahoru. Jsou jimi především výrobní družstva, jež samy sebe považují za sociální podnik a řídí se podle principů sociálního podnikání.⁵⁶ Jak již bylo zmíněno v části tradice družstevnictví, velikým pokrokem v této oblasti byl zákon z roku 2012, který nově ustanovil sociální družstvo.

5. Business model sociálního podniku

Poslední model, který se zaslouhuje o sociální ekonomiku a sociální podnikání

---

⁵³DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 40

⁵⁴Výzva pro předkládání projektů OPZ, *Sociální ekonomika*. 2017. [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/vyzva-129-opz>

⁵⁵DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 43

⁵⁶ Tamtéž. str. 43

u nás, je business model. Zde je iniciativa pro vznik opět zdola nahoru a to konkrétně z tržního sektoru. Nejčastěji má právní formu SRO, nebo pak akciovou společnost. Jednotlivé subjekty znají principy sociálního podnikání, řídí se podle nich a sebe samy za ně považují. Důležité je však zmínit i to, že pojem sociální podnik může být použit i tehdy, pokud se jedná o společensky prospěšné podnikání. Cílem takového sociálního podniku je prosazování sociálních inovací, které jsou účinnější, efektivnější a udržitelnější a vytvářejí sociální hodnoty pro společnost.⁵⁷

2.3 Principy a indikátory sociálního podniku

V předchozí části byly popsány modely sociálních podniků u nás a různé faktory, které jejich vznik značně ovlivňují. Některé sociální podniky jsou orientovány především na začleňování a integraci, jiné spíše na sociální inovace a společenskou odpovědnost. Pro tuto diplomovou práci jsou důležité především ty sociální podniky, které zaměstnávají znevýhodněné skupiny na trhu práce – tedy integrační sociální podniky. Nicméně zkoumány budou všechny podniky, které nesou označení sociální podnik a jsou zaregistrovány na portálu Českého sociálního podnikání. Pro označení podniku jako sociálního byly stanoveny principy, jenž se zkoumají na základě indikátorů, a to v jednotlivých oblastech (sociální prospěch, ekonomický prospěch, místní prospěch, environmentální prospěch). V této části budou jednotlivé principy a indikátory představeny. Tyto principy a indikátory byly vytvořeny platformou TESSEA. Podnik, který nese status sociální podnik, musí principy skrze indikátory naplňovat. Níže si představíme principy dvou typů sociálních podniků, dále pak indikátory, díky kterým jsou principy naplňovány.

---

⁵⁷DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích* str. 44

Tabulka č. 1: Principy sociálních podniků: obecného a integračního

PRINCIP	OBECNÝ SOCIÁLNÍ PODNIK	INTEGRAČNÍ SOCIÁLNÍ PODNIK
CÍL	<ul style="list-style-type: none"> - veřejně prospěšný cíl, formulován v základacích dokumentech a naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> - zaměstnávání a sociální začleňování osob znevýhodněných na trhu práce - cíl formulován v základacích dokumentech a naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit
SOCIÁLNÍ PROSPĚCH	<ul style="list-style-type: none"> - provozování aktivity prospívající společnosti či specifické skupině (znevýhodněných) lidí - účast zaměstnanců a členů na směřování podniku. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaměstnávání a sociální začleňování osob znevýhodněných na trhu práce - účast zaměstnanců a členů na směřování podniku - důraz na rozvoj pracovních kompetencí znevýhodněných zaměstnanců
EKONOMICKÝ PROSPĚCH	<ul style="list-style-type: none"> - případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů - nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovatelích - alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech - schopnost zvládat ekonomická rizika - omezení nakládání s majetkem (tzv. asset lock) - vykonávání soustavné ekonomické aktivity - trend směrem k placené práci 	<ul style="list-style-type: none"> - případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů - nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovatelích - alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech - schopnost zvládat ekonomická rizika - omezení nakládání s majetkem (tzv. asset lock)
ENVIRONMENTÁLNÍ A MÍSTNÍ PROSPĚCH	<ul style="list-style-type: none"> - přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky - využívání přednostně místních zdrojů - zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby - spolupráce sociálního podniku s místními aktéry 	<ul style="list-style-type: none"> - přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky - využívání přednostně místních zdrojů - zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby - spolupráce sociálního podniku s místními aktéry

Zdroj: České sociální podnikání [online] 2019

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že obecný sociální podnik a integrační sociální podnik se v mnohém shodují. Zachovávají si totožný ekonomický, environmentální a místní prospěch. Liší se pak především v sociálním prospěchu a cíli. Cíl u obecného sociálního podniku byl definován jako veřejně prospěšný cíl. U podniku integračního sociálního podniku je cílem především zaměstnávání a začleňování znevýhodněných osob na trhu práce. Podíváme-li se na prospěch sociální, tak ten je u obecného sociálního podniku definován jako provozování aktivity prospívající společnosti, či specifické skupině (znevýhodněných) lidí a účast všech aktérů na směřování podniku. Zde můžeme vidět, že sociální prospěch je spíše obecně definován a lze do něj zahrnout více činností a aktivit. Na druhou stranu sociální prospěch integračního sociálního podniku je vymezený přesněji. Zahrnuje zaměstnávání a sociální začleňování osob znevýhodněných na trhu práce, stejně jako obecný sociální podnik obsahuje účast zaměstnanců a všech členů na směřování podniku. Liší se však v posledním bodě, kdy integrační sociální podnik klade důraz na rozvoj pracovních kompetencí znevýhodněných zaměstnanců.

Indikátory jsou rovněž rozděleny pro oba dva typy sociálních podniků, a to pro obecný sociální podnik a integrační sociální podnik. Veškeré indikátory nabývají pouze dvou hodnot, ano (splněno) nebo ne (nesplněné). Posouzení, do jaké míry byl indikátor naplněn, leží v první řadě na samotném podniku, nicméně poté dochází k návštěvě zástupců MPSV a rozhovoru se zástupci podniku.

2.3.1 Indikátory pro integrační sociální podnik

Existuje 20 indikátorů pro stanovení integračního podniku, z nichž je 10 povinných. Aby se podnik mohl identifikovat jako integrační sociální podnik, musí splňovat všechny povinné indikátory (10) a celkově více než 80 % všech indikátorů. To znamená, že musí mít 16 indikátorů splněných jako ano. Jednotlivé principy jsou pak rozepsány do konkrétních aktivit.⁵⁸

V Tabulce č. 2 je uvedený ke každému principu jeden indikátor společně s jeho důkazem či definicí. Kompletní výčet indikátorů je k dispozici na stránkách českého sociálního podnikání.

---

⁵⁸*Přehled rozpoznávacích indikátorů pro integrační sociální podniky (WISE)*. 2014. [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <http://www.tessea.cz/tessea-o-nas/definice-a-principy-socialniho-podnikani>

Tabulka č. 2: Přehled rozpoznávacích indikátorů pro integrační sociální podniky

PRINCIP/ CHARAKTERITIKA	INDIKÁTOR	DEFINICE/DŮKAZ
Veřejně prospěšný cíl zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce formulován v základacích dokumentech a naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit.	Podnik má veřejně prospěšný cíl zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce, který je formulován v základacích dokumentech, a tyto dokumenty jsou veřejně dostupné	Explicitní formulace veřejně prospěšného cíle zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce v základacích dokumentech, případně jiných právně závazných dokumentech podniku, a zároveň zveřejnění těchto dokumentů na webu organizace nebo jiném veřejně a bez překážek dostupném místě
	Jedná se o přihlášení se k veřejně prospěšnému cíli zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce. O tomto veřejně prospěšném cíli by měla být informovaná i veřejnost z důvodu transparentnosti sociálního podniku.	
Sociální prospěch		
Zaměstnávání a sociální začleňování osob znevýhodněných na trhu práce	Podíl osob ze znevýhodněných skupin (OZS) tvoří více než 30% zaměstnanců a tyto informace jsou veřejně dostupné	Poměr zaměstnanců OZS vůči celkovému počtu zaměstnanců zveřejněný ve zprávě o činnosti. Uvádí se údaj o průměrných ročních přepočtených počtech zaměstnanců (výpočet definuje ustanovení § 15 vyhlášky č. 518/2004 Sb). ¹ Do kategorie OZS patří: lidé se zdravotním postižením, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky, případně další skupiny, které jsou definovány Ministerstvem práce a sociálních věcí, úřady práce apod., případně pokud lze jejich znevýhodnění podložit odbornou studií.
	Jedná se o základní charakteristiku integračního sociálního podniku.	

	<i>Některé typy znevýhodnění jsou časově omezené, např. dlouhodobě nezaměstnaní toto své znevýhodnění uzavřením pracovního poměru v sociálním podniku v podstatě ztrácí. V těchto případech se očekává, že délku trvání konkrétního znevýhodnění bude specifikovat Úřad práce dle svých zkušeností s umisťováním jednotlivých uchazečů z cílových skupin, případně může být určení délky znevýhodnění podloženo odbornou studií.</i>	
Ekonomický prospěch		
Případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů	Více než 50 % případného zisku je reinvestováno do rozvoje sociálního podniku a/nebo naplňování deklarovaných veřejně prospěšných cílů a informace o distribuci a využití případného zisku je veřejně dostupná	Účetní závěrky z posledního a předposledního účetního období, + informace o využití případného zisku (po zdanění) ve zprávě o činnosti.
	<i>Po velkých diskuzích členů TESSEA bylo rozhodnuto, že menší část zisku může být rozdělována mezi společníky, manažery, členy, akcionáře nebo vlastníky, kteří většinou na začátku do rozběhu podniku investují vlastní prostředky. Jedná se o motivační prvek pro lidi z byznysu. Otázka rozdělování zisku vzbuzovala obvykle velké vášně, i když v praxi k vytváření zisku obvykle nedochází.</i>	
Environmentální a místní prospěch		
Přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky	Podnik se orientuje na lokální potřeby na základě místního průzkumu	Stručný popis 3 příkladů toho, že podnik ve své činnosti reagoval na místní potřeby.
	<i>Potřeby místní komunity mohou být zohledněny mnoha způsoby – orientace na místní znevýhodněné skupiny, snaha zapojovat je do veřejných občanských aktivit, snaha řešit lokální problémy/nedostatky atd. Znalost místních potřeb lze doložit formálním průzkumem nebo jejich osobní znalostí. Naplňování místních potřeb lze doložit popisem dobré praxe.</i>	

Zdroj: TESSEA, Definice a principy sociálního podnikání. [online] 2019

Přehled indikátorů je jasně stanoven, a to i popis, jak daný indikátor splnit. V praxi to pro jednotlivé podniky znamená veliký závazek a zpočátku nelehkou úlohu. Nicméně tyto indikátory jsou přínosné a návodné.

V rámci indikátorů u integračního sociálního podniku jsou přesně definovány skupiny znevýhodněných osob, které mohou být zaměstnávány jako OZS (osoby ze znevýhodněných skupin). Ty budou v praktické části v rámci jednotlivých sociálních podniků identifikovány. Patří mezi ně lidé se zdravotním postižením, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší, lidé po výkonu trestu, lidé se závislostmi, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní na trhu práce, lidé pečující o rodinné příslušníky, případně další cílové skupiny.

2.3.2 Indikátory pro obecný sociální podnik

Stejně jako byla nalezena významná shoda v principech obecného sociálního a integračního sociálního podniku, i jednotlivé indikátory jsou v mnohém stejné. V principu environmentálního a místního prospěchu jsou totožné, liší se pouze v principu sociálního prospěchu. Integrační sociální podnik je na rozdíl od obecného zaměřen na osoby znevýhodněných skupin, které jsou v každém případě součástí podniku. Obecný sociální podnik toto kritérium splňovat nemusí, může se jednat o veřejně prospěšný užitek, který může a nemusí ovlivňovat právě některou ze skupin znevýhodněných na trhu práce.

Níže jsou uvedeny indikátory obecného sociálního podniku. Z každého principu je popsán jeden. Kompletní výčet indikátorů lze nalézt na stránkách českého sociálního podnikání.

Tabulka č. 3: Přehled rozpoznávacích indikátorů pro obecné sociální podniky

PRINCIP/ CHARAKTERITIKA	INDIKÁTOR		DEFINICE/DŮKAZ
Veřejně prospěšný cíl formulován v základacích dokumentech a naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit.	Podnik má veřejně prospěšný cíl, který je formulován v základacích dokumentech, a tyto dokumenty jsou veřejně dostupné.		Explicitní formulace veřejně prospěšného cíle v základacích dokumentech, případně jiných právně závazných dokumentech podniku, a zároveň zveřejnění těchto dokumentů na webu organizace nebo jiném veřejně a bez překážek dostupném místě (nestačí vyvěšení v Obchodním rejstříku na www.justice.cz).
	Jedná se o přihlášení se k veřejně prospěšnému cíli/cílům (může jich samozřejmě být více). O tomto veřejně prospěšném cíli by měla být informovaná i veřejnost z důvodu transparentnosti sociálního podniku.		
Sociální prospěch			
Provozování aktivity prospívající společnosti či specifické skupině (znevýhodněných) lidí.	Podnik má specifikované cílové skupiny, na které jsou zaměřeny jeho aktivity.	Seznam cílových skupin zveřejněný ve zprávě o činnosti.	
	Cílovými skupinami jsou skupiny osob, na které jsou zaměřeny obecně prospěšné cíle a aktivity podniku (nemusí jít o osoby ze znevýhodněných skupin). Činnost sociálního podniku může být prospěšná zaměřením jeho služeb/výroby nebo tím, že zaměstnává osoby ze znevýhodněných skupin nebo kombinací obojího.		
Ekonomický prospěch			
Případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů	Více než 50 % případného zisku je reinvestováno do rozvoje sociálního podniku a/nebo naplňování deklarovaných veřejně prospěšných cílů a informace o distribuci a využití případného zisku je veřejně dostupná	Účetní závěrky z posledního a předposledního účetního období, + informace o využití případného zisku (po zdanění) ve zprávě o činnosti.	

<p><i>Po velkých diskuzích členů TESSEA bylo rozhodnuto, že menší část zisku může být rozdělována mezi společníky, manažery, členy, akcionáře nebo vlastníky, kteří většinou na začátku do rozběhu podniku investují vlastní prostředky. Jedná se o motivační prvek pro lidi z byznysu. Otázka rozdělování zisku vzbuzovala obvykle velké vášně, i když v praxi k vytváření zisku obvykle nedochází.</i></p>		
Environmentální a místní prospěch		
Přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky	Podnik se orientuje na lokální potřeby na základě místního průzkumu	Stručný popis tří příkladů toho, že podnik ve své činnosti reagoval na místní potřeby.
	<p><i>Potřeby místní komunity mohou být zohledněny mnoha způsoby – orientace na místní znevýhodněné skupiny, snaha zapojovat je do veřejných občanských aktivit, snaha řešit lokální problémy/nedostatky atd. Znalost místních potřeb lze doložit formálním průzkumem nebo jejich osobní znalostí. Naplňování místních potřeb lze doložit popisem dobré praxe.</i></p>	

Zdroj: TESSEA, Definice a principy sociálního podnikání. [online] 2019

Pro rozvoj sociálních podniků v České republice byli Ministerstvem práce a sociálních věcí stanoveni tzv. lokální konzultanti. Ti poskytují bezplatné konzultace v oblasti sociálního podnikání. Pro každou oblast České republiky byl stanoven jeden, nebo dva klíčoví konzultanti, kteří seznamují zájemce s chodem sociálního podniku, sdílí s ním praxi a zpřístupňují základní vhled do tohoto tématu. Konzultanti poskytují informace důležité pro založení sociálního podniku a pomáhají s nastavením podnikatelského plánu. Informují zájemce o možnostech zaměstnávání osob se znevýhodněním a v neposlední řadě pak tzv. síťují, to znamená, že předávají a propojují kontakty s relevantními subjekty.⁵⁹

Konzultanty lze najít na stránkách Českého sociálního podnikání. Ke každému z nich je uveden telefonický a elektronický kontakt a oblast, kterou zastupuje.

⁵⁹ Lokální konzultanti MPSV. 2019. [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/poradenstvi/lokalni-konzultanti-mpsv>

2.4 Legislativní rámec a právní formy sociálních podniků

Tato kapitola popisuje legislativní ukotvení sociálního podnikání a dále pak jednotlivé právní formy, kterými sociální podniky jsou.

V současné době v České republice neexistuje zákon o sociálním podnikání. Nicméně návrh zákona již k dispozici je. Cílem zákona o sociálním podnikání je zajistit takové podmínky sociálním podnikům, aby byly dlouhodobě udržitelné a aby mohly plnit veřejně prospěšné funkce a zároveň usilovat o zisk. Důraz pak bude kladen na začleňování osob se znevýhodněním a osob sociálně vyloučených.

Podle vládní zmocněnkyně pro lidská práva, Martiny Štěpánkové by mohl zákon o sociálním podnikání vejít v platnost od roku 2020. To uvedla v rozhovoru pro internetové noviny euro.cz.⁶⁰

Legislativní rámec subjektů sociální ekonomiky je ukotven v zákoně č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, jež upravuje postavení právnických osob, dále pak spolků, ústavů, nadací a nadačních fondů. Dalším zákonem je zákon z roku 1995, a to zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. Tento zákon ukotvuje obecně prospěšné společnosti (OPS). Důležitý zákon, který umožňuje subjektům stát se sociálním podnikem, je zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech.⁶¹

Dohnalová ve své knize uvádí, že aktuálně je u nás nejvíce sociálních podniků ve formě SRO, druhé místo pak zaujímají OPS, na třetím místě jsou zastoupeny spolky. Družstva a akciové společnosti jsou pak zastoupeny jen v malé míře. Uvádí, že je veliký nezájem o družstva jako o sociální podniky. Tento jev přisuzuje nedůvěře, která vznikla v době komunistického režimu, kdy byla družstva používána jako nástroj kolektivizace.⁶²

Podle Vyskočila na základě výzkumů vyplynulo, že když si podnikatelé přejí vymezení svého statusu jako sociálního podnikatele, nejde jim ani tak o ustanovení

---

⁶⁰Zákon o sociálním podnikání by mohl platit od roku 2020. 2019. [online]. [cit. 2019-07-09]. <https://www.euro.cz/politika/zakon-o-socialnim-podnikani-by-mohl-platit-od-roku-2020-socialni-podniky-jiz-funguji-1434298>

⁶¹DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 46

⁶²Tamtéž. str. 47

zvláštní právní formy jako spíše o akceptaci společností. Různost právních forem je vzhledem k mnohotvárnosti sociálních podniků vyhovující. Nedostatečná legislativa, která se však dotýká sociálních podnikatelů, tkví například v nemožnosti zvýhodnění daní, která u NNO funguje. I přes právní formu SRO, která je často formou u NNO, se na ní nevztahuje daňové zvýhodnění, a to v případě, kdy je společnost založena se ziskovým cílem.⁶³

Důležitým zákonem, který se dotýká sociálních podniků, je zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Je zde nepřímo uvedena možnost zvýhodnění integračních sociálních podniků, a to možností zvýhodnit zaměstnavatele s více jak 50 % zaměstnanci se zdravotním postižením. Tato možnost v praxi není běžně využívána, podléhá přísným dozorům. A právě nedostatek zakázek ohrožuje sociální podniky. Sociální podniky i tím, že se neorientují pouze na zisk, mohou být na provoz nákladnější, než obvyčejné na zisk zaměřené podniky. Na druhou stranu samotné sociální podniky argumentují přínosem pro společnost, úsporou nákladů za integraci ohrožených a vyloučených skupin. Bohužel však právní systém na tyto přínosy zatím legislativně nereaguje.⁶⁴

Dalším zákonem nepřímo ovlivňujícím sociální podniky je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Oblast zahrnující chráněná pracovní místa a zaměstnávání zdravotně postižených jsou v tomto zákoně definovány. Většina sociálních podniků v České republice se dá označit za integrační sociální podniky, to znamená, že takovéto osoby zaměstnávají. Tento zákon není přímo zaměřen na sociální podniky, nicméně se ho blízce dotýká. Na druhou stranu ostatní znevýhodněné skupiny jsou z tohoto zákona vyňaty a opomenuty. Mnohé sociální podniky se snaží o integraci etnických menšin, lidí se závislostmi, po výkonu trestu odnětí svobody, nebo dlouhodobě nezaměstnané. Tyto cílové skupiny však tento zákon nezahrnuje. A přitom každá jednotlivá skupina je potřeba integrovat. Lze argumentovat například tím, že inkluzí se dá předejít opakované kriminalitě, nebo je zde možnost omezení

---

⁶³ VYSKOČIL, M. Podklad pro koncepci politiky vlády vůči NNO do roku 2020. 2019. [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_vyskocil_pro_web.pdf. str. 24

⁶⁴ Tamtéž. str. 25

sociálních dávek. Z řad sociálních podnikatelů vychází požadavek na zahrnutí ostatních cílových skupin do politiky zaměstnanosti.⁶⁵

Ve studiu Ing. Marka Vyskočila z roku 2014 bylo zjištěno, že nejčastější právní forma sociálních podniků je SRO, a to v zastoupení 46 %. Další nejčastější formou je pak OPS, v míře zastoupení 24 %. S 16 % skončila právní forma občanského sdružení, družstva byla v zastoupení 5 % a OSVČ 8 %.⁶⁶ Jednotlivým právním formám se detailně věnuje následující část práce.

Defournyho označení sociální ekonomiky a jeho institucionální přístup definuje právní formy, kterých nabývají subjekty sociální ekonomiky. Jednou z právních forem definoval přímo sociální podnik. V české legislativě není právní forma sociální podnik prozatím ukotvena, neboť je zde absence zákona, který by ji definoval. Podniky, hlásící se k myšlence sociálního podnikání využívají jiné právní formy, o nichž je pojednáváno v následujícím oddílu.

2.4.1 Společnost s ručením omezením

Právní forma společnost s ručením omezením (dále jen SRO) je v oblasti sociálních podniků nejvíce zastoupen, zastupuje 46 % evidovaných sociálních podniků u nás.

Jedná se o nejrozšířenější typ obchodní korporace a stojí na principu členství. Členové jsou společníci SRO a může jich být od 1 do 50. Ti mohou být buďto právnickými, nebo fyzickými subjekty. Každý společník se podílí vkladem. Účelem takovéto společnosti je správa vlastního majetku. Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada, jejímiž členy jsou všichni společníci. Valnou hromadu svolává jednatel společnosti, a to nejméně jedenkrát ročně. Statutárním orgánem SRO je jednatel, buďto jeden, nebo více. Tomu také přísluší obchodní vedení společnosti. Posledním důležitým orgánem SRO je dozorčí rada neboli kontrolní orgán. Ten dohlíží na činnost jednatelů, kontroluje dokumentaci a valné hromadě jednou za rok předkládá zprávu o své činnosti.⁶⁷

---

⁶⁵ Tamtéž. str. 25

⁶⁶ VYSKOČIL, M. Podklad pro koncepci politiky vlády vůči NNO do roku 2020. 2019. [online]. [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_vyskocil_pro_web.pdf. str. str. 17

⁶⁷ DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 88

2.4.2 Obecně prospěšná společnost

Obecně prospěšná společnost (dále jen OPS) je právnickou osobou. Hlavním cílem je poskytování obecně prospěšných služeb. OPS byly ustanoveny zákonem o obecně prospěšných společnostech, ten byl však v rámci občanského zákoníku zrušen. Tato právní forma tedy nejde již založit, nicméně OPS zůstaly zachovány a řídí se zrušeným zákonem. Zákon sám o sobě neurčoval, které služby jsou obecně prospěšné. To posuzoval soud při zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností. Obecně prospěšný prospěch společnosti byl nezbytnou součástí zakládací listiny. Mezi orgány OPS patří ředitel jako statutární orgán, správní a dozorčí rada. OPS může v praxi vytvářet složitou organizační strukturu, a to především v závislosti na jejím rozsahu a obsahu činnosti. Primárními činnostmi OPS by mělo být poskytování obecně prospěšných služeb. Vedle těchto činností může vykonávat i jiné, doplňkové činnosti. Těmito doplňkovými činnostmi mohou OPS získávat prostředky. Tyto činnosti jsou poskytovány za úplatu a zisk slouží na pokrytí nákladů na provoz, musí však být zapsány do rejstříku obecně prospěšných společností.⁶⁸

2.4.3 Občanské sdružení / Spolek

Občanské sdružení neboli spolek, stejně jako obchodní korporace nebo družstvo, patří ke korporacím, jejichž základem je povaha společenství osob. Rozdíl je však v právu člena spolku na podíl majetku. Tyto dvě složky jsou odděleny. Spolek je společenství nejméně 3 členů, kteří naplňují společný zájem. Společným zájmem může být například ochrana zájmu osob spojených určitou charakteristikou, dosažení společného cíle. Zájem spolku nemusí být obecně prospěšný. Mezi znaky spolku dále patří samosprávnost a dobrovolnost. Členství ve spolku je dobrovolné, na druhou stranu si spolky kladou podmínky přijetí členů. Mezi orgány spolku patří statutární orgán, nejvyšší orgán, případně kontrolní a rozhodčí komise, nebo dále jak určí spolek. Ten může další orgány pojmenovat a vytvořit podle potřeby. Spolek nemůže mít za společný cíl podnikatelskou činnost, nicméně může realizovat podnikání a výdělečnou činnost jako vedlejší hospodářskou činnost. Pokud spolek dojde zisku skrze svou podnikatelskou či výdělečnou činnost, nemůže s ním nakládat libovolně.

---

⁶⁸DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 50-54

Takovýto zisk může být použit pro spolkovou činnost, tedy pro realizaci společného zájmu, kterým byl spolek ustanoven.⁶⁹

2.4.4 Evidované právnické osoby církví a náboženských společností

Církve a náboženské společnosti a evidované právnické osoby (EPO) jsou řazeny mezi organizace občanské společnosti. Zákon o církvích a náboženských společnostech pak rozlišuje dva typy evidovaných právnických osob, a to na orgány církve, řeholní a jiné církevní instituce, především s cílem vyznávání náboženské víry. Druhým typem evidovaných právnických osob jsou účelová zařízení církve, která poskytují veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených podmínek. Tato účelová zařízení církví jsou svou podstatou způsobilá k tomu být subjekty sociální ekonomiky. Jsou zakládána zapsáním do evidence Ministerstva kultury ČR, kdy návrh podává církev, jež chce účelové zařízení církve založit. Podnikání takovýchto zařízení může být omezeno právě církví, pod kterou se nachází. Na druhou stranu oblast podnikání je neomezená.⁷⁰

2.4.5 Družstva

Družstva jsou korporace soukromého práva, jež jsou zakotveny v zákoně o obchodních korporacích. Družstva se však od obchodních korporací liší, a to především svými principy, které se podobají spíše spolku. Mezi principy patří: princip dobrovolnosti členů, princip kolektivismu, princip družstevní demokracie, princip rovnosti. Samotný zákon o obchodních korporacích popisuje družstvo jako společenství neuzavřeného počtu osob, jež bylo založeno za účelem vzájemné podpory členů, dalších osob, nebo za účelem podnikání. Kapitál družstva tvoří vklady jednotlivých členů družstev. Nejvyšším orgánem družstva je pak členská schůze, které se mají právo zúčastnit všichni členové. Mezi další orgány pak patří představenstvo a kontrolní komise.

Relativně novým typem družstva je sociální družstvo, které bylo upraveno zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Od běžného družstva se liší

---

⁶⁹DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 60-69

⁷⁰Tamtéž. str. 77-78

v cílech a podmínkách činností. Sociální družstvo má funkci začleňování a podporu místního rozvoje, a to je také hlavním cílem sociálního družstva.⁷¹

Porovnání jednotlivých právních forem, shrnutí.

2.5 Zaměstnanci v sociálních podnicích

Kapitola pojednává o zaměstnávání lidí se znevýhodněním v sociálních podnicích, konkrétně o získávání takovýchto lidí. Získávání a výběr vhodných zaměstnanců je základní proces a je klíčový pro chod podniku. Správným výběrem lze ušetřit další náklady. Vhodně vybraný pracovník, který se hodí na dané místo, je ztotožněný s posláním a kulturou podniku, přináší sociálnímu podniku přidanou hodnotu.

Marie Dohnalová uvádí, že je dobré se řídit pravidlem: „mít správné lidi na správném místě ve správný čas“. Proces získávání pracovníků probíhá ve třech krocích. Prvním krokem je identifikace zdrojů, kde je možné vhodné uchazeče získat. Druhým krokem je zvolení metody pro výběr uchazečů. Třetím krokem je pak samotný výběr. Identifikace zdrojů lze chápat z dvojího hlediska. Prvním z nich je zdroj z řad aktuálních pracovníků, či dobrovolníků podniku, druhým je pak výběr z externích uchazečů. První hledisko je motivující pro zaměstnance v sociálních podnicích, neboť mají možnost růstu. Co se týče kroku zvolení metody výběru uchazečů, tak těch je několik. Za zmínku stojí například hledání skrze vlastní webové stránky, inzerce na pracovních portálech, inzerce v tisku či nástěnkách spolupracujících organizací, inzerce na sociálních sítích. Osvědčeným zdrojem pro výběr pracovníků je doporučení stávajících zaměstnanců a v neposlední řadě Úřad práce, který má osoby se znevýhodněním na trhu práce v evidenci.⁷² Třetím krokem je samotný výběr pracovníků a patří mezi klíčové procesy personálního řízení. Malé sociální podniky nevybírají nové pracovníky často, a tak je potřeba výběr nepodcenit, zároveň vedoucí takového podniku nemusí mít mnoho zkušeností s výběrovým řízením. Je důležité, aby výběr nového zaměstnance posoudil i další spolupracovník.⁷³

---

⁷¹DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. str. 78-86

⁷²Tamtéž. str. 108-112

⁷³Tamtéž. str. 114

Výběr pracovníků do sociálních podniků může mít mnoho fází a kroků. Sociální podniky mohou v rámci výběrových řízení provádět testy schopností, psychodiagnostiku, nebo provádět výběrové řízení přes assesment centra. Pro tuto práci to však není podrobný rozbor těchto metod důležitý.

2.6 Přínos sociálního podnikání

Tato kapitola představuje možné přínosy sociálních podniků v praxi, a to především pro místní komunitu, kde se podniky nacházejí. V kapitole o sociálních podnicích byl představen trojí prospěch sociálního podnikání, z nichž jeden byl environmentální a místní prospěch. A právě místní prospěch spolu se sociálním prospěchem jsou oním velkým přínosem pro komunitu.

Nad'a Johanisová se ve své knize *Kde jsou peníze služebním, nikoliv pánem* věnuje sociálním podnikům. Kladla otázku, jak je možné, že sociální podniky ekonomicky fungují. Jaké využívají strategie. Otázka byla kladena na zástupce sociálních podniků ve Velké Británii. Alan Schofield, zemědělec, vidí výhodu v tom, že většina jeho zákazníků je stejná jako on, tudíž mají přirozenou potřebu odebírat produkty od něj, neboť v tom spatřují přínos pro komunitu. Tím dokáže se svými zákazníky čelit konkurenci. Jiní podnikatelé jsou přesvědčeni, že jejich klienti vedle ne úplně vysoké ceny oceňují i etickou dimenzi výrobků. Další sociální podnik, zaměřený na poskytování úroků, vidí svůj úspěch v poskytování nízkých úrokových sazeb. Podnik nepojímá peníze jako cíl, ale prostředek. Dalším pozitivem v konkurenčním prostředí podniků je i právě sociální dimenze, kterou podniky plní. Lidé se zajímají jeden o druhého. Jako příklad můžeme uvést obchod na skotském západním pobřeží v Port Appinu, který je zároveň poštou. Prodává vše, co místní lidé potřebují a je zároveň místem pro setkávání. Místní vnímají obchod jako důležité místo, to potvrzuje jejich tvrzení: „Vesnice bez prodejny je jako tělo bez srdce“.⁷⁴ V sociálním podniku, Modrý domeček byl v roce 2011 proveden výzkum, který zkoumal dopad podniku pro obyvatele Řevnic. Šetření potvrdilo schopnost podniku integrovat znevýhodněné osoby do komunitního života, zároveň fakt, že podnik zkvalitňuje život rodin osob se znevýhodněním. Podnik poskytuje prostor pro

---

⁷⁴JOHANISOVÁ, Nad'a. *Kde peníze jsou služebním, nikoliv pánem: výpravy za ekonomikou přátelskou přírodě a člověku*. Ve Volarech: Stehlík, 2008. Jiná ekonomie. ISBN 978-80-86913-05-6. Str. 95-97

setkávání a tím zkvalitňuje život matek s dětmi a zároveň se stává místem pro komunitní setkávání. Dále rozšiřuje nabídku lokálních služeb a produktů (cukrárna, kavárna, žehlárna) a tím poskytuje pracovní příležitosti pro místní obyvatele.⁷⁵

A právě v tom je možné vidět místní přínos pro komunitu. V dobře zaběhnutém sociálním podniku se přirozeně setkávají obyvatelé a skupiny obyvatel, které by se v běžném chaosu dní pravděpodobně nepotkali. Pro obě skupiny se takováto setkání stávají přínosnými a obohacujícími. Otevírá se otázka, co je hnacím motorem a motivací pro založení a provozování sociálního podniku. Důvody podnikání jsou pravděpodobně různé.

Nadža Johanisová dělala výzkum v řadách farem, biofarmách, výrobních, spotřebních a malých bytových družstvech. Zkoumala mimo jiné i důvody, proč se do takového podniku pustili. Často podnikatelé oceňují smysluplnost práce a tvořivost v ní. Někteří jsou vděční za to, že mohou pracovat venku a cestovat v rámci svých podniků. Jiní cítí spojení s tradicí a vlastními kořeny. Zároveň tyto podnikatelé usilují o pomoc regionu, kde žijí. Důležitým motivem je snaha o pomoc lidem a přírodě. Další přidanou hodnotou je fakt, že jsou lidé v sociálních podnicích rádi. Že se jim tam líbí. Jako důvod uvádí skvělý kolektiv a upřímný zájem o to, co podnik dělá. Jiní v dotazování uvedli jako důvod i to, že hledali alternativu k věcem, které se jim nelíbily v předchozím zaměstnání. Jako například uvedli intenzivní zemědělství, korupci v podnikání, nutnost lhaní o pozitivěch jaderné energie a další. Ze sedmdesáti jedna dotazovaných uvedli důvodem podnikání peníze jen tři z nich.⁷⁶

---

⁷⁵DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. str. 92

⁷⁶JOHANISOVÁ, Nađa. *Kde peníze jsou služebnictvem, nikoliv pánem: výpravy za ekonomikou přátelskou přírodě a člověku*. str. 69

III. Znevýhodněné skupiny osob zaměstnáváné v sociálních podnicích

Tato kapitola představuje znevýhodněné skupiny na trhu práce, které jsou zaměstnávány v sociálních podnicích. Nejpřesnější výčet cílových skupin lze převzít z Komory sociálních podniků, která vychází z evropských sociálních podniků. V rámci nejrozličnějších výzev, například výzva č. 30 Operačního programu lidských zdrojů a zaměstnanosti – *Sociální ekonomiky* z roku 2009 mimo klasických znevýhodněných skupin na trhu práce přináší i další skupiny osob znevýhodněných na trhu práce a tím i možnosti pro zaměstnávání nových cílových skupin.

3.1 Vymezení cílových skupin zaměstnáváných v sociálních podnicích dle Komory sociálních podniků a společensky odpovědných podniků

V této části je sepsán výčet cílových skupin osob zaměstnáváných v sociálních podnicích v České republice. Tyto cílové skupiny budou zkoumány v rámci analytické části, neboť jsou to skupiny, které jsou v sociálních podnicích skutečně zaměstnávány, na rozdíl od skupin vydefinovaných ve Výzvě č. 30 OPLZZ *Sociální ekonomika* z roku 2009, kde byly určité skupiny výzvou podpořeny.

- **osoby se zdravotním postižením**

Do této skupiny patří osoby, kterým jejich postižení přináší jistý druh znevýhodnění, a to ve vztahu k ostatním lidem ve společnosti. Tato cílová skupina je definována v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, dále pak v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

- **mládež a mladí dospělí**

Tato cílová skupina zahrnuje mládež a mladé dospělé ve věku 15-26 let. Jedná se o mládež ohroženou sociálně patologickými jevy, ale nejen to. Tato cílová skupina však počítá i s mladými dospělými, kteří pocházejí

ze sociálně slabých rodin, tráví svůj čas převážně pasivně a tím jsou vyšší mírou ohroženi sociálně patologickými jevy. Takoví to mladí dospělí jsou často v konfliktu se společenskými normami a svým okolím celkově. Často selhávají ve vzdělávání a přípravě na zaměstnání, a tím jsou ohroženi nezaměstnaností.

- **osoby bez přístřeší**

Do této skupiny spadají osoby, jež nemají bytové podmínky, ani možnosti. Často obývají provizorní venkovní obydlí a squaty.

- **osoby opouštějící zařízení**

Do této skupiny lze zahrnout mladé dospělé, kteří opouští ústavní, nebo ochrannou výchovu. Další skupinou, jež spadá pod osoby opouštějící zařízení, jsou osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody.

- **oběti**

Další skupinou jsou oběti obecně. Do této skupiny spadají oběti trestné činnosti, dále oběti domácího násilí, oběti obchodu s lidmi a v neposlední řadě také oběti komerčně zneužívané.

- **osoby pečující o osobu blízkou**

Osoby, které pečují o osoby závislé na pomoci jiné fyzické osoby, jsou samy kvůli této péči ohroženou skupinou, a to z důvodu častého znevýhodnění na trhu práce, či nedostatečnému přístupu ke službám.

- **osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách**

Do této skupiny spadají osoby, které mají diagnostikovanou závislost na návykových látkách a úspěšně dokončily minimálně 3 měsíce ambulantní, či pobytovou léčbu, nebo takové osoby, které 3 měsíce abstinují a je možné jejich abstinenci prokázat.

- **osoby, které jsou dlouhodobě nezaměstnané**

Do této skupiny spadají takové osoby, které jsou déle než 1 rok vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce České republiky.

- **další nespecifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby**

Do této poslední skupiny patří osoby, jež jsou klienty registrované sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, nebo osoby, které byly klienty těchto sociálních služeb, a to bezprostředně, maximálně 3 měsíce před nástupem do zaměstnání.⁷⁷

3.2 Specifika zaměstnávání jednotlivých skupiny

Tato část přináší některá specifika jednotlivých cílových skupin. Pro tuto práci není důležité jednotlivé skupiny detailně popsat, ale především je vymezit. Tato část rovněž přináší náhled na podpořené skupiny znevýhodněných osob na trhu práce v rámci výzvy č. 30 Operačního programu lidských zdrojů a zaměstnanosti z roku 2009.

Velká cílová skupina, zaměstnáváná v sociálních podnicích je skupina zdravotně postižených. Zdravotně postižená osoba v sobě zahrnuje mnohem více, než většinu zaměstnavatelů napadne.

Podle Reného Pastrňáka vidí zaměstnavatelé zdravotně postiženého člověka v první řadě jako člověka s viditelným fyzickým postižením. Často pak vyvstanou obavy, že k zaměstnání takovýchto osob by bylo nezbytné provést celou řadu stavebních úprav, jež by je stály spousty peněz. Méně často je pak napadne, že se jedná jak o lidi na invalidním vozíku, tak o lidi se sluchovým, zrakovým či jiným postižením, jež žádné stavební úpravy nevyžaduje.⁷⁸

V Pastrňákově pojetí je zdravotní postižení rozděleno podle způsobu nazírání na něj, a to zaprvé podle medicínského hlediska, zadruhé pak podle sociologického hlediska. Zatímco je zdravotní postižení podle medicínského hlediska chápáno jako individuální problém člověka, přímo zapříčiněný nemocí či zraněním, zdravotní postižení z hlediska sociologického má složitější pojetí. Problém sociologické zdravotního postižení je chápán komplexněji jako produkt vztahů a souvislostí mezi

⁷⁷Znevýhodněné skupiny osob na trhu práce [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.komora-socialnich-podniku.cz/socialni-podnikani/osoby-znevychodnene-na-trhu-prace/>

⁷⁸DOŘIČÁKOVÁ, Šárka a René PASTRŇÁK. *Aktuální otázky sociálního podnikání v České republice*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2017. ISBN 978-80-7464-969-1. Str. 85

jedním člověkem a jeho okolím. Zde je postižení bráno nejen jako nedostatek zdraví, ale je důsledkem vzniklých bariér mezi jednotlivcem a okolím. Tyto bariéry mohou být sociálního původu, nebo fyzického. Jejich problémem je však to, že znemožňují jedinci participaci ve společnosti.⁷⁹ A právě na toto sociologické pojetí reagují integrační sociální podniky, které takovéto lidi začleňují, počítají s nimi a dávají jim pocit rovnosti a potřeby. Navíc osoby této cílové skupiny mají většinou své stabilní příjmy z invalidních důchodů, a tak jejich zaměstnávání je pro řadu zaměstnavatelů přínosné především tím, že jim mohou nabídnout zkrácené úvazky.

Další neméně důležitou znevýhodněnou skupinou, zaměstnávanou v sociálních podnicích je skupina dlouhodobě nezaměstnaných. Zde se jedná o skupinu uchazečů o zaměstnání, evidovaných na úradech práce, kteří jsou nezaměstnaní více než 1 rok, nebo se jim opakovaně nedaří nelézt dlouhodobě uplatnění na trhu práce. Obecně je navíc známo, že čím déle je člověk nezaměstnaný, tím hůře je zaměstnatelný.

Další skupinou, definovanou dle OPLZZ *Sociální ekonomika* z roku 2009 jsou osoby po výkonu trestu odnětí svobody. V rámci rozdělení dle Komory sociálních podniků a společensky odpovědných podniků se hovoří o osobách opouštějící zařízení. Tyto osoby se po propuštění z výkonu trestu často potýkají s řadou překážek. Jednou nejčastějších překážek je jejich záznam v trestním rejstříku, a to především z toho důvodu, že mnoho zaměstnavatelů vyžaduje čistý trestní rejstřík. Další překážkou pro úspěch na trhu práce je častá zadluženost propuštěných s ní spojená exekuce. Z důvodu exekucí dávají propuštění často přednost práci nelegální, kde mají možnost vydělat si více peněz. Další překážkou, a to v přijmutí propuštěného zaměstnavatelem, jsou nedostatečné pracovní návyky propuštěných, chybějící kvalifikace a v neposlední řadě špatné sociální zázemí a s ním spojené nejistoty v zaměstnávání osob opouštějících nejrůznější zařízení.⁸⁰

S tímto se potýká i skupina mladých dospělých, kteří opouštějí institucionální zařízení, spadají sem i mladí lidé, kteří opouští sociální službu, definovanou dle

---

⁷⁹DOŘIČÁKOVÁ, Šárka a René PASTRŇÁK. *Aktuální otázky sociálního podnikání v České republice*. str. 86

⁸⁰Zaměstnávání osob propuštěných z VTOS [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.praceamzda.cz/clanky/zamestnavani-osob-propustenych-z-vykonu-trestu-odneti-svobody>

zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách, dům na půl cesty. Tato cílová skupina je často ohrožena především absencí stabilního zázemí.

Osoby pečující a nově přidané osoby pečující o malé děti – to jsou dvě další skupiny, které byly definovány OPLZZ *Sociální ekonomika* z roku 2009. Zde se tedy jedná o osoby, které pečují o jinou fyzickou osobu, která je závislá na péči jiné osoby. Závislost je pak definována ve čtyřech stupních. Zaměstnávání osob pečujících o malé děti zahrnuje osoby, které pečují o děti do 10 let jejich věku. Tato cílová skupina vyžaduje po zaměstnavatelích značnou míru flexibility a vstřícnosti vůči zaměstnancům, neboť jejich pracovní možnosti jsou velice proměnné v závislosti na zdravotním stavu osob, o které pečují. Často jsou v zaměstnávání takovýchto osob uplatňovány částečné úvazky.

Další skupinou pro výzvu v zaměstnávání znevýhodněných osob na trhu práce výzvou byly stanoveny osoby ohrožené vícenásobnými riziky. Do této skupiny spadají osoby, pobírající příspěvek na živobytí, a to v období alespoň 6 měsíců před vznikem pracovního poměru u zaměstnavatele. Další skupinou znevýhodněných osob na trhu práce je skupiny nezaměstnaných osoby ve věku 55-64 let. Tato cílová skupina zahrnuje uchazeče o zaměstnání a zájemce o zaměstnání, rovněž také neaktivní osoby ve věku 55–64 let.

Mnohé cílové skupiny se shodují, nově byly ve Výzvě č. 30 OPLZZ *Sociální ekonomika* z roku 2009 podpořeny skupiny – nezaměstnané skupiny osob ve věku 55-64 let, osoby pečující o malé děti a osoby ohrožené vícenásobnými riziky. Byly zde však opomenuty skupiny, které jednoznačně ohroženými skupinami na trhu práce jsou, a to osoby bez přístřeší, oběti obecně a osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách.

ANALYTICKÁ ČÁST

IV. Současný stav sociálních podniků v České republice

V této kapitole budou blíže rozpracována data k sociálním podnikům, hlásícím se k myšlenkám sociálního podnikání v České republice a naplňujícím indikátory sociálního podnikání. Ze sociálních podniků, evidovaných na stránkách Českého sociálního podnikání, byla sesbírána následující data: název podniku, právní forma, druh podnikání, rok založení podniku, zaměstnávaná znevýhodněná skupina a kraj působnosti. Tato analytická část nabídne ucelený přehled aktuální situace o sociálním podnikání u nás. Nabídne procentuální zastoupení jednotlivých cílových skupin v rámci sociálního podnikání u nás, přinese vhled do oblastí zaměstnávání určitých cílových skupin v určitém druhu podnikání a ukáže, jak si stojí jednotlivé kraje.

4.1 Současná situace v ČR

Tato část přinese základní údaje o sociální podnikání v České republice. Bude uveden počet sociálních podniků, zobrazeny skutečně zaměstnávané skupiny osob znevýhodněných na trhu práce. Informace, které vzešly z analýzy sociálních podniků v České republice, nemusí přinášet objektivní informace, neboť byly zkoumány sociální podniky, které se samy k myšlence sociálního podnikání hlásí a jsou evidované na webových stránkách českého sociálního podnikání. Nejsou nijak zákonně stanoveny, avšak to je dáno absencí zákona o sociálním podnikání. Na druhou stranu lze předpokládat, že pokud podnik usiloval o status sociálního podniku, ať už z důvodu dosažení dotace, nebo z důvodu společenské prestiže, informace si zjišťoval a bylo v jeho zájmu se k seznamu sociálních podniků v České republice přidat.

4.1.1 Počet podniků hlásících se k myšlence sociálního podnikání

V České republice bylo k 1.1.2020 239 sociálních podniků, hlásících se k myšlenkám sociálního podnikání. Tyto podniky jsou shromážděny na stránkách www.ceske-socialni-podnikaci.cz. Skrze tyto stránky je rovněž

nabízena pomoc podnikům, které usilují o status sociálního podniku, a to prostřednictvím lokálních konzultantů Ministerstva práce a sociálních věcí a expertů pro oblast sociálního podnikání. Na základě vlastní iniciativy jsou podniky zařazeny do seznamu sociálních podniků v České republice. Pokud chtějí dosáhnout na dotace z různých zdrojů, musí pak navíc naplňovat indikátory sociálních podniků. Existuje mnoho organizací, jako například Statek Vlčkovice, o.p.s., které usilují o status sociálního podniku a mají za cíl vybudování nezávislého sociálního podniku, který bude zaměstnávat sociálně znevýhodněné osoby. Při zjišťování důvodu, co brání v realizaci cíle stát se sociálním podnikem, bylo zjištěno, že chybí legislativní ukotvení a celý proces je velice složitý. Lze předpokládat, že takovýchto organizací, směřujících ke statusu sociálního podniku, je více.

4.1.2 Skutečně zaměstnávané skupiny osob znevýhodněných na trhu práce v sociálních podnicích

I přesto, že existuje více definic, jaké skupiny osob ohrožených na trhu práce lze v rámci sociálních podniků zaměstnávat, v praxi se setkáme s rozdělením, které některé skupiny spojuje, jiné neuvádí, nebo je neurčí. V rámci analýzy vyplynulo, že sociální podniky v České republice zaměstnávají znevýhodněné skupiny, jež jsou rozděleny do osmi hlavních skupin, a to

- zdravotně postižení,
- dlouhodobě nezaměstnaní,
- lidé pečující o rodinné příslušníky,
- lidé bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody,
- etnické menšiny,
- mládež a mladí v obtížné životní situaci,
- lidé se závislostmi,
- sociálně znevýhodnění.

Další poměrně početnou skupinou jsou podniky, které svou cílovou skupinu osob znevýhodněných na trhu práce nespecifikovali. Lze předpokládat, že se jedná o sociální podniky, které nejsou integrační, tudíž tento indikátor naplňovat nemusí.

V rámci všech sociálních podniků nebyly identifikovány nové cílové skupiny, jež byly podpořeny v rámci Výzvy č. 30 Operačního programu zaměstnanosti, Sociální politiky z roku 2009, a to konkrétně skupiny osob nezaměstnaných v rozmezí věku 55-64 let a osoby pečující o malé děti. Je možné, že některé podniky tyto cílové skupiny zaměstnávají a jsou uvedeny ve skupinách – dlouhodobě nezaměstnaní a lidé pečující o rodinné příslušníky. Informace o sociálních podnicích, které by poukazovaly na využití Evropského sociálního fondu a na základě toho měly ve své zaměstnávané skupině přímo definované tyto dvě skupiny, identifikovány nebyly.

4.2 Data a metody

Pro získání informací a odpovědí na výzkumné otázky byla použita metoda sekundární analýzy. Tato metoda představuje výzkum dat, nebo dokumentů, které byly primárně vytvořeny pro jiný účel. Historicky tato metoda spadá do padesátých let minulého století a její zavedení je připisováno P. F. Lazarsfeldovi a P. L. Kendallově, ti využívali pojem reanalýza. Často se tato metoda používá v komparativních, porovnávacích výzkumech. Výzkum pomocí této metody může směřovat k deskripci, která představuje jednoduchý popis jevů, vlastností a projevů, dalším výsledkem může být generalizace, která zobecňuje a hledá společné a souhrnné charakteristiky pro nějakou skupinu dat, posledním výsledkem sekundární analýzy pak může být predikce, která se vyznačuje předpovědí, a to předpovědí budoucího chování, vývoje, nebo událostí. Úskalím metody sekundární analýzy dat je zajištění validity, tedy pravdivosti. Není zde možnost ověřit primární data – jejich zpracování a pravdivost. Jako další úskalí lze spatřovat i stálost výchozích dat, například pokud se jedná o elektronický zdroj dat. Dle Jiřího Buriánky může být náročné slučování souborů dat do jednoho celku, transformace znaků, kapacitní zvládnutí rozsáhlých souborů apod.⁸¹

Důvodem zvolení této metody sekundární analýzy dat je její vhodnost pro deskriptivní, generalizující a komparativní výzkumy. Cílem práce je popsat aktuální situaci zastoupení znevýhodněných skupin na trhu práce v sociálních podnicích v České republice, hledat společné charakteristiky pro výběr oblasti podnikání

---

⁸¹BURIÁNEK, Jiří. *K pojetí sekundární analýzy. Sociologický časopis*, 1988. Dostupné [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Analýza_sekundarni

a vzájemně jednotlivé výsledky porovnávat. Vzhledem k tomu, že tato metoda těmito nástroji disponuje, ukázala jako vhodná pro naplnění cíle práce, a proto byla zvolena.

V rámci výzkumu byla v první řadě shromážděná data, a to ze stránky www.ceskesocialnipodnikani.cz. Tato stránka je v dikci Ministerstva práce a sociálních věcí a shromažďuje informace o sociálním podnikání v České republice. Jsou zde uváděny aktuality, publikace, novinky. Dále kontakty na konzultanty sociálního podnikání pro jednotlivé kraje a kontakty na experty. Tato stránka je dle loga podpořena Evropskou Unií, a to Evropským sociálním fondem, Operačním programem zaměstnanosti. Prostřednictvím těchto stránek jsou sociální podniky informovány o nových výzvách a podporách z řad Evropského sociálního fondu. Podniky usilující o status sociálního podniku jsou v kontaktu s konzultanty. Po naplnění indikátorů jsou zařazeny do seznamu sociálních podniků. K 1. 1. 2020 bylo na těchto stránkách evidováno 239 sociálních podniků.

Tyto podniky byly předmětem zkoumání této práce. O každém podniku byly zaznamenány tyto informace: název podniku, právnická forma, kraj, ve kterém se nachází, druh podnikání, zaměstnávaná cílová skupina osob znevýhodněných na trhu práce a rok vzniku podniku. Tyto informace byly zaznamenány do excelové tabulky.

Data byla následně roztríděna a kódována. U jednotlivých podniků byly zmapovány cílové skupiny – vzhledem k tomu, že právě jednu cílovou skupinu zaměstnává zhruba polovina sociálních podniků a ostatní zaměstnávají více cílových skupin, bylo zkoumáno právě procentuální zaměstnávání jednotlivých cílových skupin v sociálních podnicích, nikoli poměr zastoupení této cílové skupiny v rámci všech cílových skupin. To bylo provedeno kódováním dat.

Dalším předmětem zkoumání byl druh podnikání u sociálních podniků. Vzhledem k tomu, že jednotlivé sociální podniky měly různě definované obory podnikání, bylo pro další zpracovávání dat nutné prvotní data roztrdit do kategorií. Obory podnikání, které měly sociální podniky určené ve své strategii, byly roztrděny do 21 kategorií, a to následujících:

- Výroba a průmysl
- Prodej a obchod

- Služby
- Sociální služby
- Administrativa
- Cestovní ruch a ubytování
- Informační technologie (IT)
- Potravinářství
- Vzdělávání a školství
- Zemědělství, lesnictví a ekologie
- Stavebnictví a reality
- Řemeslné a manuální práce
- Chemický průmysl
- Ekonomika a podnikové finance
- Bankovníctví a finanční služby
- Kultura, umění a tvůrčí práce
- Telekomunikace
- Marketing
- Doprava, logistika a zásobování
- Elektrotechnika a energetika
- Vydavatelství, tisk a polygrafie.

Tyto obory podnikání byly označeny čísly 1-21. Číslem 0 byly označeny ty podniky, které měly v oblasti podnikání uvedeno „ostatní“.

Následně bylo zjištěno procentuální zastoupení jednotlivých oborů podnikání a dále zjištěno, kolik průměrně oborů podnikání sociální podniky volí.

Pro tuto práci však bylo stěžejní hledání oborů podnikání v kontextu s cílovými skupinami, zaměstnávanými v sociálních podnicích. Bylo tedy důležité rozdělit jednotlivé cílové skupiny a u nich zkoumat obory podnikání. Většina sociálních podniků se zaměřuje na více oborů podnikání. Na základě těchto poznatků byly vyfiltrovány jednotlivé cílové skupiny sociálního podnikání, byly u nich zjištěny výčty oborů podnikání a následně vytvořeny grafy pro jednotlivé cílové skupiny.

Dále bylo z dat zjištěno procentuální zastoupení sociálních podniků v krajích České republiky, četnost jednotlivých právních forem, zastoupených u sociálních podniků a rok založení podniku. Veškerá data jsou k dispozici v příloze této práce.

4.3 Výsledky průzkumu a hodnocení

4.3.1 Jednotlivé kraje a počty sociálních podniků

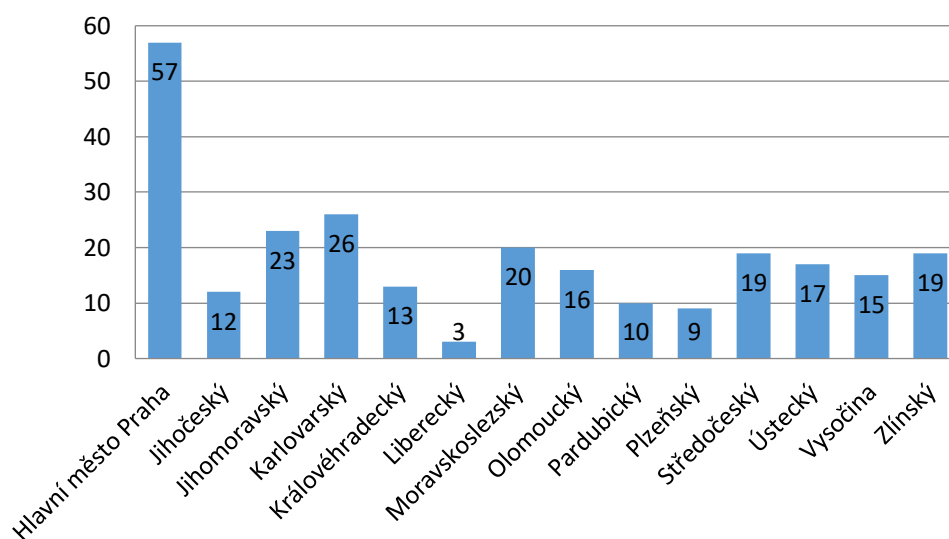
Tato část zobrazuje počty sociálních podniků v jednotlivých krajích, dále pak procentuální zastoupení jednotlivých krajů v rámci České republiky. Největší počet sociálních podniků se nachází v Hlavním městě Praha, a to 57 podniků, procentuálně 22 % podniků z celé České republiky. Právě velikou výhodnou Hlavního města Praha je centralizovanost ekonomiky, a tudíž i sociální podniky mají větší šanci uspět. V porovnání s kraji s nejmenším počtem sociálních podniků – krajem Libereckým, ve kterém se nachází pouze 3 sociální podniky, nebo krajem Plzeňským, ve kterém je 9 sociálních podniků lze spatřovat i souvislosti s chudšími oblastmi České republiky. Dalším faktorem může být počet obyvatel v jednotlivých krajích. Kdy například počet obyvatel Hlavního města Prahy je třikrát větší než počet obyvatel v kraji Libereckém⁸².

S druhým největším počtem sociálních podniků je kraj Karlovarský, ve kterém je jich 26. Ve východní části České republiky je četnost sociálních podniků poměrně větší než v západní části. V Jihomoravském kraji je 23 sociálních podniků, v Moravskoslezském kraji – 20. S počtem 19 sociálních podniků jsou kraje Středočeský a Zlínský. Dále následuje kraj Ústecký se sedmnácti sociálními podniky, kraj Olomoucký se 16 podniky, dále kraj Vysočina, ve kterém je evidováno 15 sociálních podniků. Dalším krajem v pořadí dle počtu podniků je kraj Královéhradecký, s počtem 13 sociálních podniků, následuje kraj Jihočeský s počtem 12 podniků. Deset podniků je Pardubickém kraji a jak již bylo zmíněno, nejmenší počet sociálních podniků má kraj Plzeňský, s počtem podniků 9 a kraj Liberecký, ve kterém jsou pouze 3 sociální podniky.

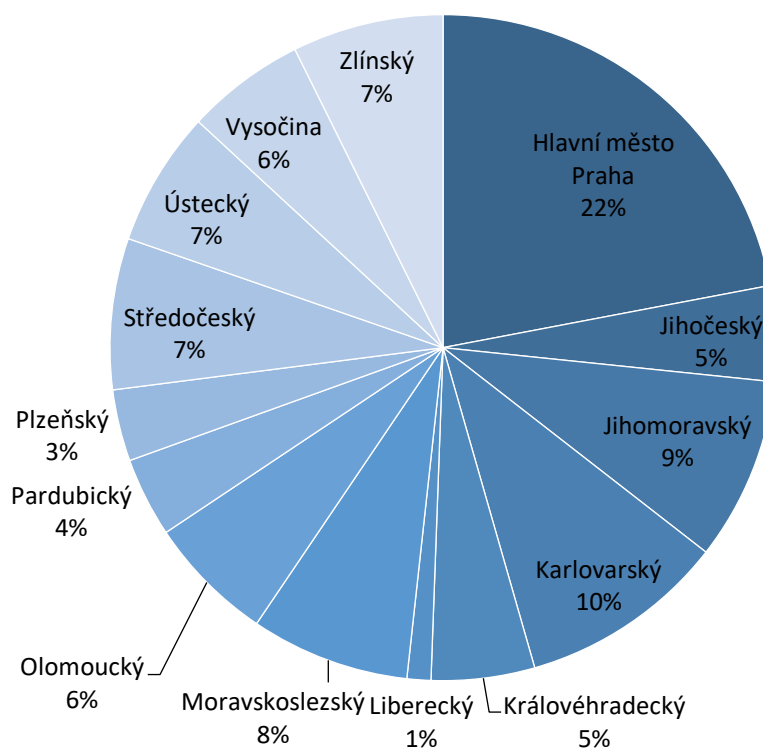
---

⁸²Počet obyvatel v krajích ČR – ČZSO [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p>

Graf č. 1: Počty sociálních podniků v rámci krajů ČR

Graf č. 2: Procentuální zastoupení sociálních podniků v jednotlivých krajích ČR

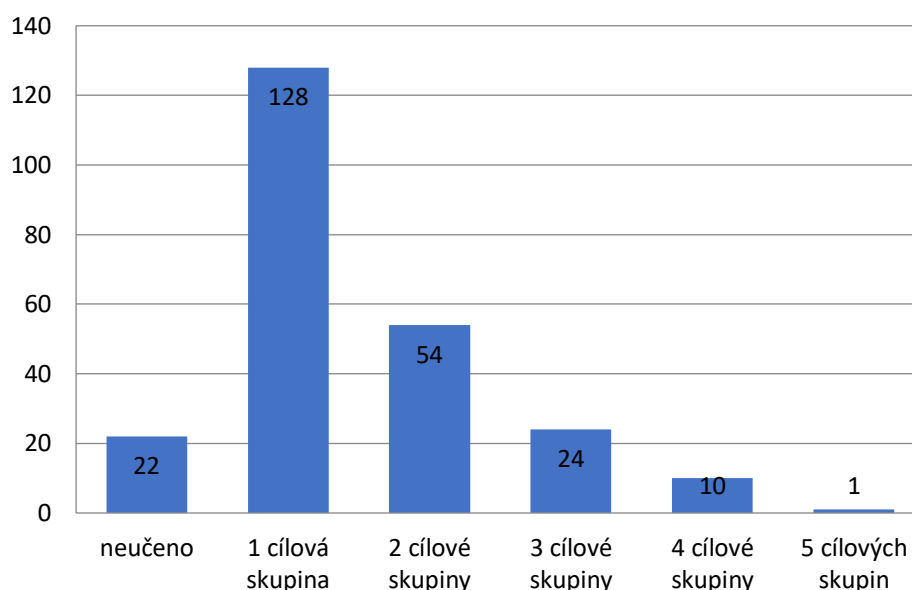
4.3.2 Cílové skupiny osob znevýhodněných na trhu práce v sociálních podnicích v České republice

Tato část zobrazuje zaměstnávání jednotlivých znevýhodněných osob na trhu práce – cílových skupin – v sociálních podnicích, dále oblast zaměstnávání více cílových skupin v jednom podniku.

V České republice je evidováno 239 sociálních podniků, hlásících se k myšlence sociálního podnikání. Sociální podniky zaměstnávají z 54 % pouze jednu cílovou skupinu, jedná se o 128 podniků, které mají ve své strategii podnikání definovanou právě jednu skupinu osob, znevýhodněných na trhu práce. Na druhou stranu bez vyhraněné nebo definované skupiny je 9 % podniků, a to konkrétně 22. Zde se může jednat o sociální podniky, které ve své strategii nemají integraci sociálně znevýhodněných osob na trhu práce, ale naplňují skrze indikátory jiná poslání a cíle sociálního podnikání. Poměrně velikou skupinu tvoří sociální podniky, jež zaměstnávají dvě cílové skupiny, a to 23 % s celkovým počtem sociálních podniků – 54. Dále je v České republice 24 sociálních podniků, které zaměstnávají 3 cílové skupiny. Méně časté je pak zaměstnávání 4 a 5 cílových skupin – 4 cílové skupiny zaměstnává 10 podniků, procentuálně se jedná o 4 % z celkového počtu. Pět cílových skupin zaměstnává pouze 1 sociální podnik, a to PROCESIA Zlín s.r.o., který se nabízí služby, a to konkrétně zahradnické služby, úpravu zeleně, údržbu nemovitostí a úklidové práce.

Z této analýzy vyplývá, že mnoho sociálních podniků není zaměřeno na jednu konkrétní cílovou skupinu, ale mají ve svých strategiích vyčleněno zaměstnávání více cílových skupin. Možným vysvětlením je nabídka více pracovníků pro sociální podniky. Větší škála cílových skupin automaticky rozvíjí větší možnosti v hledání zaměstnanců, na druhou stranu práce s různými cílovými skupinami může být logisticky náročná. Každá z cílových skupin má jiná specifika a jiné potřeby. Například spojení skupin osob s mentálním postižením s osobami se závislostí by mohlo být problematické, neboť potřeby a pracovní tempo těchto dvou skupin mohou být naprosto odlišné.

Graf č. 3: Počet cílových skupin zaměstnávaných v sociálních podnicích

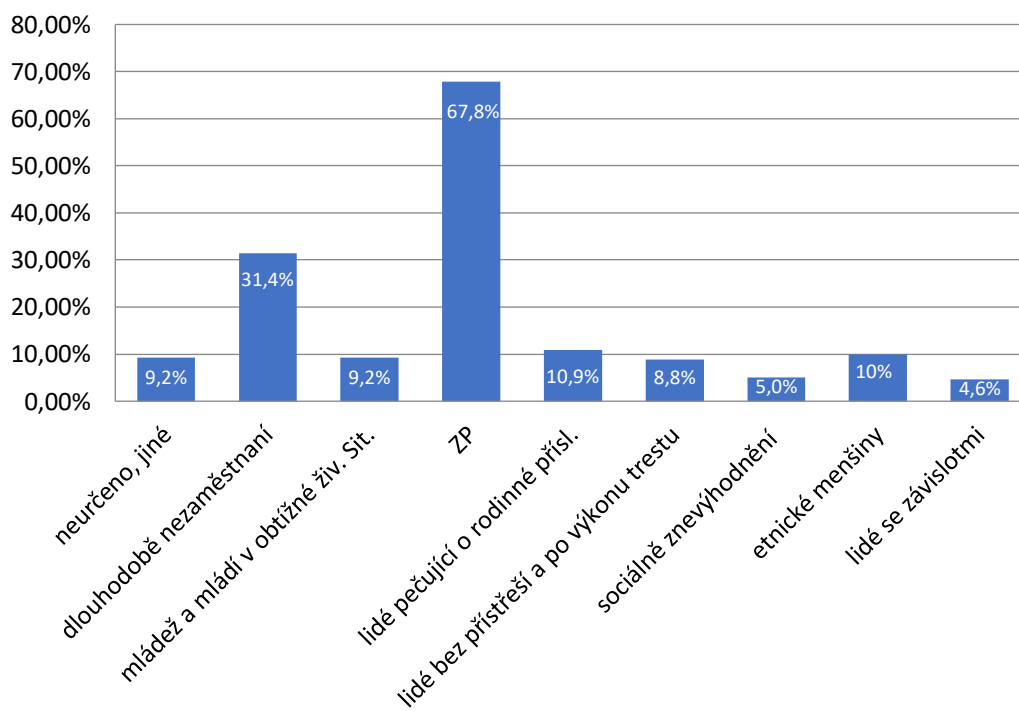

Dle analýzy sociálních podniků v České republice bylo zjištěno, že cílovou skupinu zdravotně postižených zaměstnává 67,8 % z nich, a to 162 podniků z celkového počtu 239. Druhou nejvíce zaměstnávanou skupinou jsou osoby dlouhodobě nezaměstnané. Tato cílová skupina je zaměstnávána v 31,4 % podniků, počtem v 75 sociálních podnicích. Lze předpokládat, že sociální podniky, zaměstnávající právě tuto cílovou skupinu jsou v úzkém kontaktu s pobočkami Úřadu práce České republiky, neboť právě tato skupina osob je definována v kontextu evidence na Úřadu práce ČR. Ostatní skupiny jsou v sociálních podnicích zaměstnávány skokově méně, než tyto dvě výše uvedené. Na třetím místě v oblíbenosti zaměstnávání znevýhodněné skupiny skončila skupina osob pečujících o rodinné příslušníky, tato cílová skupina je zaměstnávána v 10,9 % sociálních podniků, celkem ve 26 z nich. U této skupiny lze předpokládat, že se v rámci celé České republiky jedná o velice početnou skupinu, která je běžně zaměstnávána na částečné úvazky v běžných zaměstnáních. Zde lze spatřovat úskalí absence legislativního ukotvení sociálních podniků, které by mohlo přinášet zaměstnavatelům při zaměstnávání této cílové skupiny výhody a tím by došlo k vzájemné spokojenosti. Následuje skupina etnických menšin, kterou zaměstnává 10 % sociálních podniků v České republice, celkově tuto cílovou skupinu zaměstnává 24 podniků. Ve 22 sociálních podnicích z celkového počtu 239 jsou zaměstnáváni mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci. Procentuálně je tato skupina zaměstnávána v 9,2 % sociálních podniků. Další skupinou zaměstnávanou

v sociálních podnicích je skupina osob bez přístřeší a osob po výkonu trestu odnětí svobody. Tato skupina osob je zaměstnávána v 8,8 % sociálních podniků, celkem ve 21. Podstatně méně zaměstnávanou skupinou osob znevýhodněných na trhu práce je skupina sociálně znevýhodněných, tuto skupinu zaměstnává 5 % sociálních podniků, celkově 12. Tato skupina je jen těžko uchopitelná, nemá jasně dané specifikace a kritéria a lze v ní schovat téměř jakoukoli skupinu se subjektivními důvody sociálního znevýhodnění. Toto je pravděpodobně dáno absencí zákona o sociálních podnicích, který by skupiny jasně definoval. Nejméně zaměstnávanou skupinou v sociálních podnicích v České republice je skupina osob se závislostí. Tato skupina je zaměstnávána v 11 sociálních podnicích, procentuálně v 4,6 % podniků.

Poměrně početnou skupinou je skupina, kde nebyly cílové skupiny blíže specifikovány, či byly definovány jako „ostatní“ nebo žádnou skupinu osob znevýhodněných na trhu práce nezaměstnávají, neboť nejsou integračním sociálním podnikem a naplňují jiné principy a identifikátory. V 9,2 % sociálních podniků v České republice není cílová skupina definována – konkrétně se jedná o 22 podniků.

Graf č. 4: Procentuální zaměstnávání cílových skupin v sociálních podnicích

4.3.3 Oblasti podnikání sociálních podniků

V této části byly na základě analýzy zjištěny oblasti podnikání sociálních podniků. Dvanáct sociálních podniků mělo ve své oblasti uvedeno „ostatní“, u takovýchto podniků pravděpodobně nebyly informace na webových stránkách dostatečné, než že by podniky neuvedly svou oblast podnikání.

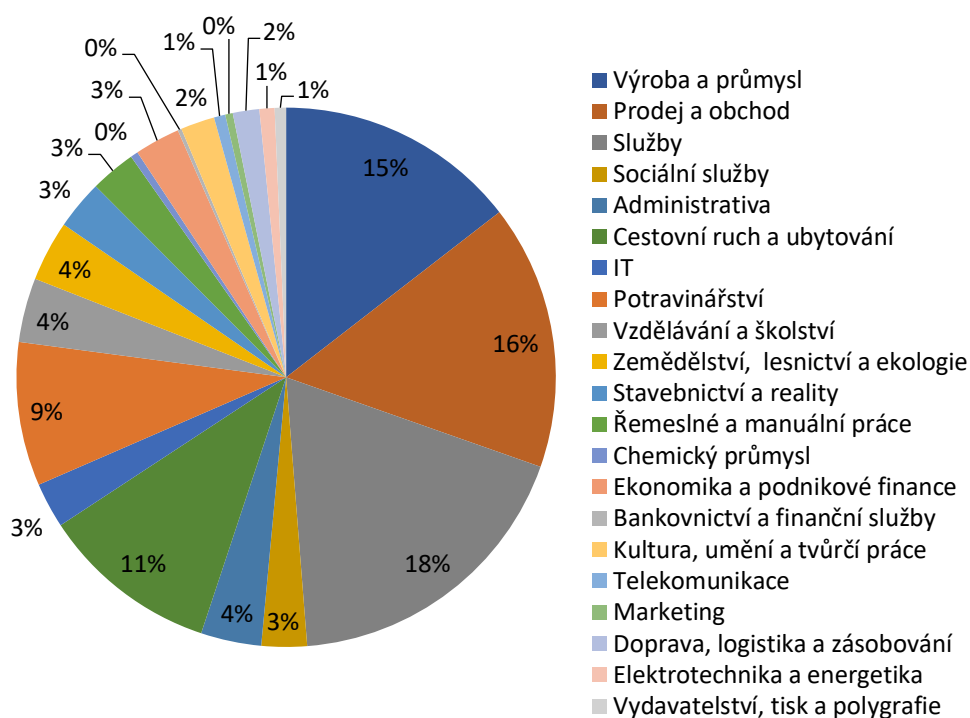
Na základě analýzy oblastí podniků bylo zjištěno, že se sociální podniky nejvíce zaměřují na oblast služeb obecně, a to 18 % z celkového počtu jednotlivých podnikatelských oblastí. Celkem se této oblasti věnuje 81 sociálních podniků, což představuje více než třetinu ze všech sociálních podniků. Mezi službami v sociálních podnicích můžeme nejčastěji nalézt zahradnické služby, úklidové práce nebo textilní služby. Toto zaměření lze spojovat s propojením spolupráce s Úřadem práce České republiky, který prostřednictvím veřejně prospěšných prací zaměstnává osoby dlouhodobě nezaměstnané. Pracovní náplní těchto veřejně prospěšných prací je údržba města, obce, nebo zeleně. Je možné, že část těchto služeb tvoří právě podniky spolupracující s Úřadem práce. Druhou nejčastěji zastoupenou oblastí podnikání je prodej a obchod. Tato oblast je zastoupena z 16 % a zaměřuje se na ní 70 sociálních podniků. Nejčastěji je tato oblast spojena s oblastí výroby a průmyslu, dále pak s potravinářskou výrobou. Jedná se tedy o prodej výrobků dekorativních předmětů, skla, keramiky, dále pak potravinářských výrobků. A právě výroba a průmysl jsou třetí nejčastější oblastí podnikání. Tato oblast je celkově zastoupena z 15 % a věnuje se jí 64 sociálních podniků. Mimo spojení této oblasti s oblastí prodeje a obchodu, funguje i samostatně, kdy se zaměřuje na textilní výrobu a obuv. Podniky, které se zaměřují na tyto oblasti, si můžeme představit jako kavárny s obsluhou osob se zdravotním postižením, nebo chráněné dílny přetvořené na podniky.

Další obsazovanou oblastí je oblast cestovního ruchu a ubytování. Tato oblast podnikání zastupuje 11 % ze všech oblastí a věnuje se jí 47 sociálních podniků. Čtvrtou nejčastěji volenou oblastí podnikání u sociálních podniků je oblast potravinářství, celkově zastoupena 9 %, četností v 38 sociálních podnicích. Oblast potravinářství je vždy spojena s oblastí prodeje a obchodu. Další oblasti jsou zastoupeny v menších mírách než tyto dominantní, výše uvedené. Následuje oblast vzdělávání a školství, která je zastoupena 4 % a celkem 17 sociálními podniky. V této oblasti je zahrnuto především vzdělávání a rekvalifikace.

Dalšími oblastmi podnikání, které jsou zastoupeny v 16 sociálních podnicích jsou administrativa a zemědělství, lesnictví a ekologie. Každá tato oblast představuje 4 % z celkového počtu oblastí podnikání. Jiná oblast sociálního podnikání je oblast stavebnictví a reality. Tato oblast je celkem zvolena 13 sociálními podniky a v procentuálním zastoupením se jedná o 3 %. Následují další čtyři oblasti, které jsou zastoupeny každá ve 12 sociálních podnicích. Jedná se o oblast ekonomiky a podnikových financí, řemeslných a manuálních prací, informačních technologií a sociálních služeb. Každá z těchto oblastí zastupuje 3 % ze všech oblastí sociálního podnikání. Následující oblasti podnikání jsou zastoupeny v malé míře. Kultura, umění a tvůrčí práce – v této oblasti podniká 9 sociálních podniků, procentuálně 2 %. Zde se nejčastěji jedná o kulturní management. Se 7 zastoupeními je oblast dopravy, logistiky a zásobování, procentuálně 2 %. Čtyři sociální podniky si jako svou oblast podnikání zvolily oblast elektrotechniky a energetiky, procentuálně se jedná o 1 %. Mezi další podnikatelské oblasti patří oblasti telekomunikace, vydavatelství tisku a polygrafie, oblast marketingu a oblast chemického průmyslu. Každá z těchto oblastí představuje 1 % v rámci všech oblastí podnikání. Oblast telekomunikace a vydavatelství, tisku a polygrafie zastupují v obou případech 3 sociální podniky, Oblast marketingu a chemického průmyslu představují po dvou sociálních podnicích. Jeden sociální podnik si jako svou oblast podnikání zvolil bankovníctví a finanční služby. U tohoto podniku je procentuální zastoupení menší než 1 %. Jednotlivé tabulky s podrobnými informacemi jsou k dispozici v příloze práce.

Graf č. 5: Procentuální zastoupení oblastí podnikání sociálních podniků

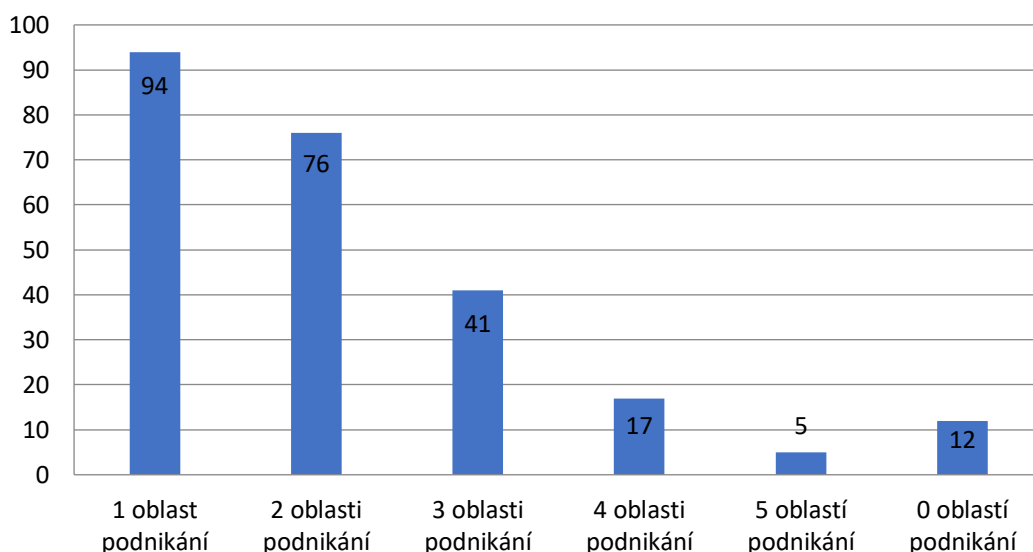

4.3.4 Počet oblastí podnikání sociálních podniků

Tato část zobrazuje počet oblastí podnikání, které sociální podniky do svých strategií volí. Stejně jako u cílových skupin, i v oblasti podnikání je voleno více oblastí než jedna.

Největší počet sociálních podniků volí pouze jednu oblast podnikání, a to 94 podniků. Procentuálně se jedná o 38 % sociálních podniků. Se dvěma oblastmi podnikání je v České republice 76 sociálních podniků, což představuje 31 %. Méně časté jsou pak tři oblasti podnikání, zde můžeme nalézt 41 sociálních podniků, což je 17 %. Čtyři oblasti podnikání zvolilo 17 sociálních podniků, procentuálně se jedná o 7 % podniků. Nejméně časté je pak podnikání v pěti oblastech, ale i tak můžeme nalézt 5 sociálních podniků, které to mají takto definováno. Procentuálně se jedná pouze o 2 % sociálních podniků. U 12 podniků nebyla oblast podnikání uvedena, podniků bez vyhraněné oblasti podnikání je 5 %.

Graf č. 6: Počet oblastí podnikání u sociálních podniků

4.3.5 Cílová skupiny vs. druh podnikání

V této části práce jsou zobrazeny a popsány jednotlivé cílové skupiny znevýhodněné na trhu práce v kontextu s oblastmi podnikání u těchto jednotlivých cílových skupin. Cílem této části bylo vyhledání možných trendů v zaměstnávání cílových skupin v jednotlivých oblastech podnikání. Každá cílová skupina má svůj graf s procentuálním přehledem oblastí podnikání, jednotlivé grafy jsou součástí přílohy této práce.

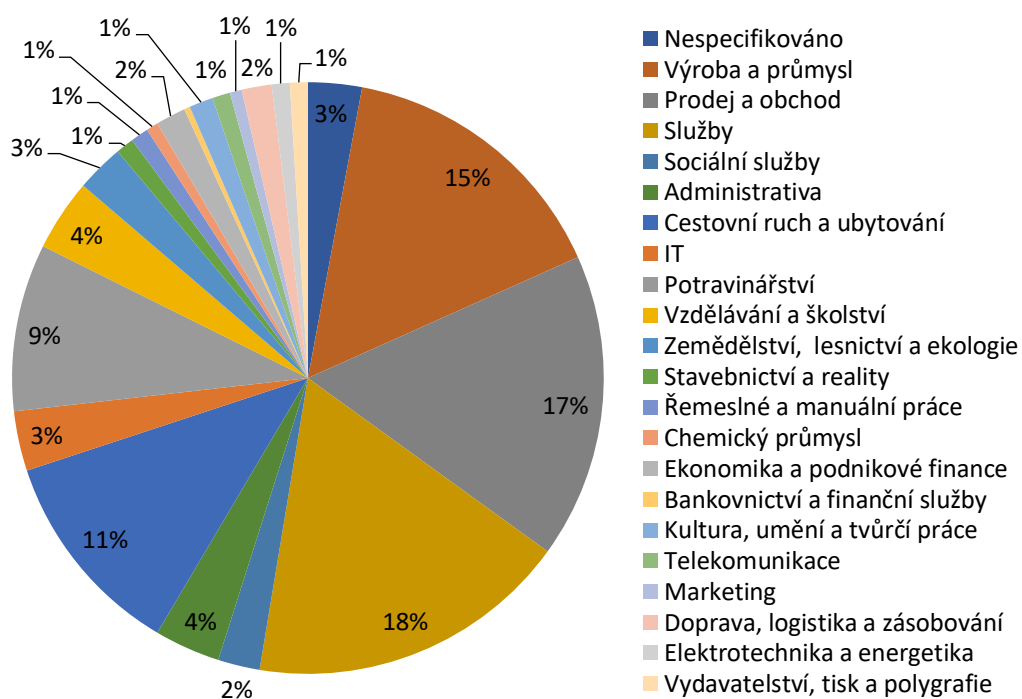
4.3.5.1 Zdravotně postižení

Sociální podniky zaměstnávající cílovou skupinu zdravotně postižených nejčastěji podnikají v oblasti služeb, a to z 18 %. Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o nejčastěji o zahradnické služby, úklidové práce nebo textilní služby. Další významnou oblastí je oblast prodeje a ochodu, ta je zastoupena 17 %, následuje oblast výroby a průmyslu, která zastupuje 15 %. Dalšími dvěma významnými oblastmi podnikání pro podniky, zaměstnávající osoby se zdravotním postižením, jsou cestovní ruch a ubytování a potravinářství. Cestovní ruch a ubytování zastupuje 11 % ze všech oblastí, potravinářství 9 %. Tato cílová skupina je často zaměstnávána v kavárnách, občerstveních, bistrech. Za zmínku zde stojí například pražská Tichá kavárna o.p.s., která zaměstnává osoby se zdravotním postižením, konkrétně

neslyšící, a snaží se ukázat, že i takováto cílová skupina je konkurenceschopná. Jako další příklad lze uvést Bistro u dvou přátel o.p.s. v Hradci Králové. Tento podnik zaměstnává osoby se zdravotním postižením, konkrétně s mentálním postižením. Je pravda, že tato skupina je v rámci sociálních podniků nejvíce vidět. Osoby se zdravotním postižením mají často viditelné znaky, které jsou běžnými lidmi rozeznatelné, a tak i z tohoto důvodu můžou vznikat dojem, že je tato cílová skupina jedinou zaměstnávanou. Lze předpokládat, že mnoho sociálních podniků, které tuto cílovou skupinu zaměstnává, bylo přetransformováno ze sociální služby chráněná dílna. Velkou roli zde může hrát i Úřad práce České republiky, který skrze aktivní politiku zaměstnanosti podporuje zřízení pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením a dále pak přispívá na provozní náklady spojené se zaměstnáváním takovýchto osob.

Vzhledem k tomu, že je tato skupina zaměstnávána téměř v 70 % všech sociálních podniků, není k podivu, že procentuální zastoupení jednotlivých oblastí podnikání u této cílové skupiny je téměř totožné se zastoupením oblastí podnikání v rámci všech znevýhodněných skupin.

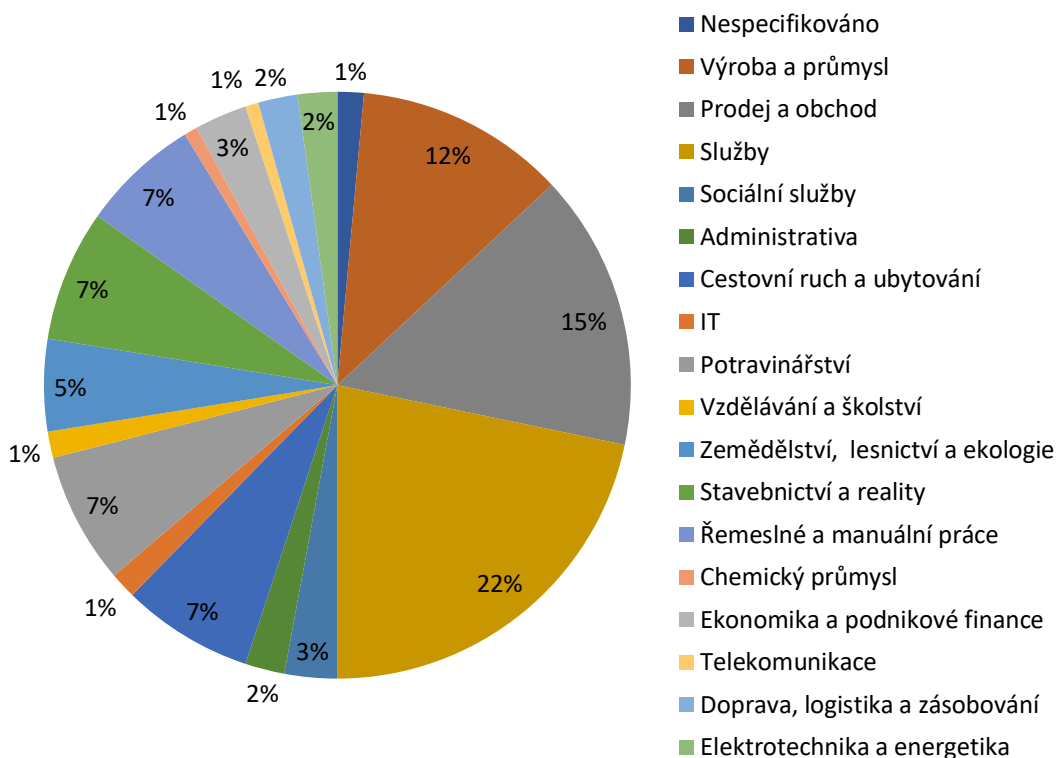
Graf č. 7: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby se zdravotním postižením

4.3.5.2 Dlouhodobě nezaměstnaní

Skupina osob dlouhodobě nezaměstnaných je druhou nejčastěji zaměstnávanou cílovou skupinou v sociálním podnikání. Přes 30 % sociálních podniků tuto cílovou skupinu zaměstnává. Z výsledků analýzy vyplynulo, že oblast podnikání, na kterou se zaměstnavatelé této cílové skupiny zaměřují, jsou již mírně jiné než například zaměstnavatelé osob se zdravotním postižením. Tyto sociální podniky jsou také v největší míře zaměřeny na služby, ve 22 %. Naopak jako oblast podnikání si výrobu a průmysl a prodej a obchod zvolily v menší míře. Oblast výroby a průmyslu je zastoupena ve 12 %, oblast prodeje a obchodu v 15 %. Poměrně značnou část oblasti zaměření těchto podniků tvoří zemědělství, lesnictví a ekologie, stavebnictví a reality a řemeslné a manuální práce, celkově v 19 % (5 %, 7 %, 7 %). Oblast potravinářství tvoří 7 % a oblast cestovního ruchu a ubytování rovněž 7 %. Tato cílová skupina je úzce spjata s Úřadem práce České republiky. Ten ji definuje a eviduje. Na základě spolupráce jsou pak sociální podniky dotazovány na volná pracovní místa nebo naopak kontaktují úřady s nabídkou volných míst. Pod nejčastější oblastí podnikání – službami – si lze představit zahradnické služby, úklidové práce, a textilní služby. Zde lze předpokládat, že právě velkou část oblasti podnikání tvoří skrze služby veřejně prospěšné práce, které jsou nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti. Dále stojí za zmínku i oblast stavebnictví, řemeslných a manuálních prací. Zde se často tato cílová skupina dlouhodobě nezaměstnaných spojuje se skupinou etnických menšin. V oblasti podnikání se jedná o stavební práce, pomocné práce, práce na komunikacích. Jako příklad lze uvést společnost STAVZEM s.r.o. nebo Kasea CZ s.r.o., které se zaměřují na zprostředkování zaměstnanců ze zahraničí a dlouhodobě nezaměstnaných.

Graf č. 8: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající dlouhodobě nezaměstnané

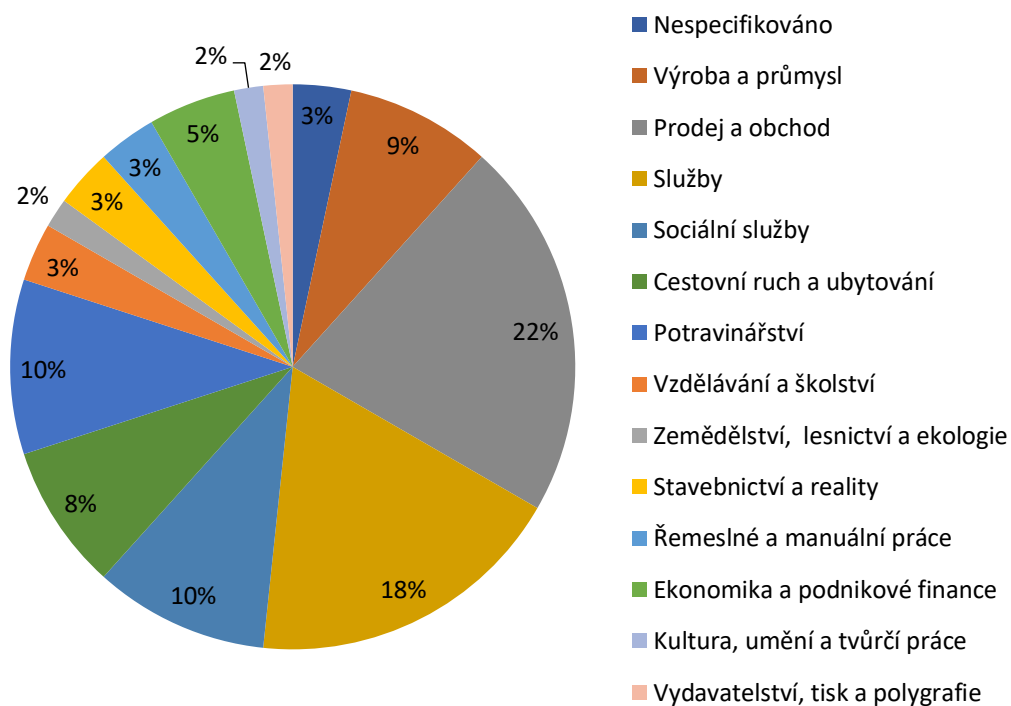

4.3.5.3 Lidé pečující o rodinné příslušníky

Další cílovou skupinou, u které byly zjišťovány oblasti podnikání, jsou lidé pečující o rodinné příslušníky. Tato cílová skupina je zaměstnávána v 10,9 % sociálních podniků. U zaměření oblastí podnikání sociálních podniků zde vyhrává oblast prodeje a obchodu, a to 22 %. Jedná se o jednu ze dvou cílových skupin, u které nejsou na prvním místě služby jako oblast podnikání. Výroba a průmysl jsou zde zastoupeny v 9 %, služby v 18 %. Poměrně významným zjištěním bylo zaměření na oblast sociálních služeb, sociální podniky v této oblasti podnikají v 10 %. Jedná se o skupinu, která je v oblasti služeb zaměstnávána nejvíce. Lze předpokládat, že ostatní skupiny například hůře dosáhnou vzdělání pro výkon práce sociálního pracovníka, a tudíž je pochopitelná i menší míra zaměření na sociální služby u ostatních cílových skupin. Otevírá se zde otázka, do jaké míry se v této oblasti dá podnikat. Podniky, zaměstnávající osoby pečující o rodinné příslušníky se ze všech podniků nejvíce zaměřují na poskytování sociálních služeb. Oblast potravinářství je u těchto podniků zastoupena 10 %, cestovní ruch a ubytování je zde zastoupeno 8 %. Další významnou oblastí je zde oblast

ekonomiky a podnikových financí, která je obecně málo zastoupena v sociálních podnicích. Tyto sociální podniky v ní však podnikají, a to z 5 %. Obecně tato cílová skupina je mnohdy jen těžko identifikovatelná. Mnoho pracovníků může například pracovat na částečné úvazky u běžných zaměstnavatelů, aniž by o jejich péči o rodinné příslušníky zaměstnavatel věděl. Na druhou stranu tato cílová skupina může mít speciální požadavky na pracovní dobu, na nutnost práci opustit v případech, kdy je osoba blízká potřebuje, na potřebu delších nepřítomností v zaměstnání apod. To od zaměstnavatelů vyžaduje větší toleranci a pochopení. Jedním z příkladů podniku, který zaměstnává osoby pečující o rodinné příslušníky, je například Domov Sue Ryder, z. ú. Jedná se o sociální službu domov seniorů, avšak jsou k němu přidruženy podnikatelské aktivity jako restaurace, dobročinný obchod, dále pronajímají prostory k různým kulturním akcím a pořádají aktivity pro veřejnost. Tento ústav má ve svých stanovách zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných a osob pečujících o rodinné příslušníky.

Graf č. 9: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby pečující o rodinné příslušníky

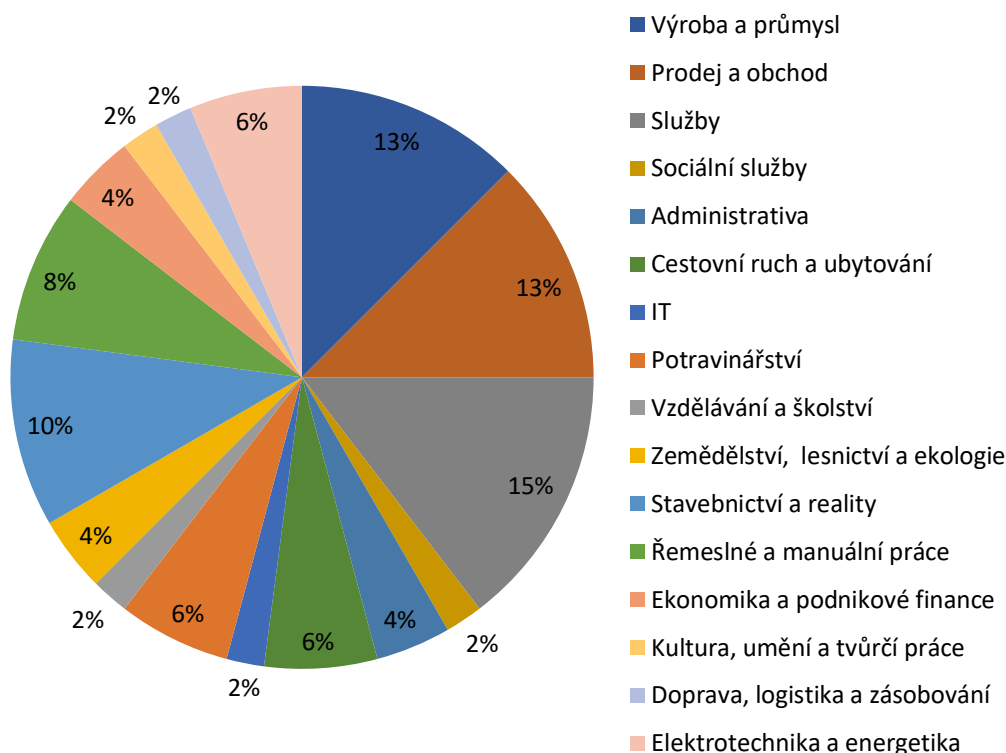

4.3.5.4 Lidé bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody

Cílová skupina lidí bez přístřeší je zaměstnávána v 8,8 % sociálních podniků. Bylo zjištěno, že podniky, které zaměstnávají tuto znevýhodněnou skupinu, volí nejčastěji jako oblast podnikání služby, a to z 15 %. Dalšími významnými oblastmi jsou výroba a průmysl a prodej a obchod – v obou případech je jejich procentuální zastoupení 13 %. Oblast cestovního ruchu a ubytování je oproti podnikům zaměstnávající osoby se zdravotním postižením výrazně nižší – zastupuje zde 6 % ze všech oblastí. Další méně využívanou oblastí je potravinářství, to je u těchto podniků zastoupeno 6 %. Významný rozdíl v nárůstu procentuálního zastoupení je však evidentní v oblasti stavebnictví a reality – 10 %, řemeslných a manuálních pracích – 8 % a v oblasti elektrotechniky a energetiky 6 %. Ostatní oblasti nebyly nijak významně zastoupeny nebo poddimenzovány. Jak již bylo řečeno výše, tato cílová skupina se vzhledem ke svým dluhům a exekucím často nechává zaměstnávat bez smlouvy, na černo. To může do velké míry zkreslovat informace. Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé často zaměstnávají osoby se záznamem v trestním rejstříku, není ku podivu, že dominantní oblasti podnikání jsou služby, kde se jedná o nejrůznější zahradnické a úklidové práce, dále pak stavebnictví a reality a řemeslné a manuální práce. Zde si jako příklad můžeme uvést církevní a právnickou organizaci Dobré dílo, která se zabývá úklidovými pracemi, stavebními pracemi, žehlením a mandlováním a zaměstnává právě tuto cílovou skupinu. Dalším zajímavým sociálním podnikem je občanské sdružení Pragulic, která zaměstnává osoby bez přístřeší. Ti provázejí zákazníky po místech, kde sami žijí, a tím jim ukazují Prahu očima lidí bez domova.

Graf č. 10: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody

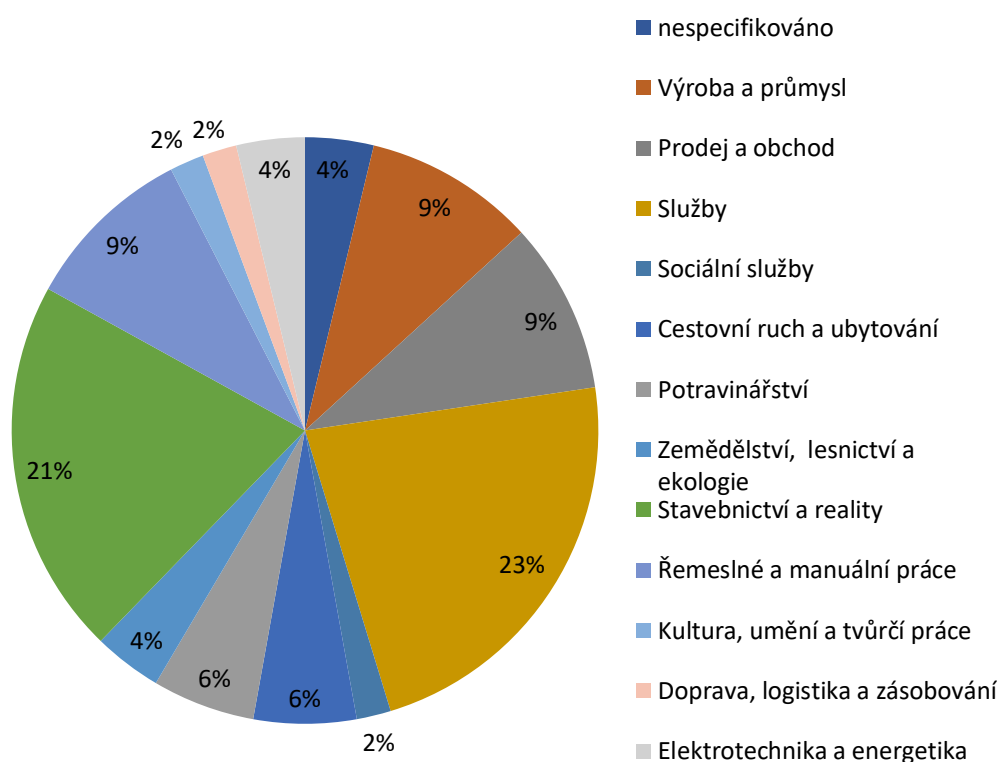

4.3.5.5 Etnické menšiny

Cílová skupina etnických menšin je zaměstnávána v 10 % sociálních podniků. Sociální podniky, které zaměstnávají cílovou skupinu znevýhodněných osob na trhu práce – etnické menšiny se z 23 % zaměřují na poskytování služeb. U těchto podniků se však ukázalo, že další nejčtenější oblastí podnikání je oblast stavebnictví a realit, a to z 21 %. Tato oblast je ze všech znevýhodněných skupin nejvíce zastoupena. Jako příklad lze uvést stavební firmu živnostníka Rudolfa Poláka, který působí ve městě Josefov a věnuje se stavebnictví a řemeslným pracím. Zaměstnává etnické menšiny a dlouhodobě nezaměstnané. Tyto dvě cílové skupiny spolu mohou mnohdy souviset, neboť etnické menšiny, především romské etnikum, tvoří marginalizovanou skupinu na trhu práce. Skupina romského etnika často podléhá diskriminaci ze strany zaměstnavatelů a tím se zároveň stává

dlouhodobě nezaměstnanou⁸³. Další významnou oblastí podnikání u těchto podniků jsou řemeslné a manuální práce – 9 % ze všech oblastí, výroba a průmysl – 9 % ze všech oblastí a prodej a obchod – 9 % ze všech oblastí. Ostatní oblasti jsou v porovnání s podniky, zaměstnávající osoby se zdravotním postižením, výrazně poddimenzovány – cestovní ruch a ubytování – 6 %, potravinářství – 6 %. U této skupiny stejně jako u skupiny osob po výkonu trestu odnětí svobody je vysoká míra zaměstnávání na černo, a tudíž i výsledky mohou být zkreslující. Dalším možným ovlivňujícím faktorem může být i fakt, že se například k romskému etniku nemusí Rom hlásit.

Graf č. 11: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající etnické menšiny

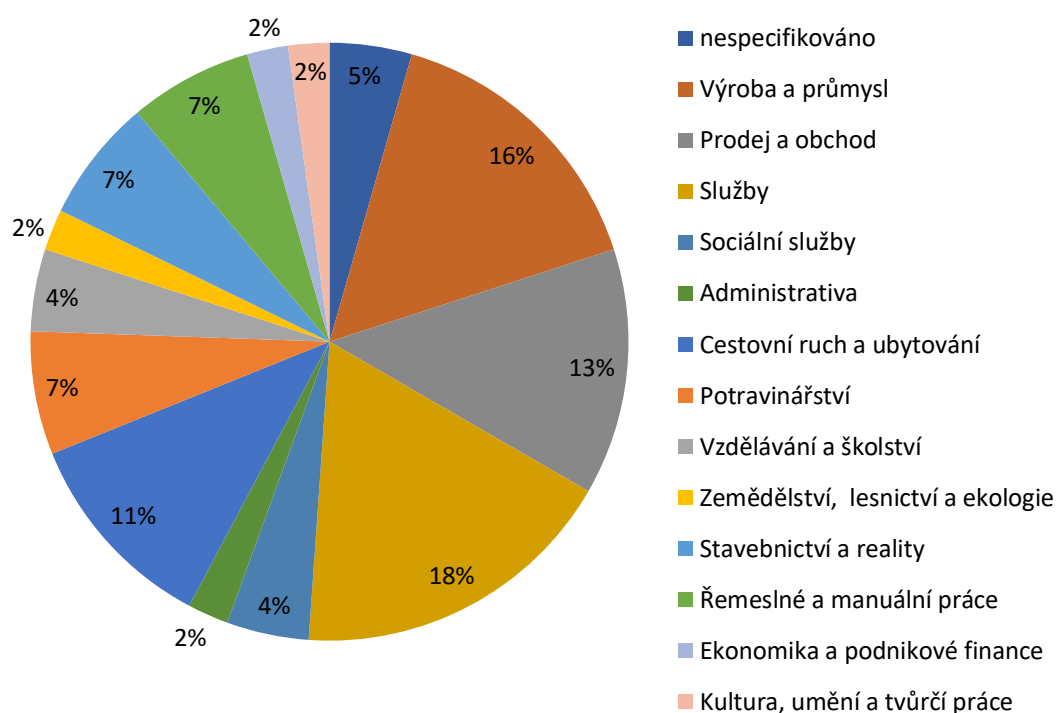

⁸³Strategie romské integrace do roku 2020, Vláda ČR [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/Strategie-romske-integrace-do-roku-2020.pdf> str. 22

4.3.5.6 Mládež a mladí v obtížné životní situaci

Skupina mládeže a mladých v obtížné životní situaci je ze strany sociálních podniků zaměstnávána v 9,2 %. Z analýzy oblastí sociálního podnikání u cílové skupiny mládeže a mladých v obtížné životní situaci, bylo zjištěno, že se svým procentuálním obsazením příliš neliší od zaměření podniků, zaměstnávajících zdravotně postižené. Největší oblastí je oblast služeb – 18 %, dále pak oblast výroby a průmyslu – 16 %, prodeje a obchodu – 13 %, cestovního ruchu a ubytování – 11 % a oblast potravinářství – 7 %. Významnou roli hrají u podniků zaměstnávajících tuto cílovou skupinu oblasti stavebnictví a reality a řemeslné a manuální práce. Obě tyto oblasti jsou zastoupeny 7 %. Sociální podniky zaměstnávající tuto cílovou skupinu můžeme nalézt v řadách kaváren, občerstvení, které jsou často spojeny s ubytováním. Zajímavým sociálním podnikem je občanské sdružení Jules a Jim, která se zabývá primární prevencí a dalším vzděláváním pedagogických pracovníků. Jako své lektory zaměstnává mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci.

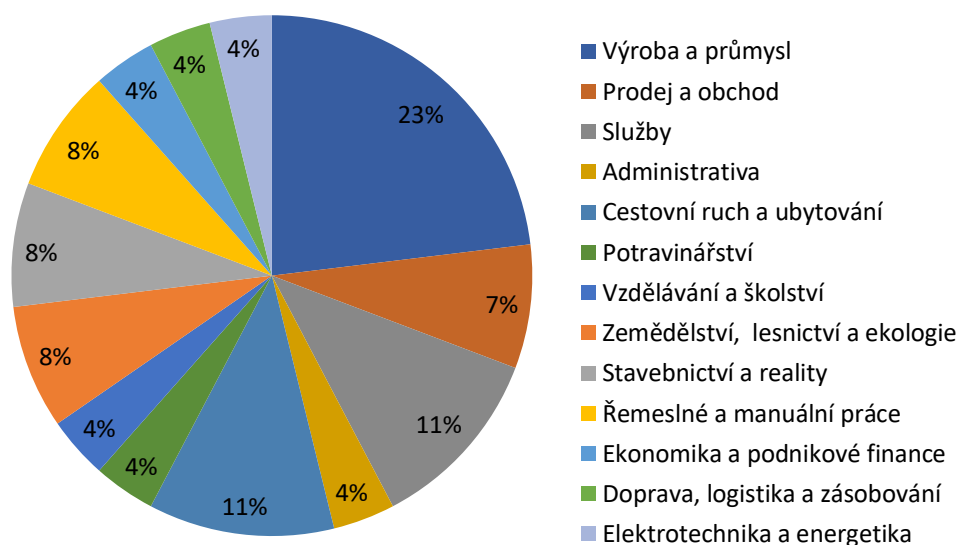
Graf č. 12: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci

4.3.5.7 Lidé se závislostmi

Další cílovou skupinou, u které byly zjišťovány oblasti podnikání, jsou lidé se závislostmi. Tato cílová skupina je zaměstnávána v 4,6 % sociálních podniků. U zaměstnávání této skupiny bylo zjištěno, že jednoznačně největší oblastí podnikání je výroba a průmysl, a to ve 23 %. Dalšími oblastmi, které jsou zastoupeny ve značné míře, jsou oblasti spojené s fyzickou prací – celkem ve 24 %, a to oblast zemědělství, lesnictví a ekologie – 8 %, oblast stavebnictví a reality – 8 % a oblast řemeslné a manuální práce 8 %. Oblast prodeje a obchodu je u této skupiny zastoupena 7 %, oblast služeb – 11 % a oblast cestovního ruchu a ubytování – 11 %. Ostatní oblasti byly zastoupeny v nepatrné míře, bez větších procentuálních výkyvů. Mnoho oblastí podnikání nebylo vzhledem k malé skupině znevýhodněných osob zaznamenáno. Jedná se o skupinu osob, které jsou po léčbě závislosti návykových látek. Zásadní je zapojit je do pracovního režimu a pomoci jim osvojit si pracovní návyky a pravidelný denní režim. Zajímavým sociálním podnikem je Café Therapy s.r.o., který má pět z osmi zaměstnanců, kteří absolvovali léčbu závislosti. Tato kavárna se snaží právě o osvojení pracovního režimu u svých pracovníků. Dalším příkladem sociálního podniku, který zaměstnává osoby se závislostmi, je Společnost podané ruce – EIKÓN, která provozuje terapeutickou dílnu.

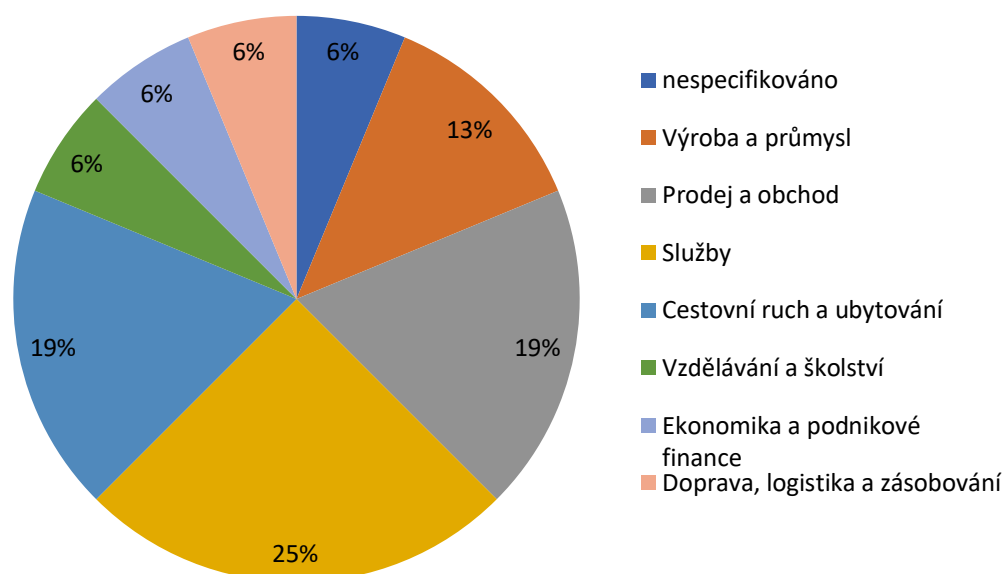
Graf č. 13: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby se závislostmi

4.3.5.8 Sociálně znevýhodnění

Poslední zkoumanou cílovou skupinou byli sociálně znevýhodnění. Tato cílová skupina je zaměstnávána v 5 % sociálních podniků, což odpovídá dvanácti sociálním podnikům. Sociální podniky zaměstnávající tuto skupinu se nejčastěji v oblasti podnikání zaměřují na služby, a to ve 25 % případů. Dalšími oblastmi podnikání jsou výroba a průmysl – 13 %, prodej a obchod – 19 % a cestovní ruch a ubytování – 19 %. Další významné informace o oblastech podnikání u této cílové skupiny nebyly nalezeny. Tato cílová skupina není jasně vyhraněna specifiky, či kritérii, které by ji definovali. Lze tedy předpokládat, že je pojmána subjektivně a záleží na každém zaměstnavateli, co si pod tímto pojmem představí. Označení sociální znevýhodnění je spojováno se školským prostředím a žáky, kteří pocházejí ze sociálně slabšího, méně podnětného prostředí, a mají speciální vzdělávací potřeby, avšak nikde není tento termín definován v kontextu skupiny dospělých osob, které by byly cílovou skupinou pro sociální podniky. Termín sociální znevýhodnění je ukotven ve školském zákoně a je v něm spojován výhradně s žáky se specifickými potřebami⁸⁴.

Graf č. 14: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající sociálně znevýhodněné osoby

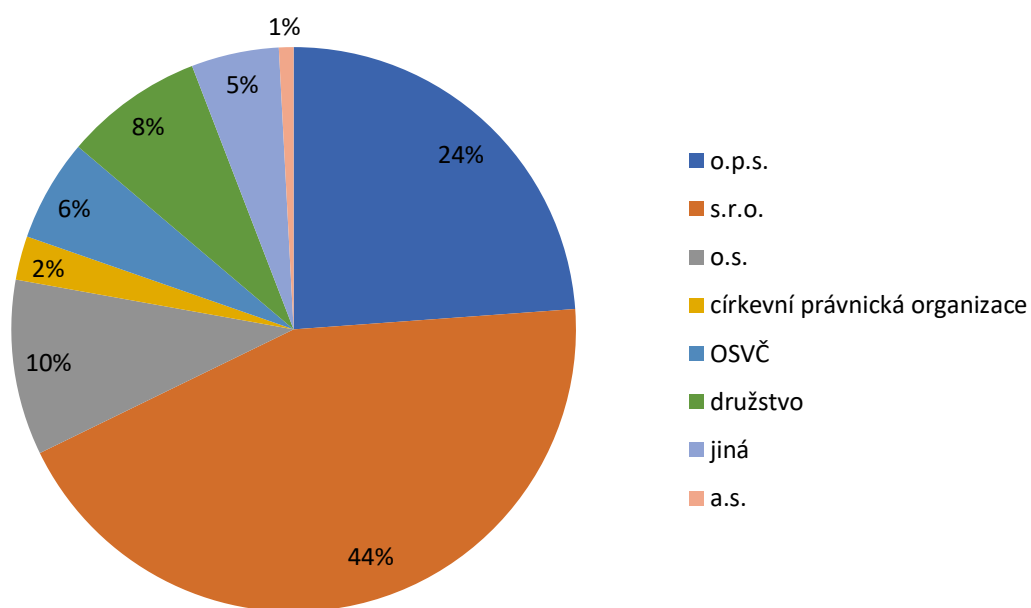
⁸⁴ § 16 zákona č. 561/2004 Sb. Školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

4.3.6 Právní formy sociálních podniků

Tento oddíl shrnuje zastoupení právních forem v sociálních podnicích. Největší procentuální podíl tvoří právní forma s.r.o., kterou má 44 % sociálních podniků. U této skupiny podniků lze říci, že svým původem nejsou neziskovými organizacemi a od samého počátku měly za cíl zisk. V tom se odlišují od právní formy o.p.s., která má jako hlavní cíl poskytování obecně prospěšných služeb, jako vedlejší činnosti pak mohou mít tyto společnosti výdělečné aktivity. Tuto právní formu má 24 % sociálních podniků a i přesto, že dnes již není možné založit podnik s touto právní formou, podniky s právní formou o.p.s. mohou i nadále tuto formu používat a řídí se zrušeným zákonem. Lze předpokládat, že mnoho sociálních podniků, které mají právě tuto formu, přirozeně vzešly ze sociálních služeb. Třetí nejčastěji používanou právní formou je občanské sdružení neboli spolek. Tato právní forma představuje 10 % všech sociálních podniků. Činnost spolku nemusí být v samém základu obecně prospěšná, ale jako hlavní cíl nemůže mít ziskovost. Podnikatelská činnost může být realizována jako vedlejší činnost. Často se jedná o zájmové spolky, které se v průběhu času nebo prvoplánově staly sociálními podniky. Další zastoupenou právní formou je družstvo, jež představuje 8 % sociálních podniků. Družstvo se svými principy podobá spolku, ale jeho cílem může být například společné podnikání. Je založeno na kolektivismu, dobrovolnosti a participaci členů. Sociální podniky s právní formou družstvo podnikají v mnohých oblastech, nejsou zaměřeny na specifickou oblast. Jedná se o kavárny, terapeutické dílny, zahradnické a úklidové služby. Právní forma živnostníků, tedy osob samostatně výdělečně činných, tvoří 6 % ze všech sociálních podniků. U těchto právních forem lze říci, že primárním cílem podnikání byla ekonomická stránka, nebo přímo založení sociálního podniku se všemi třemi dimenzemi – ekonomická, sociální a environmentální. U 5 % sociálních podniků nebyla právní forma rozklíčována, byla zde uvedena právní forma „jiná“. Některé sociální podniky pak mají právní formu církevní právnické organizace. Tato právní forma byla evidována u 3 % sociálních podniků. Tyto sociální podniky vycházejí z církví. Jejich oblast podnikání není nijak omezena, ale je regulována posláním církve a jejími principy a cíli. Posledním typem právní formy, který byl identifikován u sociálních podniků, je akciová

společnost. Tuto právní formu využívají dva sociální podniky a procentuálně tvoří 1 %. Jako příklad lze uvést sociální podnik ONZA a.s., který byl vytvořen ve spolupráci s městem Jirkov a věnuje se údržbě zeleně, zimní údržbě a úklidem veřejných prostranství.

Graf č. 14: Procentuální zastoupení právních forem u sociálních podniků

EMPIRICKÁ ČÁST

V. Exkurz do sociálních podniků Královéhradeckého kraje

Třetí, empirická část, přináší exkurz ke třem sociálním podnikatelům. Jsou představeny důvody výběru cílové skupiny, které zaměstnávají a jejich pohled na zaměstnávání určitých znevýhodněných skupin v rámci sociálního podnikání v České republice. Pomocí rozhovoru se zástupci třech sociálních podniků tato kapitola přináší hlubší vhled do problematiky poddimenzování určitých sociálně znevýhodněných skupin a zaměstnávání preferovaných znevýhodněných osob na trhu práce. Tato část má za cíl obohatit analytickou část a přinést vhled do praxe podniků, které se hlásí k myšlenkám sociálního podnikání a jsou evidovány na stránkách českého sociálního podnikání.

Z rozhovorů byly zaznamenány informace týkající se znevýhodněných skupin a jejich zaměstnávání, důvody zaměstnávání určitých cílových skupin, možná úskalí a obtížnosti sociálního podnikání, se kterými se setkávají a jejich názor na poddimenzované skupiny v rámci sociálního podnikání v České republice.

Na základě analýzy sociálních podniků v rámci České republiky byly vybrány tři sociální podniky z Královéhradeckého kraje, a to konkrétně sociální podniky **Pro - Charitu s.r.o.** z Červeného Kostelce, **R a R POLÁK stavební a zemní práce v.o.s.** a **SKOK do života, o.p.s. – Bistro u dvou přátel**.

Tyto podniky byly vybrány z toho důvodu, že oblasti jejich podnikání jsou naprosto odlišné. Sociální podnik Pro-Charitu s.r.o. se zaměřuje na výrobu zdravotnických předmětů, lůžkovin a dárkových předmětů, dále pak na úklidové a zahradní služby. Sociální podnik R a R POLÁK stavební a zemní práce v.o.s. je stavební firma, která se zaměřuje na stavební a zemní práce, rekonstrukce domů, bytů a výkopové práce. Poslední sociální podnik Bistro u dvou přátel se věnuje oblasti potravinářství a služeb, provozuje bistro v Hradci Králové a navíc nabízí catering. Z analýzy sociálních podniků vyplynulo, že zaměstnávanými cílovými skupinami jsou tyto: dlouhodobě nezaměstnaní, etnické menšiny a zdravotně postižení.

5.1 Pro-Charita s.r.o.

Společnost Pro-Charita s.r.o. byla založena počátkem roku 2010 a vzešla ze sociální služby chráněné dílny, nestátní neziskové organizace Oblastní Charity v Červeném Kostelci. Společnost byla od neziskové organizace oddělena a vznikla společnost, která se zaměřuje na zaměstnávání zdravotně znevýhodněných osob – podíl těchto tvoří více než 80 %. Společnost se hlásí k principům sociálního podnikání. Jejím cílem je zaměstnávat minimálně 50 % zaměstnanců ze skupiny osob se zdravotním postižením, integrovat do pracovního procesu osoby ohrožené sociálním vyloučením. Dalším principem, který společnost zastává je podpora komunitního života v místě působnosti, spolupráce s místními organizacemi a firmami. Společnost respektuje životní prostředí. Při výrobě zpracovává BIO plodiny, používá recyklovatelné obaly. Minimálně 51 % zisku společnost používá na svůj další rozvoj.⁸⁵

V rámci empirické části proběhl rozhovor s Bc. Pavlem Melicharem, který je jednatelem společnosti Pro-Charita s.r.o.

Co se týká zaměstnávané cílové skupiny, pan Melichar uvedl, že v rámci činnosti společnosti Pro-Charita s.r.o. jsou zaměstnávány i osoby dlouhodobě nezaměstnané, a to skrze úzkou spolupráci s Úřadem práce České republiky (dále jen ÚP ČR). Vždy ale záleží na možnostech ÚP ČR. V dílně, která se jako první oddělila od Oblastní Charity v Červeném Kostelci, zaměstnávají výhradně osoby se zdravotním postižením, neboť na ně pravidelně pobírají příspěvky od ÚP ČR. Ten pravidelně přispívá na chráněná pracovní místa. Na tuto oblast podnikání a na tuto cílovou skupinu občas čerpají i dotace z Evropské Unie. V dalších oblastech podnikání jako jsou zahradnické a úklidové služby zaměstnávají dlouhodobě nezaměstnané, osoby pečující i etnické menšiny a mladé dospělé. Pan Melichar uvedl, že se v ostatních oblastech na specifickou skupinu znevýhodněných osob na trhu práce nezaměřují a vezmou toho, kdo projde výběrovým řízením. Na druhou stranu v rámci těchto oblastí podnikání nemají pravidelné příjmy od ÚP ČR a dotace na ně nežádají.

Úskalí sociálního podnikání nyní spatřuje pan Melichar v tom, že jsou nesystémově měněny zdánlivě rozdílné věci. Například se v minulosti opakovaně zvyšovala minimální mzda, avšak příspěvky na chráněná pracovní místa z ÚP ČR na to

---

⁸⁵ O nás – sociální podnik Pro-charitu s.r.o. [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <http://www.pro-charitu.cz/>

nereagovaly a nezvyšovaly se. Důsledkem toho byly nutné personální změny a zkracování některých úvazků. Jako další věc, se kterou se potýkají, je složitější integrace osob do pracovního procesu. Často jsou mezi zaměstnanci osoby s kombinovaným postižením. Mnohdy je složité takovéto osoby zařadit do pracovního procesu, nejvíce pak podnik limituje právě výkonnost této skupiny. Pan Melichar uvedl, že je potřeba operativně přizpůsobovat práci takovýmto zaměstnancům.

Otázka z jakého důvodu jsou dle něj některé znevýhodněné skupiny v sociálních podnicích poddimenzovány, uvedl, že ze zkušenosti v jejich sociálním podniku vzešla zaměstnávaná skupina přirozeně. Nejprve zde byla sociální služba chráněná dílna pro osoby se zdravotním postižením, ta se posléze transformovala na sociální podnik. V rámci ostatních oblastí podnikání v jejich sociálním podniku se nijak zvlášť na konkrétní cílovou skupinu nezaměřovali. Po krátké úvaze uvedl, že vlastně zaměstnávají spoustu cílových skupin – zdravotně postižené, dlouhodobě nezaměstnané, určité i osoby z etnických menšin, osoby pečující o rodinné příslušníky a mladé absolventy. Jako velkou výhodu u zaměstnávání zdravotně postižených však vidí v pravidelné podpoře z ÚP ČR, a to by dle něj mohlo vést k preferování této cílové skupiny.

5.2 R a R POLÁK stavební a zemní práce v.o.s.

Tato stavební firma působí ve městě Jaroměř - Josefov, a to od roku 1992. Firma se zabývá veškerými stavebními pracemi a demoliční činností. Ze stránek českého sociálního podnikání bylo zjištěno, že se firma hlásí k myšlenkám sociálního podnikání. Zaměstnává romské etnikum a dlouhodobě nezaměstnané, a tím je integruje do pracující společnosti⁸⁶. Samotné webové stránky této stavební firmy neobsahují žádné informace o zaměstnávání těchto dvou skupin. Principy sociálního podnikání na webových stránkách firmy nebyly zmíněny. Stránky této firmy jsou čistě informativní, obsahují kontakty a fotografie vykonané práce.

Proběhl rozhovor s majitelem firmy, panem Rudolfem Polákem.

---

⁸⁶ Sociální podnik Rudolf Polák [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/2169-rudolf-polak>

Pan Polák uvedl, že již několik let sociální podnik neprovozují. Nyní běží firma v úplně jiném režimu. Zaměstnává toho, kdo se o práci uchází. Žádné sociální podnikání nerealizuje. Než zemřel jeho otec, firma se snažila naplňovat principy sociálního podniku. O tom, že by byla jeho firma registrovaná jako sociální podnik na stránkách českého sociálního podnikání, nevěděl. Původně se však firma hlásila k principům sociálního podnikání, byly zde zaměstnávány etnické menšiny a dlouhodobě nezaměstnaní. Na dotaz proč jejich podnik zvolil právě tyto dvě cílové skupiny – dlouhodobě nezaměstnané a etnické menšiny, odpověděl, že velikou roli v zaměstnávání etnických menšin, konkrétně romského etnika, hrála lokace firmy. Ve městě Josefov je zastoupena velká část obyvatel romského etnika, a tak byla cílová skupina sociálního podnikání téměř jasná. Další skupinou, kterou tento kdysi sociální podnik zaměstnával, byli dlouhodobě nezaměstnaní – v podstatě se dá říci, že většina obyvatel Josefova, kteří jsou romského etnika, jsou zároveň dlouhodobě nezaměstnaní. Pan Polák uvedl, že dříve úzce spolupracovali s ÚP ČR v Jaroměři.

Majitel firmy pan Polák o sociálním podnikání mnoho nevěděl, věděl pouze, že jeho otec tímto směrem šel, jaké cílové skupiny zaměstnával a proč zaměstnával právě tyto skupiny. On vede firmu v jiném duchu. Zaměstnává toho, kdo se o zaměstnání uchází. Nepojímá svou firmu jako sociální a firma funguje. Aktuálně nevidí důvod, proč by měl svou strategii podnikání měnit.

5.3 SKOK do života, o.p.s. – Bistro u dvou přátel

Sociální firma Bistro u dvou přátel patří obecně prospěšné společnosti SKOK do života. Bistro vzniklo v roce 2012 v rámci projektu Evropského sociálního fondu a Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost a pomoci města Hradec Králové. V bistro jsou zaměstnávány osoby s mentálním postižením, které byly původně klienty sociální služby sociální rehabilitace. Prostor bistra lze využít i k firemním a školicím akcím. Firma se nachází v centru města Hradec Králové, poblíž Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Vedoucí bistra a vedoucí obsluhy byli proškoleni v tématu sociálního podnikání. V rámci podniku se realizují marketingová opatření, která zajišťují zdroj příjmu pro sociální podnik – reklamy v MHD, bannery, plakáty. Bistro mimo své provozovny s občerstvením dále nabízí catering na firemní akce, které se konají přímo v podniku, nebo kdekoli v Hradci Králové. Na přípravu cateringu využívají suroviny od ověřených dodavatelů. Dalším

produktem sociálního podniku jsou tzv. svačinky, které jsou nabízeny školám a firmám. Tyto svačinky jsou připravovány z kvalitních čerstvých surovin, ze sezónních regionálních surovin a jsou následně rozváženy ekologicky – ručními vozíky. Prostor bistra je bezbariérový.⁸⁷

V rámci empirického výzkumu proběhl rozhovor s Romanou Stehnovou, odpovědnou vedoucí sociálního podniku Bistra u dvou přátel.

Paní Stehnová uvedla, že výběr cílové skupiny přirozeně vzešel ze sociální služby, kterou svým klientům v rámci sociální rehabilitace poskytovali. Pro klienty, kteří byli schopní a šikovní, hledala obecně prospěšná společnost uplatnění na trhu práce. Jako nejjednodušší a nejefektivnější se pak zdálo je zaměstnat sami pro sebe, a právě z tohoto důvodu vzniklo Bistro u dvou přátel. Primárním cílem bylo, aby byli původně klienti sociální služby zaměstnáni v hezkém, atraktivním prostředí. Dále pak, aby práce v bistrou nějak obohacovala samotné zaměstnance i zbytek světa. Bistro spolupracuje s ÚP ČR, avšak nárazově, když potřebuje najít běžného zaměstnance. Osob s mentálním postižením, které jsou zároveň klienty služby sociální rehabilitace obecně prospěšné společnosti SKOK do života, mají pro zaměstnávání v bistrou dostatek. Tyto osoby přes ÚP ČR nehledají. Své zaměstnance bistro zaměstnává na částečné úvazky. Práce s nimi je dle paní Stehnové krásná a naplňující.

V otázce úskalí sociálního podnikání paní Stehnová neviděla žádnou konkrétní překážku. Věc, která pro ně byla v minulém roce obtěžující a nepříjemná, byly časté kontroly. Během jednoho roku proběhlo sedmnáct kontrol. Jedním z důvodů je dle paní Stehnové i to, že je podnik financován z Evropského sociálního fondu a tím pádem jsou četnější kontroly na místě. Je pochopitelné, že je míra kontroly potřeba, je důležité mít nad sebou dohled a věci v pořádku, ale nadměrnost kontrol byla konkrétně pro toto bistro velice zatěžující a odváděla pozornost vedení od zaměstnávání skupiny osob s mentálním postižením k administrativě a úkolům spojeným s kontrolami.

Na otázku, proč je většina cílových skupin v rámci sociálního podnikání poddimenzována oproti skupině zdravotně postižených, paní Stehnová uvedla, že se

---

⁸⁷ Bistro u dvou přátel – o projektu [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <http://www.bistroudvoupratel.cz/>

jedná skupinu o nejvíce ohroženou, zranitelnou, která si sama nedokáže poradit, konkrétně tedy osoby s mentálním postižením. Tato skupina je nejvíce riziková, je u ní snižená schopnost rozhodovat sám o sobě. Běžný život je pro ně obtížný, potřebují pomoci s prací, s plánováním, potřebují větší míru vedení na rozdíl od ostatních cílových skupin.

5.4 Shrnutí empirického výzkumu

Na základě rozhovorů se sociálními podniky, které byly evidovány na stránkách českého sociálního podnikání, v první řadě vyplynulo, že informace na stránkách nejsou průběžně aktualizovány, a lze nalézt i takové sociální podniky, které již sociálními podniky nejsou. Dalším důležitým poznatkem směrem k webovým stránkám byla nepřesnost uvedení cílových skupin, kterou sociální podniky zaměstnávají. Například sociální podnik Pro-Charita s.r.o. měl na stránkách uvedenou zaměstnávanou cílovou skupinu pouze zdravotně postižené, avšak realita ukázala, že zaměstnávají i dlouhodobě nezaměstnané, osoby pečující o rodinné příslušníky. Informace o sociálním podniku Bistru u dvou přátel se s realitou shodovaly v plné míře. Důvodem nepřesných informací o sociálních podnicích může být i to, že se samy sociální podniky na stránky registrují a informace o svých podnicích popisují. Po delší době je pak pochopitelné, že při změně strategie podniku zapomenou na aktualizaci. Například pan Melichar uvedl, že si již nepamatuje, kdy a jak se na stránky českého sociálního podnikání registrovali. Uvedl však, že se někdy v minulosti určitě ze své iniciativy registrovali. Pan Polák, syn pana Poláka, který se na stránkách českého sociálního podnikání registroval, ani nevěděl, že je někde registrován.

Co se týká výběru cílové skupiny, výběr byl ve všech podnicích podmíněn původním zaměřením podniku, sociální služby, nebo lokality – z chráněné dílny přirozeně vzešel podnik, který zaměstnává osoby se zdravotním postižením. Ze společnosti SKOK do života, o.p.s., která poskytuje službu sociální rehabilitace pro osoby s mentálním postižením s cílem podpory jejich sebedůvěry, samostatnosti a začlenění do běžného života, vzešlo díky projektu z Evropského sociálního fondu a podpoře města Hradec Králové Bistro u dvou přátel, které tuto cílovou skupinu zaměstnává. Už při vytváření projektu byli cílovou skupinou právě klienti společnosti, tudíž osoby s mentálním postižením. Ty spadají do skupiny osob se zdravotním postižením. Pro bývalý sociální podnik z Josefova byla přirozená cílová skupina dlouhodobě

nezaměstnaných a etnických menšin a to především kvůli místní charakteristice lokality. Lze tedy předpokládat, že výběr cílové skupiny v sociálním podnikání není ani tak primárně založen na cíli zaměstnávání osob se zdravotním postižením, jako na přirozeném vývoji společností a podniků, jež se snaží o své rozšíření a samostatnost. Je také pravda, že klienti sociálních služeb se zdravotním postižením jsou snáze zaměstnatelní než například lidé se závislostmi.

Všechny dotazované sociální podniky mají zkušenost se spoluprací s ÚP ČR, většinou se jedná o aktivní dotazování podniků s nabídkou volných pracovních míst.

Úskalí sociálního podnikání nespátřovaly sociální podniky primárně v absenci zákona a pomoci státu, jak bylo předpokládáno. Hlavním úskalím se v praxi ukázala nesystémovost – ať už v nekoordinaci kontrol sociálních podniků, nebo ve zvyšování minimální mzdy bez reakce úřadu práce na zvyšování příspěvků pro zaměstnavatele nabízející chráněná pracovní místa. Z toho lze usuzovat, že systémové nastavení pro sociální podniky chybí. Legislativní rámec, který by udával jasně definovaná pravidla a podporu státu, by tuto nesystémovost mohl odstranit.

Názor na zaměstnávání preferovaných skupin v rámci sociálního podnikání byl u sociálních podnikatelů různý. U preferované cílové skupiny osob se zdravotním postižením na jedné straně stála pravidelná spolupráce a podpora ze strany ÚP ČR, na druhé straně zranitelnost této cílové skupiny, která potřebuje největší míru vedení a pomoci. Lze tedy usoudit, že se jedná o kombinace více faktorů, které tuto cílovou skupinu upřednostňují před ostatními. Dalším důvodem zde může být právě přirozený vývoj sociálních služeb, které se snaží o autonomii a nabídku zaměstnání pro své klienty. Výhodou zaměstnávání osob se zdravotním postižením, konkrétně mentálním, je pak pracovní nasazení těchto osob a pocit sounáležitosti s ostatními, „normálními“ lidmi.

Závěrem je důležité konstatovat, že po uskutečnění rozhovoru se některé informace na stránkách českého sociálního podnikání změnily. Firma R a R POLÁK stavební a zemní práce v.o.s. z webových stránek úplně zmizela a lze ji nalézt jen přes původní odkaz. Společnost Pro-Charita s.r.o. na stránky českého sociálního podnikání doplnila zaměstnávané cílové skupiny a nyní je jejich výčet značně vyšší než jen jedna cílová skupina.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala otázkou sociálního podnikání v České republice, konkrétně znevýhodněnými skupinami na trhu práce, jež jsou v sociálních podnicích zaměstnávány. V rámci výzkumu se potvrdilo, že osoby se zdravotním postižením, které jsou v sociálních podnicích nejvíce vidět, jsou i nejčastěji zaměstnávanou skupinou. Práce však měla za cíl identifikovat i ostatní cílové skupiny, a to z podniků, které se k myšlenkám sociálního podnikání hlásí.

Bližšímu porozumění problematice sociálního podnikání byla vyčleněna teoretická část práce. Ta pojednávala o sociální ekonomice jako východisku pro sociální podnikání, dále o propojenosti s třetím sektorem. Významným představitelem sociální ekonomiky je Jacques Defourny, prezident společnosti EMES, který se sociální ekonomikou zabývá. Podílel se na dokumentu, který se stal východiskem pro dnešní sociální podniky – Charta sociální ekonomiky. Tento dokument vymezil hlavní hodnoty mezi subjekty sociální ekonomiky, ty se shodují se základními principy a hodnotami sociálních podniků. Z analýzy sociálních podniků byly tyto principy a hodnoty u některých identifikovány, u jiných nikoli. Jedná se o demokratický princip, princip svobodného zapojení, princip vzdělávání a informovanosti, právo na osobní rozvoj a právo pozitivního přebytku. V Evropě vznikaly první sociální podniky především díky aktivitám třetího sektoru. To lze spatřovat i v rámci České republiky. Praxe ukázala na značné propojení sociálních podniků právě se sociální prací, která je prostřednictvím třetího sektoru často poskytována. Empirický výzkum potvrdil možnou transformaci sociálních služeb na sociální podniky. Důvodem byla shledána snaha o autonomii, případně snahu o zajištění pracovního uplatnění pro své klienty.

Pro porozumění vzniku sociálních podniků v České republice byl představen historický kontext. Družstevnictví stejně jako dobrovolnictví se v českém prostředí ukázalo jako hluboce zakořeněno. Družstevnictví se svými principy dnešnímu sociálnímu podniku velice podobá – jsou v něm zahrnuty principy dobrovolnosti, ekonomické spoluúčasti, autonomie, výchovy, ale i odpovědnost vůči společnosti. Samotná definice sociálního podniku byla nejjasněji popsána na stránkách českého sociálního podnikání, kdy se jedná o podnik založený podle soukromého práva, který splňuje principy sociálního podniku, ve svých dokumentech má stanoven veřejnosti prospěšný cíl, který naplňuje a zároveň v sobě nese trojí prospěch – ekonomický, sociální a environmentální.

Důležité je také rozdělení sociálního podniku na dva základní typy, a to na integrační a obecný. V České republice je dle analýzy drtivá většina sociálních podniků integračních, zaměstnávajících znevýhodněné skupiny osob na trhu práce. Aby se dalo hovořit o sociálním podniku, musí splňovat jeho principy, ty jsou naplňovány pomocí indikátorů. Tyto principy a konkrétní indikátory byly předmětem druhé kapitoly. Třetí kapitola představila znevýhodněné skupiny na trhu práce a poukázala na možná specifika v jejich zaměstnávání.

Diplomová práce měla za cíl odpovědět na tři výzkumné otázky. První otázkou bylo zjištění procentuálního zastoupení jednotlivých znevýhodněných skupin zaměstnávaných v sociálních podnicích v České republice. Pomocí metody sekundární analýzy dat byla shromážděna data o podnicích hlásících se k myšlenkám sociálního podnikání. Pro sběr dat byla vybrána webová stránka pod Ministerstvem práce a sociálních věcí – www.ceske-socialni-podnikani.cz, kde jsou sociální podniky zaregistrovány. V době, kdy byla data sbírána, bylo registrováno 239 sociálních podniků. Bylo zjištěno, že cílovou skupinu zdravotně postižených zaměstnává 67,8 % z nich, a to 162 podniků z celkového počtu 239. Druhou nejvíce zaměstnávanou skupinou jsou osoby dlouhodobě nezaměstnané. Tato cílová skupina je zaměstnávána v 31,4 % podnicích, počtem v 75 sociálních podnicích. Lze předpokládat, že sociální podniky zaměstnávající právě tuto cílovou skupinu jsou v úzkém kontaktu s pobočkami Úřadu práce České republiky, neboť právě tato skupina osob je definována v kontextu evidence na úřadu práce. Ostatní cílové skupiny jsou v sociálních podnicích zaměstnávány ve značně menší míře. Osoby pečující o rodinné příslušníky jsou zaměstnávány v 10,9 % sociálních podniků, etnické menšiny v 10 % podniků, 9,2 % sociálních podniků zaměstnává mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci, osoby bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody jsou zaměstnávány v 8,8 % sociálních podniků, ve 4,6 % podniků jsou zaměstnávány osoby se závislostmi a v 5 % sociálních podniků jsou zaměstnávání sociálně znevýhodnění. Důležitým poznatkem byl i počet cílových skupin, jež sociální podniky zaměstnávají. Jednu cílovou skupinu zaměstnává 54 % podniků. Ostatní podniky zaměstnávají dvě a více cílových skupin.

V úvodu práce bylo předpokládáno, že právě skupina osob se zdravotním postižením je v sociálních podnicích nejvíce zaměstnávanou. Třetí výzkumná otázka na tento předpoklad reagovala a vedla přímo k sociálním podnikatelům. Pomocí rozhovoru byly

sesbírány informace od třech sociálních podnikatelů z Královéhradeckého kraje, jež byly registrovány na stránkách českého sociálního podnikání. Cílem exkurzu k sociálním podnikatelům bylo přinesení vhledu do praxe sociálních podniků, jejich motivace pro výběr cílové skupiny a jejich názoru na důvody poddimenzování určitých znevýhodněných skupin. Ukázalo se, že výběr cílové skupiny nebyl primárně definován s cílem určitou skupinu zaměstnat, ale vzešel přirozeně z původního zaměření organizace nebo lokality podniku. Mnoho sociálních podniků se přirozeně přetransformovalo ze sociálních služeb, a tedy cílová skupina pro zaměstnávání zůstala stejná jako v sociální službě. Například sociální služba chráněná dílna, která chtěla získat autonomii a nezávislost, vytvořila sociální podnik, zaměstnala bývalé klienty chráněné dílny a začala podnikat. Na základě oddělení od sociální služby může podnikat a čerpat dotace z Evropského sociálního fondu, nebo příspěvky od úřadu práce na chráněná pracovní místa. Je důležité podotknout, že skupina osob se zdravotním postižením zahrnuje mnoho druhů zdravotního postižení – jedná se o postižení mentální a tělesné. To se dále dělí na mnoho různých kategorií. V oblasti zaměstnávání cílových skupin bylo v empirické části zjištěno, že informace na stránkách českého sociálního podnikání nemusí vždy být v souladu s realitou. V rámci rozhovoru se ukázalo, že sociální podnik, který měl na stránkách uvedenou zaměstnávanou skupinu osoby se zdravotním postižením, ve skutečnosti zaměstnává cílových skupin více. Nicméně skupina osob se zdravotním postižením jednoznačně přesahuje ostatní skupiny. Jako možné vysvětlení vidí sociální podnikatelé ve zranitelnosti této skupiny, případně v možnosti čerpání dotací a příspěvků z úřadu práce.

Druhou výzkumnou otázkou bylo zjištění odlišností v oblastech podnikání sociálních podniků zaměstnávajících různé cílové skupiny. Pro nalezení odpovědi na tuto otázku byla rovněž použita metoda sekundární analýzy dat, kdy byla data druhotně zpracována a roztříděna pro jednotlivé cílové skupiny. Bylo zjištěno, že mezi nejčastější oblasti podnikání sociálních podniků obecně patří výroba a průmysl, prodej a obchod, potravinářství, služby a cestovní ruch a ubytování. U jednotlivých cílových skupin se pak oblasti podnikání lišily. Osoby se zdravotním postižením jsou nejčastěji zaměstnávány v oblastech výroby a průmyslu, prodeje a obchodu a služeb. Tyto oblasti představují výrobní dílny, nejrůznější kavárny a úklidové a zahradní služby. Skupina dlouhodobě nezaměstnaných je oproti zdravotně postiženým o 6 % více zastoupena ve službách, kde můžeme nalézt nejrůznější úklidové práce, zahradnické služby.

Významná oblast podnikání, tvořící 19 %, je zastoupena ve fyzicky náročnějším odvětví. Jedná se o stavební a řemeslné práce, lesnictví a manuálních pracích. Naopak cílová skupina osob pečujících o rodinné příslušníky je specifická pro své zaměření se na sociální služby. Ze všech cílových skupin jsou právě pečující osoby v sociálních službách nejvíce obsazeny, a to z 10 %. U znevýhodněné skupiny etnických menšin je v dominantní míře zastoupena oblast stavebnictví. Naopak výroba a prodej jsou oproti průměru značně poddimenzovány. Podobně, i když ne tak diametrálně, se ukázalo zaměření sociálních podniků, které zaměstnávají osoby bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody. Oblasti podnikání podniků, které zaměstnávají mládež a mladé dospělé, jsou svým rozložením podobné podnikům zaměstnávajícím osoby se zdravotním postižením. Za zmínku zde však stojí větší zastoupení oblasti vzdělávání a školství a cestovnímu ruchu a ubytování.

Cílem diplomové práce bylo zjistit procentuální zastoupení znevýhodněných skupin zaměstnávaných v sociálních podnicích, zjištění možných důvodů poddimenzování určitých cílových skupin a v poslední řadě pak zjištění odlišností v oblastech podnikání u jednotlivých cílových skupin. Výsledky zkoumání mohou být vzhledem k výběru metody výzkumu dat nepřesné. Jedním důvodem může být zastaralost informací na stránkách českého sociálního podnikání. V rámci empirického výzkumu se ukázalo, že informace na stránkách nejsou průběžně aktualizovány, a lze nalézt i takové sociální podniky, které již sociálními podniky nejsou. Další možnou odchylkou ve výzkumu je nepřesnost informací uvedených u sociálních podniků, kdy cílových skupin zaměstnávaných v sociálních podnicích může být více, případně méně než je na stránkách uvedeno. Jako úskalí vnímám i absenci legislativy a systémovou pomoc státu. Mnozí podnikatelé mají jen částečné informace o sociálním podnikání a neví o možnostech zaměstnávání i jiných cílových skupin než osob se zdravotním postižením.

Téma sociálního podnikání v České republice by si jistě zasloužilo větší zkoumání, ale především podporu ze strany státu. V rámci dalšího zkoumání by mohlo být přínosné blíže se zaměřit na instituci Úřadu práce České republiky, která se ukázala jako úzce spolupracující se sociálními podniky. Zajímavým obohacením by byla kapitola zaměřující se na evropskou praxi sociálních podniků a na cílové skupiny, které jsou v podnicích zaměstnávány.

Seznam použité literatury

HUNČOVÁ, Magdalena. *Sociální ekonomika a sociální podnik*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2007. Acta Universitatis Purkynianae. ISBN 978-80-7044-946-2

DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika v evropském kontextu*. V Brně: Nadace Universitas, 2006. Scientia (Nadace Universitatis Masarykiana). ISBN 80-7204-428-1.

SALAMON, Lester M. a Helmut K. ANHEIER. *Nástup neziskového sektoru: (mezinárodní srovnání)*. Praha: Agnes, 1999. ISBN 80-902633-1-3.

HULGÅRD, Lars, Jacques DEFOURNY a Victor Alexis PESTOFF. *Social enterprise and the third sector*. Taylor & Francis Group, 2014.

DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*.

JOHANISOVÁ, Naďa. *Kde peníze jsou služebním, nikoliv pánem: výpravy za ekonomikou přátelskou přírodě a člověku*. Ve Volarech: Stehlík, 2008. Jiná ekonomie. ISBN 978-80-86913-05-6.

DEFOURNY, J. BORZAGH, C. *The Emergence of social enterprisise*. 2001. London and New York. ISBN 0-203-16467-9

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3.

MALÍK HOLASOVÁ, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4315-8

BUCHANAN, Ian in R. Gunn and Ch. D. *Social entrepreneurship a skills approach*. The Policy Press. 2010. ISBN 978-1-84742-296-5

DOHNALOVÁ, Marie. *Sociální ekonomika, sociální podnikání: podnikání pro každého*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-269-3

DORČÁKOVÁ, Šárka a René PASTRŇÁK. *Aktuální otázky sociálního podnikání v České republice*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2017. ISBN 978-80-7464-969-1.

DOHNALOVÁ, Marie a PRŮŠA, Ladislav. *Sociální ekonomika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-573-1.

GULOVÁ, Lenka. *Sociální práce: pro pedagogické obory*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3379-1.

NĚMCOVÁ, Lidmila. *Vybrané kapitoly z českého družstevnictví*. Praha: Družstevní asociace ČR, 2001. ISBN 80-238-7912-X.

Online zdroje:

Družstevní principy Dostupné z: <http://www.dacr.cz/mezinarodni-druzstevni-svaz/>

Principy a definice sociálního podnikání. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/principy-a-definice>

Výzva pro předkládání projektů OPZ „Sociální ekonomika“. 2017. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/vyzva-129-opz>

Přehled rozpoznávacích indikátorů pro integrační sociální podniky (WISE). Dostupné z: <http://www.tessea.cz/tessea-o-nas/definice-a-principy-socialniho-podnikani>

Lokální konzultanti MPSV. 2019. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/poradenstvi/lokalni-konzultanti-mpsv>

Redakce EURO.CZ. *Zákon o sociálním podnikání by mohl platit od roku 2020*. 2019. Dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/zakon-o-socialnim-podnikani-by-mohl-platit-od-roku-2020-socialni-podniky-jiz-funguji-1434298>

VYSKOČIL, M. Podklad pro koncepci politiky vlády vůči NNO do roku 2020. 2019. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_vyskocil_pro_web.pdf.

Osoby znevýhodněné na trhu práce. Dostupné z: <https://www.komora-socialnich-podniku.cz/socialni-podnikani/osoby-znevyhodnene-na-trhu-prace/>

Zaměstnávání osob propuštěných v VTOS Dostupné z: <https://www.praceamzda.cz/clanky/zamestnavani-osob-propustenych-z-vykonu-trestu-odneti-svobody>

BURIÁNEK, J.: K pojetí sekundární analýzy. *Sociologický časopis*, 1988. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Analyza_sekundarni

Český statistický úřad. *Počet obyvatel v jednotlivých krajích ČR*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p>

Strategie romské integrace do roku 2020, Vláda ČR. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/Strategie-romske-integrace-do-roku-2020.pdf>

§ 16 zákona č. 561/2004 Sb. Školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

Seznam grafů

Graf č. 1: Počty sociálních podniků v rámci krajů České republiky

Graf č. 2: Procentuální zastoupení sociálních podniků v jednotlivých krajích ČR

Graf č. 3: Počet cílových skupin zaměstnávaných v sociálních podnicích

Graf č. 4: Procentuální zaměstnávání cílových skupin v sociálních podnicích

Graf č. 5: Procentuální zastoupení oblastí podnikání sociálních podniků

Graf č. 6: Počet oblastí podnikání u sociálních podniků

Graf č. 7: Oblasti podnikání sociálního podniku zaměstnávající osoby se zdravotním postižením

Graf č. 8: Oblasti podnikání sociálního podniku zaměstnávající dlouhodobě nezaměstnané

Graf č. 9: Oblasti podnikání sociálního podniku zaměstnávající osoby pečující o rodinné příslušníky

Graf č. 10: Oblasti podnikání sociálního podniku zaměstnávající osoby bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody

Graf č. 11: Oblasti podnikání sociálního podniku zaměstnávající etnické menšiny

Graf č. 12: Oblasti podnikání sociálního podniku zaměstnávající mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci

Graf č. 13: Oblasti podnikání sociálního podniku zaměstnávající osoby se závislostmi

Graf č. 14: Procentuální zastoupení právních forem u sociálních podniků

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Trojí prospěch – Profit, People and Planet

Obrázek č. 2: Sociální podniky mezi družstvy a neziskovými organizacemi občanského sektoru

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Principy sociálního podnikání: obecného a integračního

Tabulka č. 2: Přehled rozpoznávacích indikátorů pro integrační sociální podniky

Tabulka č. 3: Přehled rozpoznávacích indikátorů pro obecné sociální podniky

Přehled příloh

Příloha č. 1: Přehled sociálních podniků České republiky

Příloha č. 2: Přehled cílových skupin v SP vs. oblasti podnikání SP

Příloha č. 3: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby se zdravotním postižením

Příloha č. 4: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající dlouhodobě nezaměstnané

Příloha č. 5: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody

Příloha č. 6: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci

Příloha č. 7: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající etnické menšiny

Příloha č. 8: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby se závislostmi

Příloha č. 9: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající sociálně znevýhodněné

Příloha č. 10: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby pečující

Přílohy

Příloha č. 1: Přehled sociálních podniků České republiky

	PODNIK	PRÁVNÍ FORMA	ZNEVÝHODNĚNÁ SKUPINA	DRUH PODNIKÁNÍ	KRAJ	ROK
1.	Fair trade centrum	s.r.o.	další	potravinářská výroba a prodej	Jihomoravský	2005
2.	Forewear	OSVČ	další	Dekorativní výroba, sklo a keramika, Terénní práce, sociální integrace a služby	Hlavní město Praha	2013
3.	Frank Bold	jiná	další	poradenství a podpora podnikání	Jihomoravský	1996
4.	Hlivenka	s.r.o.	další	potravinářská výroba a prodej	Jihomoravský	2014
5.	Jazyková škola Czech In	o.s.	další	vzdělávání, rekvalifikace	Hlavní město Praha	2011
6.	Jeden svět	o.p.s.	další	potravinářská výroba a prodej, prodej (obecně)	Hlavní město Praha	1994
7.	Kochlear	OSVČ	další	zdravotnická výroba a služby	Středočeský	2003
8.	KomPot	o.s.	další	potravinářská výroba a prodej, vzdělávání, rekvalifikace, ostatní	Středočeský	2012
9.	LLP Vision	s.r.o.	další	vzdělávání, rekvalifikace	Jihomoravský	2012
10.	Osvětová beseda	o.p.s.	další	vzdělávání, rekvalifikace	Hlavní město Praha	2012
11.	Podané ruce	družstvo	další	dekorativní výroba, sklo a keramika	Zlínský	2008
12.	Ponožky od babičky	o.p.s.	další	prodej (obecně), textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Hlavní město Praha	2015
13.	RE:PARADA	OSVČ	další	textilní služby	Jihomoravský	2013
14.	Služby Jihlavské Terasy	o.p.s.	další	pohostinství a ubytování, prodej (obecně)	Vysočina	2012
15.	1. selský pivovár	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní	potravinářská výroba a prodej	Zlínský	2013
16.	Centrum finanční gramotnosti	o.s.	dlouhodobě nezaměstnaní	vzdělávání, rekvalifikace	Středočeský	2012
17.	Centrum rozvoje Česká skalice	o.p.s.	dlouhodobě nezaměstnaní	poradenství a podpora podnikání, zábava a volný čas, další	Královeshradecký	2003
18.	Dřevo NB	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví	Královeshradecký	2013
19.	Dřevovýroba Nová pec	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví	Jihočeský	2012
20.	Gama & Vesa	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní	poradenství a podpora podnikání	Ústecký	2013
21.	IKAfol	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní	chemická výroba, plasty, pryž, ostatní	Vysočina	2012
22.	ONZA	a.s.	dlouhodobě nezaměstnaní	zahradnické služby, úklidové práce, ostatní	Ústecký	2009
23.	První Férová	o.p.s.	dlouhodobě nezaměstnaní	pohostinství a ubytování	Středočeský	2013
24.	Správa zeleně a údržba města Vejprty	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní	zahradnické služby, úklidové práce	Ústecký	2013
25.	Kasea CZ	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé bez příštřeší a po výkonu trestu	stavebnictví a řemesla	Moravskoslezský	2013
26.	AnnKas	s.r.o.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	potravinářská výroba a prodej	Ústecký	2015
27.	BEC - Business and Employment Co-operative	družstvo	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	poradenství a podpora podnikání	Olomoucký	2012
28.	Domov Sue Ryder	o.p.s.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	prodej (obecně), terénní práce a sociální integrace a služby, ostatní	Hlavní město Praha	1998
29.	Světlo Jihlavské Terasy	o.p.s.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	textilní služby	Vysočina	2012
30.	Ethnocatering	jiná	etnické menšiny	kulturní management a služby, pohostinství a ubytování	Hlavní město Praha	2006
31.	MTS Bolvan	s.r.o.	etnické menšiny	zahradnické služby, úklidové práce	Středočeský	2011
32.	VS Rychleby	s.r.o.	etnické menšiny	potravinářská výroba a prodej, prodej (obecně)	Olomoucký	2010
33.	EKO-ano	s.r.o.	etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, zahradnické služby	Středočeský	2010
34.	Rudolf Polák	OSVČ	etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	stavebnictví a řemesla	Královeshradecký	1992
35.	Pragule - poznej Prahu jinak!	o.s.	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu	zábava a volný čas, turistický ruch	Hlavní město Praha	2012
36.	Přestupní stanice/Labre	o.s.	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu	kulturní management a služby, prodej (obecně), textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Hlavní město Praha	2016
37.	Sociální bistro Střecha	družstvo	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu, dlouhodobě nezaměstnaní	pohostinství a ubytování, potravinářská výroba a prodej	Hlavní město Praha	2017
38.	Pavel Bischof	OSVČ	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	elektřina, voda, teplo, plyn, odpady, stavebnictví a řemesla, zahradnické služby, další	Královeshradecký	2014
39.	Sociální podnik Doupské hory	o.p.s.	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	bezpečnost, ochrana osob a majetku, dřevozpracování, pohostinství a ubytování, stavebnictví, aj.	Karlovarský	2012
40.	STAVZEM	s.r.o.	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	stavebnictví a řemesla, zahradnické služby, úklidové práce	Moravskoslezský	2009
41.	Helpion	o.p.s.	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	prodej (obecně), textilní služby	Královeshradecký	2009
42.	Sdružení Podané ruce - EIKÓN - terapeutická dílna	o.s.	lidé bez příštřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi	drobná průmyslová výroba	Jihomoravský	2001
43.	Baby office	s.r.o.	lidé pečující o rodinné příslušníky	poradenství a podpora podnikání	Hlavní město Praha	2013
44.	Café Therapy	s.r.o.	lidé se závislostmi	dekorativní výroba, sklo a keramika, pohostinství a ubytování	Hlavní město Praha	2005
45.	Naše Café/Sociální družstvo Stabilita	družstvo	lidé se závislostmi	pohostinství a ubytování	Olomoucký	2012

46.	Sociální podnik KOVOLES	o.p.s.	lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	dřezpracování, kovy a kovové výrobky, stavebnictví a řemesla, zahradnické služby, úklid. Práce	Vysočina	2011
47.	Háta	o.p.s.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	ostatní	Vysočina	2013
48.	Charita Hrabyně	církevní právnická organizace	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, dlouhodobě nezaměstnaní	digitalizace, kopírování, kancelářské práce a výroba, textilní služby, zahradnické služby, aj.	Moravskoslezský	2001
49.	Hračkotéka	OSVČ	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	prodej (obecně)	Hlavní město Praha	2010
50.	Helemik manufaktura	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé se závislostmi, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	textilní výroba, oděvní výroba, obuv, drobná průmyslová výroba	Zlínský	2000
51.	Aktivně životem	o.p.s.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	kulturní management a služby	Zlínský	2011
52.	Café Bazaar.cz	o.p.s.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	pohostinství a ubytování	Hlavní město Praha	2009
53.	Čáp - stěhovací servis	o.p.s.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	ostatní	Moravskoslezský	2012
54.	Dobré dílo	církevní právnická organizace	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	stavebnictví a řemesla, textilní služby, zahradnické služby	Středočeský	2014
55.	Jules a Jim	o.s.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	poradenství a podpora podnikání, vzdělávání a rekvalifikace	Hlavní město Praha	2003
56.	Košára	o.p.s.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	dekorativní výroba, sklo a keramika	Hlavní město Praha	2004
57.	Tree Factory	jiná	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	prodej (obecně), textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Moravskoslezský	2017
58.	Mateřská škola Ekolandia	s.r.o.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, dlouhodobě nezaměstnaní	pohostinství a ubytování, potravinářská výroba a prodej	Středočeský	2012
59.	Granites	s.r.o.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	stavebnictví a řemesla, drobná průmyslová výroba	Olomoucký	2011
60.	Svobodný statek na soutoku	o.p.s.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, dlouhodobě nezaměstnaní	dekorativní výroba, sklo a keramika, potravinářská výroba a prodej, terénní práce, soc. integrace	Ústecký	2012
61.	Charita sv. Anežky Otrokovice	církevní právnická organizace	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé pečující o rodinné příslušníky	terénní práce, sociální integrace a služby, zahradnické služby, aj.	Zlínský	2011
62.	Srdce a čín	o.p.s.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé pečující o rodinné příslušníky	ostatní	Karlovarský	2011
63.	LIGA	o.p.s.	mládež a mladí v obtížné životní situaci, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	zahradnické služby, úprava zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce	Moravskoslezský	2007
64.	Farní charita Česká Lípa	církevní právnická organizace	nespecifikováno	zahradnické služby, úklidové práce	Liberecký	2014
65.	Gaudium Industrialis	s.r.o.	nespecifikováno	drobná průmyslová výroba	Karlovarský	2015
66.	Krabičky - výrobní družstvo	družstvo	nespecifikováno	výroba obalů, balicí činnost	Moravskoslezský	2009
67.	Květná zahrada	o.s.	nespecifikováno	dřezpracování, dřevovýroba, papírnictví, informační technologie a služby, ostatní	Pardubický	2005
68.	OZS sociální podnik	s.r.o.	nespecifikováno	dekorativní výroba, sklo a keramika, digitalizace, kopírování, dřezpracování, a další	Zlínský	2015
69.	SP Černý Most	s.r.o.	nespecifikováno	kulturní management a služby, stavebnictví a řemesla, terénní práce a sociální integrace, další	Hlavní město Praha	2013
70.	VIDA	s.r.o.	nespecifikováno	pohostinství a ubytování, terénní práce a sociální integrace a služby	Olomoucký	2014
71.	Autonapúl	družstvo	nespecifikováno	doprava	Jihomoravský	2003
72.	AC Aero	s.r.o.	romské etnikum	stavebnictví a řemesla, úklidové práce	Moravskoslezský	2009
73.	3B sociální firma	s.r.o.	sociálně znevýhodnění	ostatní	Ústecký	2011
74.	AB koncept	s.r.o.	sociálně znevýhodnění	doprava	Jihomoravský	2010
75.	Atelier Pexeso	o.s.	sociálně znevýhodnění	vzdělávání, rekvalifikace	Hlavní město Praha	2012
76.	Benecykl	s.r.o.	sociálně znevýhodnění	zábava a volný čas, zdravotnická výroba a služby	Jihomoravský	2011
77.	Blindshell	s.r.o.	sociálně znevýhodnění	informační technologie a služby	Hlavní město Praha	2014
78.	BOK & LK	s.r.o.	sociálně znevýhodnění	textilní služby, zahradnické služby	Ústecký	2010
79.	Borůvka Praha	o.p.s.	sociálně znevýhodnění	prodej (obecně)	Hlavní město Praha	1998
80.	Edukol	s.r.o.	sociálně znevýhodnění	poradenství a podpora podnikání	Olomoucký	1994
81.	Elpida	o.p.s.	sociálně znevýhodnění	prodej (obecně), textilní výroba, obuv	Hlavní město Praha	2007
82.	AZ Green	a.s.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	zahradnické služby	Karlovarský	2011
83.	1. severočeské družstvo zdravotně postižených	družstvo	zdravotně postižení	ostatní	Ústecký	2003
84.	Active colour	s.r.o.	zdravotně postižení	ostatní	Zlínský	2004
85.	Adaptia móda	s.r.o.	zdravotně postižení	prodej, textilní výroba, obuv	Zlínský	2011
86.	Bistro u dvou přátel	o.p.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Královéhradecký	2011
87.	Centrum Krásy a odpočinku	o.p.s.	zdravotně postižení	zábava a volný čas, turistický ruch	Ústecký	2012

88.	Cinatit	s.r.o.	zdravotně postižení	textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Královehradecký	2014
89.	Citygraph	OSVČ	zdravotně postižení	textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Královehradecký	2016
90.	Clear servis	o.p.s.	zdravotně postižení	textilní služby	Moravskoslezský	2009
91.	České galerie	o.s.	zdravotně postižení	vydavatelství, nakladatelství	Hlavní město Praha	2017
92.	Design & Vintage shop tuzeks	s.r.o.	zdravotně postižení	kulturní management a služby	Hlavní město Praha	1997
93.	Dílna Radost	OSVČ	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, aj.	Moravskoslezský	2014
94.	Dobroty s příběhem Portus	s.r.o.	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej	Hlavní město Praha	2013
95.	Duhová prádelna	s.r.o.	zdravotně postižení	textilní služby	Hlavní město Praha	2009
96.	Ergones	o.p.s.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, informační technologie a služby, atd.	Olomoucký	2011
97.	Etincelle	o.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování, potravinářská výroba a prodej	Středočeský	2005
98.	Exodus, sdružení občanů	o.s.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, digitalizace, kopírování aj.	Plzeňský	1992
99.	Ezop plus	s.r.o.	zdravotně postižení	textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Zlínský	2015
100.	Fair & Bio	družstvo	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej	Hlavní město Praha	2011
101.	Fokus Labe - Teplice	o.s.	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej, pohostinství a ubytování	Ústecký	2010
102.	Fokus Labe - Ústí nad Labem	o.s.	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej, pohostinství a ubytování	Ústecký	2007
103.	Frind	s.r.o.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Ústecký	2017
104.	Futurum F	s.r.o.	zdravotně postižení	Potravinářská výroba a prodej, Zahradnické služby, úklidové práce	Jihočeský	2014
105.	Handi Group cz	s.r.o.	zdravotně postižení	Digitalizace, kopírování, kancelářské práce a výroba, Informační technologie a služeb, aj.	Liberecký	2016
106.	Chráněná dílna A MANO	s.r.o.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, potravinářská výroba a prodej, prodej (obecně)	Hlavní město Praha	2010
107.	Chráněná dílna Farma Orlice	o.p.s.	zdravotně postižení	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, potravinářská výroba a prodej	Královehradecký	2001
108.	Chráněné dílny Fokus Vysočina	s.r.o.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, potravinářská výroba a prodej, textilní služby, aj.	Vysočina	2013
109.	CHRNA sociální firma Slezské diakonie	o.p.s.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, prodej, aj.	Moravskoslezský	2008
110.	Ing. David Štych	OSVČ	zdravotně postižení	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, textilní výroba, oděvní výroba, obuv, aj.	Plzeňský	1993
111.	Institut pro památky a kulturu	o.p.s.	zdravotně postižení	informační technologie a služby, kulturní management a služby, aj.	Jihočeský	2010
112.	Integrační kavárna PONTES	s.r.o.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Jihočeský	2012
113.	Interwork service	s.r.o.	zdravotně postižení	zprostředkovatelské služby	Olomoucký	2007
114.	ISIS - M	o.p.s.	zdravotně postižení	textilní služby, ostatní	Královehradecký	2011
115.	Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory	o.p.s.	zdravotně postižení	prodej (obecně)	Jihočeský	2014
116.	Jihočeské centrum rovných příležitostí	jiná	zdravotně postižení	ostatní	Jihočeský	2014
117.	Kafírna ProVás	s.r.o.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Středočeský	2008
118.	Kavárna Bílá Vrána	o.p.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Hlavní město Praha	2011
119.	Keplerovo muzeum	s.r.o.	zdravotně postižení	ostatní	Hlavní město Praha	2009
120.	Klaunika, spol.	s.r.o.	zdravotně postižení	kulturní management a služby, pohostinství a ubytování	Olomoucký	2008
121.	KODEO.CZ	s.r.o.	zdravotně postižení	ostatní	Hlavní město Praha	2015
122.	KOKOZA	o.p.s.	zdravotně postižení	zahradnické služby, úklidové práce, apod.	Hlavní město Praha	2012
123.	Krajanka	OSVČ	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej	Zlínský	2013
124.	Křinický pivovar	s.r.o.	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej	Ústecký	2010
125.	Kunštát PROFUTURO	o.p.s.	zdravotně postižení	zábava a volný čas, turistický ruch	Vysočina	2009
126.	Laskavárna	o.p.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Pardubický	2011
127.	Lemniskáta - život bez bariér	o.p.s.	zdravotně postižení	terénní práce, sociální integrace a služby, výroba obalů, balící činnost	Hlavní město Praha	2011
128.	Léthó	o.p.s.	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, textilní výroba	Pardubický	2014
129.	MANA čokoládovna Krásná Lípa	družstvo	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej	Ústecký	2012
130.	Maturus	o.p.s.	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, vydavatelství, nakladatelství	Hlavní město Praha	2010
131.	Mgr. René Pastrňák, Ph.D. in BA	OSVČ	zdravotně postižení	poradenství a podpora podnikání, terénní práce a sociální integrace	Moravskoslezský	2007
132.	Minitechnické služby - Kamil Kubiček	OSVČ	zdravotně postižení	doprava a dopravní prostředky, zahradnické služby, úklidové práce	Zlínský	2012
133.	Mléčný bar Naproti	družstvo	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Moravskoslezský	2012
134.	Možnosti tu jsou	o.p.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování, prodej (obecně)	Plzeňský	2007
135.	Naděje, otrokovická	o.p.s.	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej, zahradnické služby, úklidové práce	Zlínský	2012
136.	Nakladatelství Pasparta	o.p.s.	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, prodej (obecně)	Středočeský	2012
137.	Nazaret, středisko DM ČČSH	církevní právnická organizace	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, prodej (obecně), textilní výroba	Jihočeský	2004
138.	Nové horizonty	s.r.o.	zdravotně postižení	textilní služby, vzdělávání, rekvalifikace, zahradnické služby, úklidové služby	Hlavní město Praha	2011
139.	Obchod NaZemi	s.r.o.	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej, prodej (obecně), vzdělávání, rekvalifikace	Jihomoravský	2013
140.	OZP Akademie	jiná	zdravotně postižení	vzdělávání, rekvalifikace	Hlavní město Praha	2014
141.	PC Fenix	s.r.o.	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, informační technologie a služby, další	Jihomoravský	2012
142.	PES PRO TEBE	o.s.	zdravotně postižení	terénní práce, sociální integrace a služby	Hlavní město	2005

					Praha	
143.	Postiminium	s.r.o.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Hlavní město Praha	2017
144.	PPSD personální a poradenské sociální družstvo	družstvo	zdravotně postižení	poradenství a podpora podnikání, vzdělávání a rekvalifikace	Jihomoravský	2008
145.	Pro-charitu	s.r.o.	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej, textilní výroba, oděvní výroba, obuv, další	Královeshradecký	2010
146.	Profiscan	s.r.o.	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, textilní služby	Středočeský	2007
147.	PrPom	s.r.o.	zdravotně postižení	vzdělávání, rekvalifikace	Hlavní město Praha	2012
148.	Přeslička	s.r.o.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, finanční služby, zdravotnická výroba a služby	Plzeňský	2007
149.	Řízek - drive	s.r.o.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Vysočina	2016
150.	S. p. Madlenka	o.p.s.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, prodej (obecně), textilní výroba	Jihočeský	2010
151.	Sdružení Neratov	o.s.	zdravotně postižení	ostatní	Královeshradecký	1992
152.	Secondhelp (Plzeň)	o.p.s.	zdravotně postižení	prodej (obecně)	Plzeňský	2007
153.	Secondhelp (Valašské Meziříčí)	s.r.o.	zdravotně postižení	prodej (obecně)	Zlínský	2013
154.	Senza družstvo, chráněná dílna	družstvo	zdravotně postižení	potravinařská výroba a prodej, textilní službým výroba obalů a balicí činnost	Olomoucký	2000
155.	Sociální družstvo Znojmo	družstvo	zdravotně postižení	textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Jihomoravský	2010
156.	Sociální firma Jůnův statek	o.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování, potravinařská výroba a prodej, prodej (obecně), další	Středočeský	1999
157.	Sociální firma Modrý domeček	o.s.	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, pohostinství a ubytování	Středočeský	2007
158.	Sociální firma Prádelna u Mandelíků	o.s.	zdravotně postižení	textilní postižení	Hlavní město Praha	2011
159.	Sociální firma Zahrada	o.s.	zdravotně postižení	zahradnické služby, úklidové práce	Hlavní město Praha	2005
160.	Sociální podnik Cukrárna Sedmička	s.r.o.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Jihočeský	2012
161.	Spirála/Nášup	o.p.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování, zahradnické služby, úklidové práce	Moravskoslezský	2012
162.	Společnost Pohoda	o.p.s.	zdravotně postižení	vzdělávání, rekvalifikace	Hlavní město Praha	2009
163.	Spolek Trend vozíčkářů Olomouc	jiná	zdravotně postižení	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, prodej, telekomunikace, marketing	Olomoucký	2008
164.	Startujeme	o.p.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování, potravinařská výroba a prodej, výroba obalů, balicí činnost	Středočeský	2010
165.	Studio Světélko	s.r.o.	zdravotně postižení	zdravotnická výroba a služby	Hlavní město Praha	2011
166.	Tapiko	s.r.o.	zdravotně postižení	Digitalizace, kopírování, kancelářské práce a výroba, Informační technologie a služby, aj.	Hlavní město Praha	2010
167.	TECUM	s.r.o.	zdravotně postižení	informační technologie a služby, kulturní management a služby, zahradnické práce, další	Hlavní město Praha	2009
168.	Tichá kavárna	o.p.s.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování, potravinařská výroba a prodej, terénní práce a soc. integrace, další	Hlavní město Praha	2011
169.	TO.MA.-THERM	s.r.o.	zdravotně postižení	dekorativní výroba, sklo a keramika, dřevozpracování, chemická výroba, další	Zlínský	1993
170.	Transkript online	s.r.o.	zdravotně postižení	informační technologie a služby, telekomunikace a marketing, vzdělávání, rekvalifikace	Hlavní město Praha	2012
171.	Ultina	s.r.o.	zdravotně postižení	prodej (obecně), zábava a volný čas, turistický ruch, zdravotnická výroba a služby, ostatní	Jihočeský	2014
172.	Unie neslyšících Brno	s.r.o.	zdravotně postižení	pohostinství a ubytování	Jihomoravský	2013
173.	Unika Morava	s.r.o.	zdravotně postižení	finanční služby	Moravskoslezský	2012
174.	UnikaCentrum	o.p.s.	zdravotně postižení	doprava, dopravní prostředky, elektronika, terénní práce, sociální integrace a služby, další	Moravskoslezský	2002
175.	Zahrada 2000	jiná	zdravotně postižení	textilní služby, textilní výroba, oděvní výroba, obuv, zahradnické práce, úklidové práce	Olomoucký	1998
176.	Zelený ostrov	s.r.o.	zdravotně postižení	textilní služby	Středočeský	2014
177.	Aranžerie	jiná	zdravotně postižení (epilepsie)	ostatní	Hlavní město Praha	2013
178.	Cider Bohemia	s.r.o.	zdravotně postižení, bez přístřeší a po výkonu trestu	potravinařská výroba a prodej	Hlavní město Praha	2014
179.	Akrobrab	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	textilní služby	Vysočina	2015
180.	Amygdala social	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	prodej, textilní výroba, obuv	Jihomoravský	2013
181.	Ben Becalel	družstvo	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	dekorativní výroba, sklo a keramika	Hlavní město Praha	2017
182.	Centrum služeb Broumov, Tiskárna	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	digitalizace, kopírování, aj.	Královeshradecký	2012
183.	CF sociální firma	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	zahradnické služby	Ústecký	2009
184.	Diakonie ČCE	církevní právnická organizace	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	zahradnické služby	Zlínský	2013
185.	EKO Králíky	v.o.s.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	ostatní	Pardubický	2013
186.	EKO VYSOČINA	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, zahradnické služby, stavebnictví a řemesla	Vysočina	2015
187.	ENVIRA	o.p.s.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, ubytování a pohostinství, aj.	Hlavní město Praha	2013
188.	Karton	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	výroba obalů, balicí činnost	Jihočeský	1993
189.	Kolibřík - sociální callcentrum	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	finanční služby, prodej (obecně), telekomunikace a telemarketing, aj.	Jihomoravský	2012

190.	Misenirko	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	prodej (obecně)	Moravskoslezský	2012
191.	Prádelna Zlín	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	textilní služby, ostatní	Zlínský	2017
192.	Pradlenka Barborka	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	textilní služby	Vysočina	2015
193.	PTL	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	informační technologie a služby	Vysočina	2016
194.	PUCLE SLUŽBY	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	zahradnické služby, úklidové práce	Pardubický	2008
195.	REPARTO Zábřeh	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	dekorativní výroba, sklo a keramika, dřevozpracování, prodej, drobná průmyslová výroba	Olomoucký	2012
196.	Sborové centrum	o.p.s.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	pohostinství a ubytování, vzdělávání, rekvalifikace, zahradnické práce, úklidové práce	Moravskoslezský	2011
197.	Synergio group	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	informační technologie a služby	Jihomoravský	2010
198.	VK Radouš	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	potravinařská výroba a prodej	Plzeňský	2012
199.	Sociální firma Slunečnice	o.s.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, etnické menšiny	zahradnické služby, úklidové služby, zprostředkovatelské služby	Ústecký	1996
200.	Z-Donera	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, jiné	doprava, dopravní prostředky a náhradní díly, ostatní	Jihomoravský	2013
201.	Centrum zdravé dětské obuvi - Boty Rybička	OSVČ	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	prodej (obecně), textilní výroba, obuv	Jihomoravský	2017
202.	Klubíčko Beroun	o.p.s.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	terénní práce, sociální integrace a služby, ostatní	Středočeský	2011
203.	Lemanta	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	potravinařská výroba a prodej, prodej (obecně), textilní výroba, zahradnické služby, aj.	Středočeský	2016
204.	PETRIVA	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	potravinařská výroba a prodej, ostatní	Pardubický	2013
205.	Tamtamy	o.p.s.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	zahradnické služby, úklidové práce	Hlavní město Praha	2011
206.	Vrátka Třebíč	s.r.o.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	prodej (obecně)	Vysočina	2011
207.	Biostatek	OSVČ	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	potravinařská výroba a prodej	Karlovarský	2008
208.	Družstvo náruč pro tebe	družstvo	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	potravinařská výroba a prodej, zahradnické služby, úklidové práce	Moravskoslezský	2014
209.	Družstvo Texman	družstvo	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Liberecký	2012
210.	OBZOR	družstvo	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	dorpava, dopravní prostředky, kovy, drobná průmyslová výroba	Plzeňský	1965
211.	Skládanka	jiná	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	dekorativní výroba, sklo a keramika, pohostinství a ubytování, textilní výroba, vzdělávání	Zlínský	2011
212.	Šedová clean service	o.p.s.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	textilní služby, zahradnické služby, úklidové práce	Jihomoravský	2012
213.	Šedová production	s.r.o.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	prodej (obecně), drobná průmyslová výroba	Hlavní město Praha	2012
214.	Ergotep	družstvo	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	informační technologie a služby, poradenství a podpora podnikání, atd.	Pardubický	2003
215.	Zelená dílna	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	elektřina, voda, teplo, plyn, odpady	Moravskoslezský	2005
216.	MYJÓMI družstvo invalidů	družstvo	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	digitalizace, kopírování, kancelářská práce a výroba, doprava, elektronika, kovy, prodej, aj.	Jihomoravský	2014
217.	Petr Fiala - velkoobchod s drogérií	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	poradenství a podpora podnikání, výroba obalů a balicí činnost, zahradnické služby	Karlovarský	2004
218.	RUBIKON centrum	o.s.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	stavebnictví a řemesla, vzdělávání, rekvalifikace, ostatní	Hlavní město Praha	1994
219.	Enve ART	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, textilní výroba, oděvní výroba, obuv	Středočeský	2015
220.	Mamacoffee	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	pohostinství a ubytování, potravinářská výroba a prodej	Hlavní město Praha	2008
221.	Naše kavárna	o.s.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	pohostinství a ubytování	Hlavní město Praha	2011
222.	Popelky	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	prodej (obecně), zahradnické služby, úklidové práce	Plzeňský	2012
223.	Pro dotyk	jiná	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	terénní práce, sociální integrace a služby, rekvalifikace, vzdělávání, zábava a volný čas, aj.	Olomoucký	2011
224.	Přirozenou cestou	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	kulturní management, potravinářská výroba a prodej, prodej (obecně), zábava a volný čas	Olomoucký	2011
225.	Rytmus Chrudim	o.p.s.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	zahradnické služby, úklidové práce	Pardubický	2009

226.	Spolek Via Sophiae	jiná	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	poradenství a podpora podnikání, vydavatelství, nakladatelství, vzdělávání, rekvalifikace	Zlínský	2000
227.	Kruh Zdraví	s.r.o.	zdravotně postižení, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	pohostinství a ubytování	Pardubický	2011
228.	SIMEVA	s.r.o.	zdravotně postižení, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, dlouhodobě nezaměstnaní	stavebnictví a řemesla, zahradnické služby, úklidové práce	Jihomoravský	2013
229.	restaurace U Zlatého beránka	o.p.s.	zdravotně postižení, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	pohostinství a ubytování, prodej (obecně)	Ústecký	2011
230.	Semitam	s.r.o.	zdravotně postižení, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi	dřevozpracování, dřevovýroba, papírnictví, potravinářská výroba a prodej, textilní výroba, aj.	Vysočina	2011
231.	Centrum rehabilitačních služeb	s.r.o.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	zdravotnická výroba a služby	Olomoucký	2012
232.	Coworking services	s.r.o.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	digitalizace, kopírování, aj.	Jihomoravský	2012
233.	Komuniké	o.p.s.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	pohostinství a ubytování, vzdělávání, rekvalifikace	Pardubický	2010
234.	OAKTREE	s.r.o.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	dekorativní výroba, sklo a keramika, poradenství a podpora podnikání, prodej (obecně), aj.	Vysočina	2014
235.	Procesia Zlín	s.r.o.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci, lidé se závislostmi, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	zahradnické služby, úklidové práce	Zlínský	2012
236.	Bezbatour	o.p.s.	zdravotně postižení, sociálně znevýhodnění	cestovní ruch	Hlavní město Praha	2012
237.	Café Restaurant kačaba	o.p.s.	zdravotně postižení, sociálně znevýhodnění	pohostinství a ubytování	Plzeňský	2005
238.	Agentura ProVás	s.r.o.	zdravotně postižení, sociálně znevýhodnění	prodej, zprostředkovatelské služby	Hlavní město Praha	1997
239.	POMOC Týn nad Vltavou	jiná	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	dekorativní výroba, sklo a keramika, zahradnické služby, úklidové práce	Jihočeský	1996

Příloha č. 2: Přehled cílových skupin v SP vs. oblasti podnikání SP

	CÍLOVÁ SKUPINA	OP
1.	další	1
2.	další	1
3.	další	2,6
4.	další	14
5.	další	2,8
6.	další	2,8
7.	další	2,8
8.	další	2,8
9.	další	1,2
10.	další	3
11.	další	9
12.	další	9
13.	další	9
14.	další	1,3
15.	dlouhodobě nezaměstnaní	10
16.	dlouhodobě nezaměstnaní	10
17.	dlouhodobě nezaměstnaní	1,13
18.	dlouhodobě nezaměstnaní	6
19.	dlouhodobě nezaměstnaní	6,14
20.	dlouhodobě nezaměstnaní	14
21.	dlouhodobě nezaměstnaní	2,8
22.	dlouhodobě nezaměstnaní	9
23.	dlouhodobě nezaměstnaní	3
24.	dlouhodobě nezaměstnaní	3
25.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	11,12
26.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	14
27.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,8
28.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,3,4
29.	dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	3
30.	etnické menšiny	3,6,16
31.	etnické menšiny	2,8
32.	etnické menšiny	3
33.	etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	3,10.
34.	etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	11,12
35.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	1,2,3,16
36.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	6
37.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, dlouhodobě nezaměstnaní	2,6,8
38.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	3,6,10,11
39.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	4,11,12,20
40.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	3,11,12
41.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,3
42.	lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi	1
43.	lidé pečující o rodinné příslušníky	14

OP	OBLAST PODNIKÁNÍ
0	Nespecifikováno
1	Výroba a průmysl
2	Prodej a obchod
3	Služby
4	Sociální služby
5	Administrativa
6	Cestovní ruch a ubytování
7	IT
8	Potravinářství
9	Vzdělávání a školství
10	Zemědělství, lesnictví a ekologie
11	Stavebnictví a reality
12	Řemeslné a manuální práce
13	Chemický průmysl
14	Ekonomika a podnikové finance
15	Bankovnictví a finanční služby
16	Kultura, umění a tvůrčí práce
17	Telekomunikace
18	Marketing
19	Doprava, logistika a zásobování
20	Elektrotechnika a energetika
21	Vydavatelství, tisk a polygrafie

OP = oblast podnikání

44.	lidé se závislostmi	1,6
45.	lidé se závislostmi	6
46.	lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	3,10,11,12
47.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	3,16
48.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	6
49.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	0
50.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	3,11,12
51.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	1
52.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	9,14
53.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci	1,2
54.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, dlouhodobě nezaměstnaní	2,6,8
55.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	1,11,12
56.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, dlouhodobě nezaměstnaní	1,2,4,8
57.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé pečující o rodinné příslušníky	3,4
58.	mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé pečující o rodinné příslušníky	0
59.	mládež a mladí v obtížné životní situaci, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	3
60.	nespecifikováno	1,5,10
61.	nespecifikováno	19
62.	nespecifikováno	1
63.	nespecifikováno	3,7,10

64.	nespecifikováno	3,4,11,12,16
65.	nespecifikováno	4,6
66.	nespecifikováno	1
67.	nespecifikováno	3
68.	romské etnikum	3,11,12
69.	sociálně znevýhodnění	19
70.	sociálně znevýhodnění	3,7
71.	sociálně znevýhodnění	0
72.	sociálně znevýhodnění	14
73.	sociálně znevýhodnění	2
74.	sociálně znevýhodnění	1,2
75.	sociálně znevýhodnění	3
76.	sociálně znevýhodnění	9
77.	sociálně znevýhodnění	1,3,6
78.	zdravotně postižená, mládež a mladí v obtížné životní situaci	3
79.	zdravotně postižení	1,6
80.	zdravotně postižení	1,2,10
81.	zdravotně postižení	1,10,13
82.	zdravotně postižení	1,15
83.	zdravotně postižení	1,7
84.	zdravotně postižení	1,2,8
85.	zdravotně postižení	1,2,3,8
86.	zdravotně postižení	1,2,3
87.	zdravotně postižení	1,2,3
88.	zdravotně postižení	5
89.	zdravotně postižení	1,3,5,7
90.	zdravotně postižení	1,5,6
91.	zdravotně postižení	1,2,5
92.	zdravotně postižení	1,2,5,17,18
93.	zdravotně postižení	1,3,5
94.	zdravotně postižení	1,5
95.	zdravotně postižení	1,5,21
96.	zdravotně postižení	1,3,5,7
97.	zdravotně postižení	1,3,5,7
98.	zdravotně postižení	3,19
99.	zdravotně postižení	4,19,20
100.	zdravotně postižení	2,8,9
101.	zdravotně postižení	1,10.
102.	zdravotně postižení	3
103.	zdravotně postižení	3,7,13
104.	zdravotně postižení	3,7,16
105.	zdravotně postižení	3,7,9,17,18
106.	zdravotně postižení	3,16
107.	zdravotně postižení	3,6,16
108.	zdravotně postižení	0
109.	zdravotně postižení	0
110.	zdravotně postižení	0
111.	zdravotně postižení	0
112.	zdravotně postižení	0
113.	zdravotně postižení	0

114.	zdravotně postižení	6
115.	zdravotně postižení	6
116.	zdravotně postižení	6
117.	zdravotně postižení	6
118.	zdravotně postižení	6
119.	zdravotně postižení	6
120.	zdravotně postižení	6
121.	zdravotně postižení	6
122.	zdravotně postižení	6
123.	zdravotně postižení	6
124.	zdravotně postižení	2,6,8
125.	zdravotně postižení	2,6,8
126.	zdravotně postižení	2,4,6,8
127.	zdravotně postižení	1,2,6,8
128.	zdravotně postižení	2,6
129.	zdravotně postižení	3,6
130.	zdravotně postižení	6
131.	zdravotně postižení	4,14
132.	zdravotně postižení	9,14
133.	zdravotně postižení	2,8
134.	zdravotně postižení	2,8
135.	zdravotně postižení	2,8
136.	zdravotně postižení	2,8
137.	zdravotně postižení	2,8
138.	zdravotně postižení	2,8
139.	zdravotně postižení	2,8
140.	zdravotně postižení	2,8
141.	zdravotně postižení	2,8
142.	zdravotně postižení	2,8
143.	zdravotně postižení	2,8
144.	zdravotně postižení	2,8
145.	zdravotně postižení	2
146.	zdravotně postižení	2
147.	zdravotně postižení	2
148.	zdravotně postižení	1,2,3,6
149.	zdravotně postižení	1,2
150.	zdravotně postižení	3,4
151.	zdravotně postižení	1,3,4
152.	zdravotně postižení	3
153.	zdravotně postižení	3
154.	zdravotně postižení	3
155.	zdravotně postižení	3
156.	zdravotně postižení	3
157.	zdravotně postižení	1,3
158.	zdravotně postižení	3,9
159.	zdravotně postižení	1
160.	zdravotně postižení	1
161.	zdravotně postižení	1
162.	zdravotně postižení	1
163.	zdravotně postižení	21

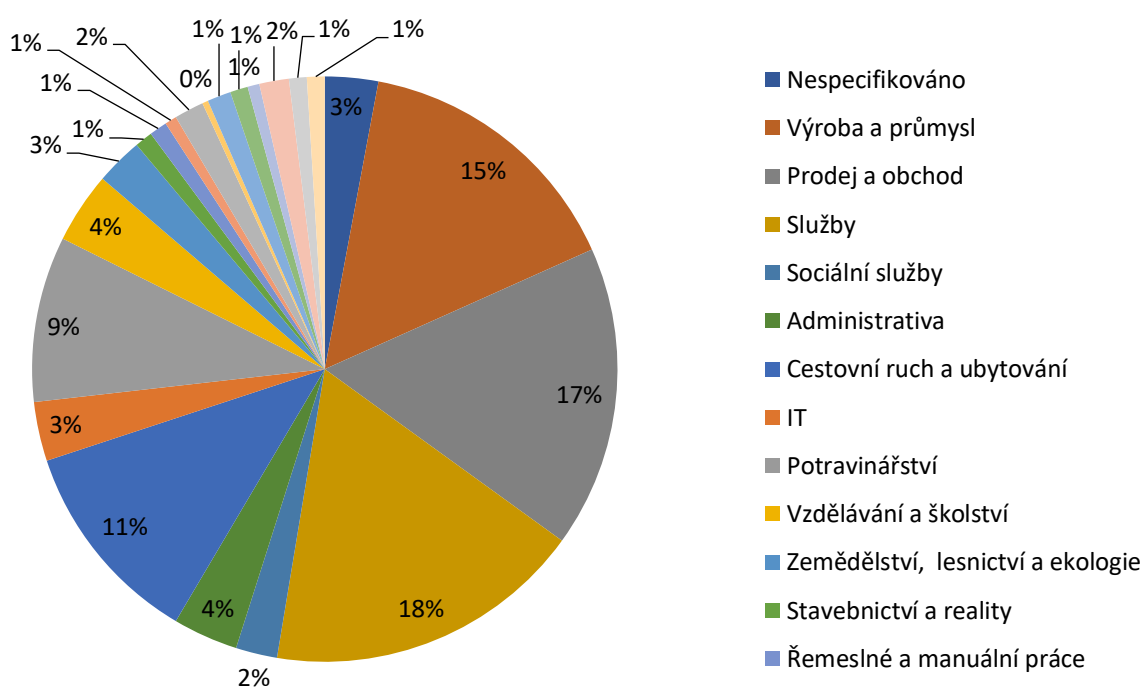
164.	zdravotně postižení	9
165.	zdravotně postižení	9
166.	zdravotně postižení	9
167.	zdravotně postižení	6
168.	zdravotně postižení	6
169.	zdravotně postižení	3
170.	zdravotně postižení	3
171.	zdravotně postižení	1,3
172.	zdravotně postižení	3
173.	zdravotně postižení (epilepsie)	
174.	zdravotně postižení, bez přístřeší a po výkonu trestu	2,8
175.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	1,2,10
176.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	1
177.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	1,3
178.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	5
179.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	6,10.
180.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	10,11,12
181.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	2,3,17
182.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3,7
183.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3,7
184.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	
185.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3,6,9
186.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	2,8
187.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	2
188.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	1,2
189.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3
190.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3
191.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3
192.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	1
193.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3
194.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3
195.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní	3
196.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, etnické menšiny	3
197.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, jiné	19
198.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,8
199.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,8
200.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	2
201.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	1,2
202.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	3,4
203.	zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	3
204.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	1,19
205.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	2,8
206.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	2,8
207.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	1
208.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	1,6

209.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	1,2
210.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	3
211.	zdravotně postižení, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	0
212.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu	3,7,14
213.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, dlouhodobě nezaměstnaní	1,3,5
214.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	20
215.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	1,2,5,19,20
216.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	1,3,14
217.	zdravotně postižení, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	9,11,12
218.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	1,10.
219.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,6,8,16
220.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	6
221.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,6,8
222.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	9,14,21
223.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	2
224.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,3
225.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	3,4,9
226.	zdravotně postižení, lidé pečující o rodinné příslušníky	3
227.	zdravotně postižení, lidé se závislostmi, dlouhodobě nezaměstnaní	6
228.	zdravotně postižení, lidé se závislostmi, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	1
229.	zdravotně postižení, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, dlouhodobě nezaměstnaní	3,11,12
230.	zdravotně postižení, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé pečující o rodinné příslušníky	2,6
231.	zdravotně postižení, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé bez přístřeší a po výkonu trestu, lidé se závislostmi	1,2,8,10
232.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	1,2,6
233.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	5
234.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	6,9
235.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci	1,3
236.	zdravotně postižení, mládež a mladí v obtížné životní situaci, lidé se závislostmi, etnické menšiny, dlouhodobě nezaměstnaní	3
237.	zdravotně postižení, sociálně znevýhodnění	6
238.	zdravotně postižení, sociálně znevýhodnění	6
239.	zdravotně postižení, sociálně znevýhodnění	2,3

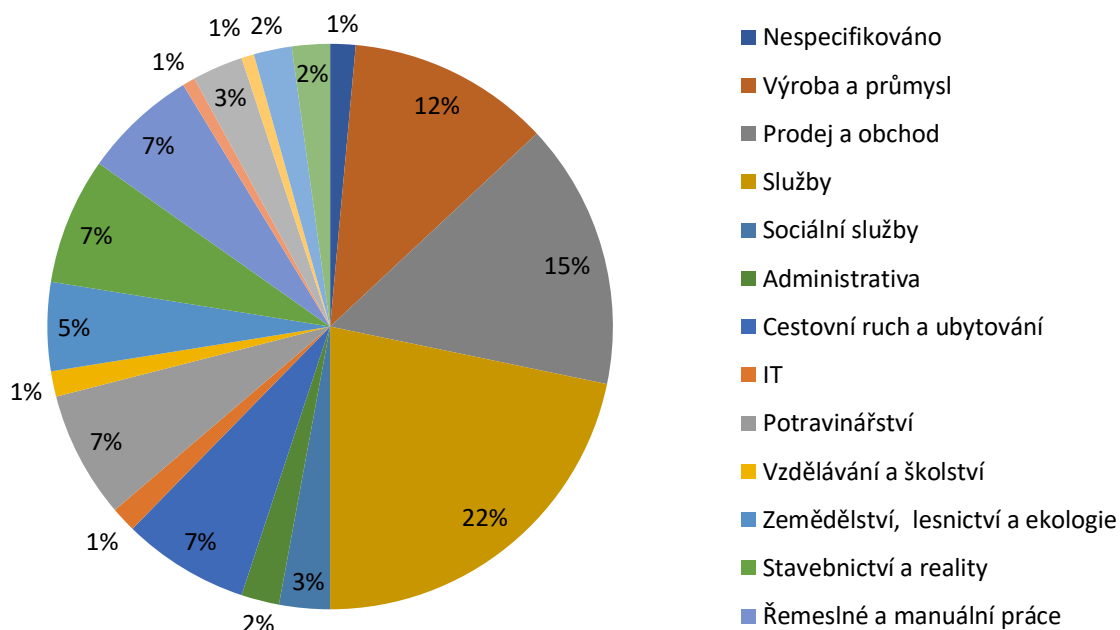
Příloha č. 3: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby se zdravotním postižením

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	9
1.	Výroba a průmysl	47
2.	Prodej a obchod	51
3.	Služby	54
4.	Sociální služby	7
5.	Administrativa	11
6.	Cestovní ruch a ubytování	35
7.	IT	10
8.	Potravinářství	28
9.	Vzdělávání a školství	12
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	8
11.	Stavebnictví a reality	3
12.	Řemeslné a manuální práce	3
13.	Chemický průmysl	2
14.	Ekonomika a podnikové finance	5
15.	Bankovníctví a finanční služby	1
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	4
17.	Telekomunikace	3
18.	Marketing	2
19.	Doprava, logistika a zásobování	5
20.	Elektrotechnika a energetika	3
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	3

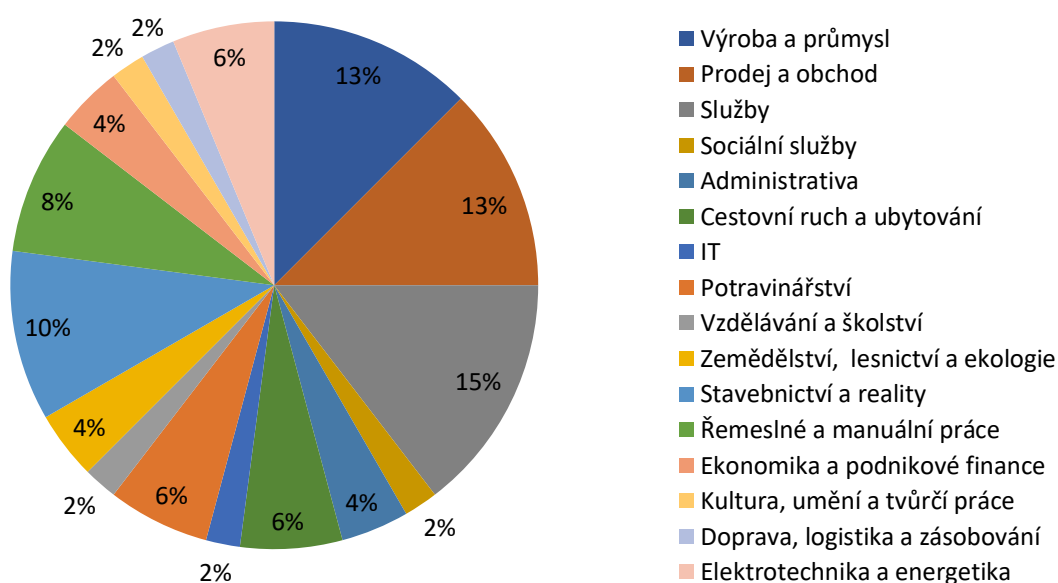
Příloha č. 4: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající dlouhodobě nezaměstnané

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ DLOUHODOBĚ NEZAMĚSTNANÉ		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	2
1.	Výroba a průmysl	16
2.	Prodej a obchod	21
3.	Služby	30
4.	Sociální služby	4
5.	Administrativa	3
6.	Cestovní ruch a ubytování	10
7.	IT	2
8.	Potravinářství	10
9.	Vzdělávání a školství	2
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	7
11.	Stavebnictví a reality	10
12.	Řemeslné a manuální práce	9
13.	Chemický průmysl	1
14.	Ekonomika a podnikové finance	4
15.	Bankovníctví a finanční služby	0
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	0
17.	Telekomunikace	1
18.	Marketing	0
19.	Doprava, logistika a zásobování	3
20.	Elektrotechnika a energetika	3
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	0

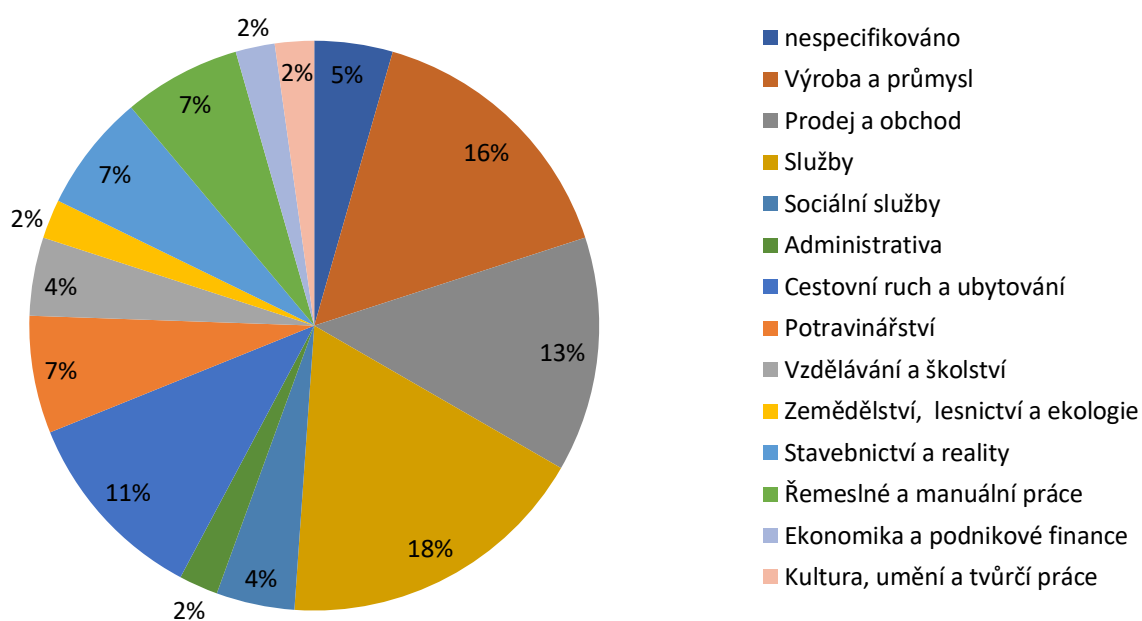
Příloha č. 5: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby bez přístřeší a po výkonu trestu odnětí svobody

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ OSOBY BEZ PŘÍSTŘEŠÍ A PO VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	0
1.	Výroba a průmysl	6
2.	Prodej a obchod	6
3.	Služby	7
4.	Sociální služby	1
5.	Administrativa	2
6.	Cestovní ruch a ubytování	3
7.	IT	1
8.	Potravinářství	3
9.	Vzdělávání a školství	1
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	2
11.	Stavebnictví a reality	5
12.	Řemeslné a manuální práce	4
13.	Chemický průmysl	0
14.	Ekonomika a podnikové finance	2
15.	Bankovníctví a finanční služby	0
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	1
17.	Telekomunikace	0
18.	Marketing	0
19.	Doprava, logistika a zásobování	1
20.	Elektrotechnika a energetika	3
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	0

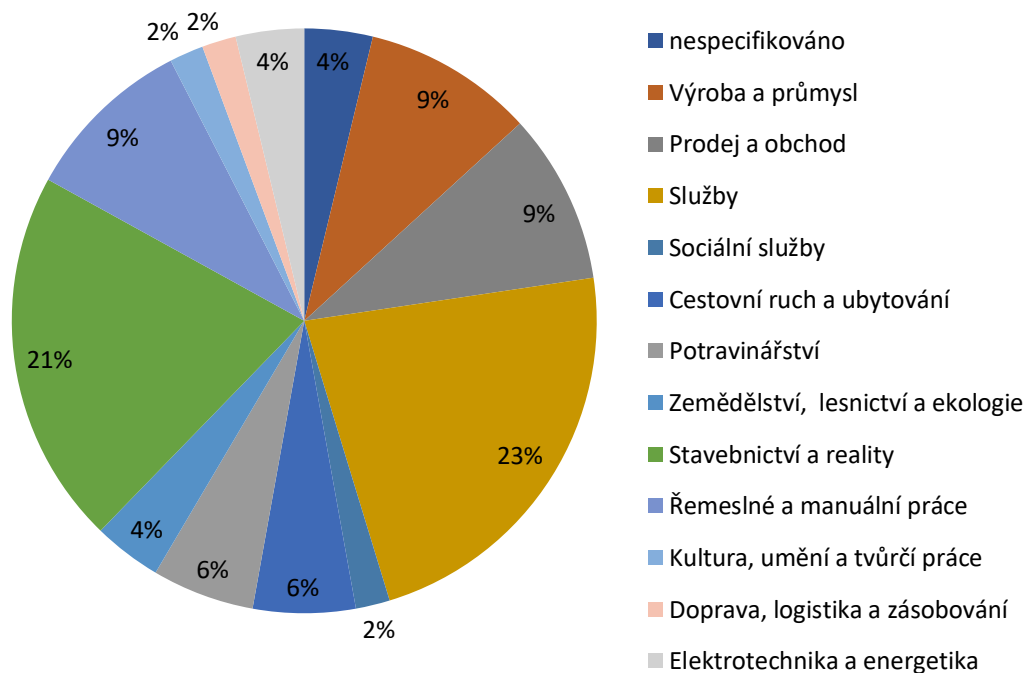
Příloha č. 6: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající mládež a mladé dospělé v obtížné životní situaci

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ MLÁDEŽ A MLADÉ DOSPĚLÉ V OBTÍŽNÉ ŽIVOTNÍ SITUACI		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	2
1.	Výroba a průmysl	7
2.	Prodej a obchod	6
3.	Služby	8
4.	Sociální služby	2
5.	Administrativa	1
6.	Cestovní ruch a ubytování	3
7.	IT	0
8.	Potravinářství	3
9.	Vzdělávání a školství	2
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	1
11.	Stavebnictví a reality	3
12.	Řemeslné a manuální práce	3
13.	Chemický průmysl	0
14.	Ekonomika a podnikové finance	1
15.	Bankovníctví a finanční služby	0
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	1
17.	Telekomunikace	0
18.	Marketing	0
19.	Doprava, logistika a zásobování	0
20.	Elektrotechnika a energetika	0
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	0

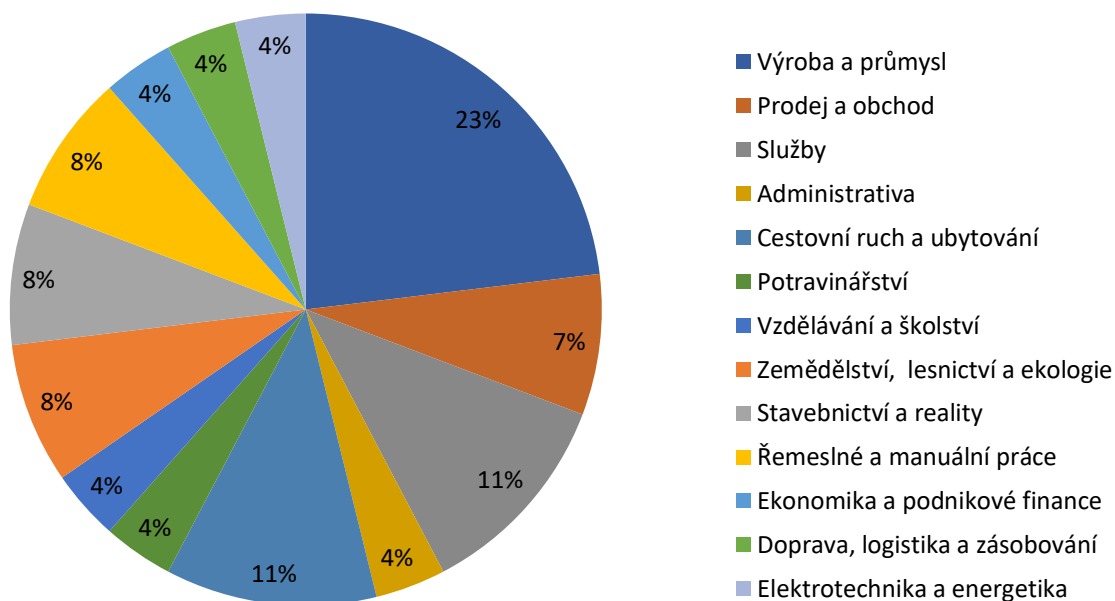
Příloha č. 7: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající etnické menšiny

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ ETNICKÉ MENŠINY		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	2
1.	Výroba a průmysl	5
2.	Prodej a obchod	5
3.	Služby	12
4.	Sociální služby	1
5.	Administrativa	0
6.	Cestovní ruch a ubytování	3
7.	IT	0
8.	Potravinářství	3
9.	Vzdělávání a školství	0
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	2
11.	Stavebnictví a reality	11
12.	Řemeslné a manuální práce	5
13.	Chemický průmysl	0
14.	Ekonomika a podnikové finance	0
15.	Bankovníctví a finanční služby	0
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	1
17.	Telekomunikace	0
18.	Marketing	0
19.	Doprava, logistika a zásobování	1
20.	Elektrotechnika a energetika	2
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	0

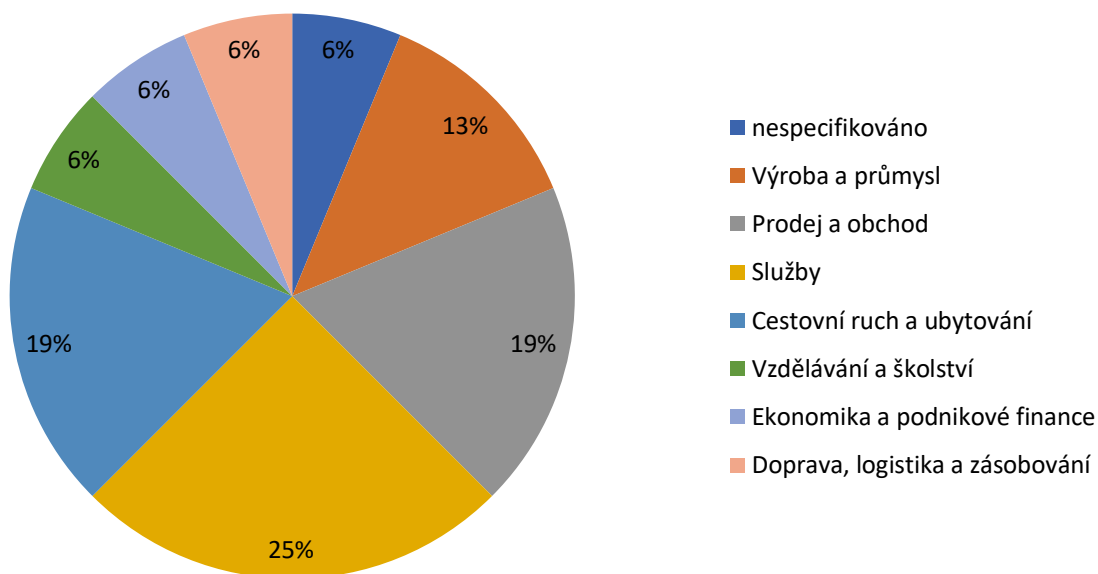
Příloha č. 8: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby se závislostmi

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ OSOBY SE ZÁVISLOSTMI		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	0
1.	Výroba a průmysl	6
2.	Prodej a obchod	2
3.	Služby	3
4.	Sociální služby	0
5.	Administrativa	1
6.	Cestovní ruch a ubytování	3
7.	IT	0
8.	Potravinářství	1
9.	Vzdělávání a školství	1
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	2
11.	Stavebnictví a reality	2
12.	Řemeslné a manuální práce	2
13.	Chemický průmysl	0
14.	Ekonomika a podnikové finance	1
15.	Bankovníctví a finanční služby	0
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	0
17.	Telekomunikace	0
18.	Marketing	0
19.	Doprava, logistika a zásobování	1
20.	Elektrotechnika a energetika	0
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	0

Příloha č. 9: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající sociálně znevýhodněné

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	1
1.	Výroba a průmysl	2
2.	Prodej a obchod	3
3.	Služby	4
4.	Sociální služby	0
5.	Administrativa	0
6.	Cestovní ruch a ubytování	3
7.	IT	1
8.	Potravinářství	0
9.	Vzdělávání a školství	1
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	0
11.	Stavebnictví a reality	0
12.	Řemeslné a manuální práce	0
13.	Chemický průmysl	0
14.	Ekonomika a podnikové finance	1
15.	Bankovníctví a finanční služby	0
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	0
17.	Telekomunikace	0
18.	Marketing	0
19.	Doprava, logistika a zásobování	1
20.	Elektrotechnika a energetika	0
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	0

Příloha č. 10: Oblasti podnikání sociálních podniků zaměstnávající osoby pečující

OBLASTI PODNIKÁNÍ SP ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ OSOBY PEČUJÍCÍ		
	OBLAST PODNIKÁNÍ	Počet SP
0.	Nespecifikováno	2
1.	Výroba a průmysl	5
2.	Prodej a obchod	13
3.	Služby	11
4.	Sociální služby	6
5.	Administrativa	0
6.	Cestovní ruch a ubytování	5
7.	IT	0
8.	Potravinářství	6
9.	Vzdělávání a školství	2
10.	Zemědělství, lesnictví a ekologie	1
11.	Stavebnictví a reality	2
12.	Řemeslné a manuální práce	2
13.	Chemický průmysl	0
14.	Ekonomika a podnikové finance	3
15.	Bankovníctví a finanční služby	0
16.	Kultura, umění a tvůrčí práce	1
17.	Telekomunikace	0
18.	Marketing	0
19.	Doprava, logistika a zásobování	0
20.	Elektrotechnika a energetika	0
21.	Vydavatelství, tisk a polygrafie	1

